

ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ - ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΑΡΘΡΟ 1 - 71 -
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΡΑΙΟ Α: ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΣΧΕΔΙΟ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
<p>*** ΠΡΟΣΟΧΗ Με το άρθρο 72 παρ.1 και 2 Ν.3994/2011, με τον οποίο και τροποποιήθηκε ο παρών κώδικας, ορίζεται ότι</p> <p>"1. Όλα τα χρηματικά ποσά που ορίζουν οι διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας σε ευρώ, επιτρέπεται να αυξομειώνονται με διατάγματα που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.</p> <p>2. Στις δίκες που κατά την εισαγωγή του παρόντος νόμου είναι εκκρεμείς στον πρώτο βαθμό, οι διαδικαστικές πράξεις ρυθμίζονται από τις διατάξεις του, όσες όμως είχαν ενεργηθεί πριν από την εισαγωγή του ρυθμίζονται από το προγενέστερο δίκαιο".</p> <p>*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Με την παρ.13 δ' άρθρου 3 Ν.2207/1994 "Όπου σε διατάξεις σχετικές με την Απόδειξη προβλέπεται η έκδοση "πράξης", νοείται εφεξής "απόφαση".</p> <p>*** ΠΡΟΣΟΧΗ Με την παρ.1 άρθρ.1 Ν.2915/2001,ορίζεται ότι</p> <p>" 1: Όπου στις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αναφέρονται οι λέξεις "πρώτη Συζήτηση" αντικαθίστανται με τη λέξη "Συζήτηση".</p> <p>*** ΠΡΟΣΟΧΗ Κατά το άρθρο 15 Ν.2943/2001</p> <p>"Ο χρόνος έναρξης ισχύος των διατάξεων του Κεφαλαίου Α' του ν.2915/2001 (ΦΕΚ 109 Α'), που είχε προβλεφθεί από τα άρθρα 22 και 38 του νόμου αυτού για τις 16 Σεπτεμβρίου 2001, μετατίθεται στην 1η Ιανουαρίου 2002. Η προθεσμία επίδοσης της αγωγής του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 22 του ίδιου νόμου παρατείνεται έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2001".</p> <p>****ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Η μετατροπή των εκφρασμένων σε δραχμές χρηματικών ποσών του παρόντος νομοθετήματος έγινε σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 του Ν. 2842/2000 (ΦΕΚ Α'-207) και στον Κανονισμό ΕΟΚ 1103/1997. Τα προκύψαντα ποσά αναπροσαρμόστηκαν σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5 του Ν. 2943/2001.</p>	<p>Καταργούνται οι διατάξεις του ισχύοντος Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας των άρθρων: 147 παρ. 3, 208, 211, 229, 231, 233 παρ. 2, 3 και 4, 244, 245 παρ. 2, 251, 269, 270, 311, 400 αρ. 3, 472, 696 παρ. 2, 729Α, 736, 755, 756, 938, 960, 963, 999 και 1001 παρ. 1 και αντικαθίστανται οι διατάξεις των άρθρων: 16, 17, 47, 58 παρ. 1, 79 παρ. 1, 89, 91 παρ. 1, 94 παρ. 1 και 2, 115, 117 παρ. 1, 118, 119 παρ. 1 και 4, 126 παρ. 1, 128 παρ. 1, 143 παρ. 1, 147 παρ. 2 και 3, 148, 190 παρ. 2, 192, 200, 204, 205, 207 παρ. 2, 209 παρ. 1, 210, 212 παρ. 2, 213, 215 παρ. 2, 223, 226 παρ. 2, 228, 230 παρ. 1, 232, 237, 238, 254, 260 παρ. 2 και 3, 263, 268, 271 παρ. 1 και 2, 272 παρ. 1 και 3, 273, 274, 275, 276 παρ. 1, 277, 286, 287 παρ. 1, 293 παρ. 1, 294, 297, 305, 317 παρ. 3, 318 παρ. 1, 340, 370, 393, 394 παρ. 1, 398, 461, 466, 468 παρ. 1, 469 παρ. 1, 484 παρ. 2, 495, 498 παρ. 2, 502 παρ. 2, 512, 518 παρ. 2, 524 παρ. 1, 2 και 3, 527, 538, 544 αρ. 6, 546 παρ. 1, 548, 560, 562 παρ. 4, 564 παρ. 2 και 3, 565 παρ. 1 568 παρ. 2, 569 παρ. 2, 571, 574, 575, 580 παρ. 3, 581 παρ. 2, 585 παρ. 2, 591 έως 681Δ (τέταρτο βιβλίο), 682 παρ. 1, 686 παρ. 1, 4, 5 και 6, 689, 690 παρ. 1, 691, 693, 697, 700 παρ. 3, 702 παρ. 3, 724, 727, 729 παρ. 5, 730 παρ. 3, 734 παρ. 3 και 5, 740 παρ. 1, 747 παρ. 1, 748 παρ. 1, 3 και 4, 749, 750, 751, 754, 759 παρ. 2, 776 παρ. 1, 782 παρ. 1, 786 παρ. 1, 3 και 4, 796 παρ. 4, 797, 798, 799, 800 παρ. 1, 2, 4 και 5, 804 παρ. 1, 808 παρ. 3, 843 παρ. 2, 851 παρ. 2, 867, 878 παρ. 1 και 2, 879, 880 παρ. 2, 882 παρ. 6, 898, 901 παρ. 2, 908 παρ. 1 περ. ε', 909 αρ. 4, 912 παρ. 1, 913 παρ. 1, 914, 917, 924, 933, 934, 937 παρ. 1 και 3, 939 παρ. 1, 943 παρ. 3, 947 παρ. 1, 950 παρ. 1 και 3, 952, 953, 954 παρ. 1, 2 και 4, 955, 956 παρ. 1, 958, 959, 962, 965 παρ. 1, 2, 3, 4 και 5, 966 παρ. 4, 971 παρ. 2, 972 παρ. 1, 973, 975, 977, 978, 979 παρ. 2, 980 παρ. 2, 985 παρ. 1, 988 παρ. 2, 993 παρ. 2 995, 997, 998, 1000, 1001Α, 1009, 1011 παρ. 2, 1012, 1015, 1021, 1047 παρ. 1 και 1049 παρ. 1, όπως ειδικότερα αναφέρεται στο πιο κάτω σχέδιο. Επίσης προστίθενται οι ακόλουθες διατάξεις των άρθρων: 14 παρ. 1 εδ. γ', 116 παρ. 2, 116Α, 214Γ, 396, 421, 422, 423, 424, 691Α, 983 παρ. 5 και 1011Α.</p>

<p style="text-align: center;">ΠΡΩΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ</p>	<p style="text-align: center;">ΠΡΩΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ</p>
<p style="text-align: center;">ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ</p>	<p style="text-align: center;">ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 1</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 1</p>
<p>Στη δικαιοδοσία των τακτικών πολιτικών δικαστηρίων ανήκουν</p> <p>α) Οι διαφορές του ιδιωτικού δικαίου, εφόσον ο νόμος δεν τις έχει υπαγάγει σε άλλα δικαστήρια, β) οι υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας που ο νόμος έχει υπαγάγει σ' αυτά, γ) οι υποθέσεις δημόσιου δικαίου που ο νόμος έχει υπαγάγει σ' αυτά και δ) οι διοικητικές διαφορές που δεν υπάγονται στη δικαιοδοσία διοικητικών δικαστηρίων.</p>	<p>Στη δικαιοδοσία των τακτικών πολιτικών δικαστηρίων ανήκουν:</p> <p>α) Οι διαφορές του ιδιωτικού δικαίου, εφόσον ο νόμος δεν τις έχει υπαγάγει σε άλλα δικαστήρια, β) οι υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας που ο νόμος έχει υπαγάγει σ' αυτά, γ) οι υποθέσεις δημόσιου δικαίου που ο νόμος έχει υπαγάγει σ' αυτά και δ) οι διοικητικές διαφορές που δεν υπάγονται στη δικαιοδοσία διοικητικών δικαστηρίων.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 2</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 2</p>
<p>Τα πολιτικά δικαστήρια απαγορεύεται να επεμβαίνουν σε διοικητικές διαφορές ή υποθέσεις που υπάγονται σε διοικητικά δικαστήρια ή αρχές, όπως επίσης απαγορεύεται τα διοικητικά δικαστήρια ή αρχές να επεμβαίνουν σε διαφορές ή υποθέσεις του ιδιωτικού δικαίου και επιτρέπεται μόνο η εξέταση των ζητημάτων που ανακύπτουν παρεμπιπτόντως.</p>	<p>Τα πολιτικά δικαστήρια απαγορεύεται να επεμβαίνουν σε διοικητικές διαφορές ή υποθέσεις που υπάγονται σε διοικητικά δικαστήρια ή αρχές, όπως επίσης απαγορεύεται τα διοικητικά δικαστήρια ή αρχές να επεμβαίνουν σε διαφορές ή υποθέσεις του ιδιωτικού δικαίου και επιτρέπεται μόνο η εξέταση των ζητημάτων που ανακύπτουν παρεμπιπτόντως.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 3</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 3</p>
<p>1. Στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων υπάγονται Έλληνες και αλλοδαποί, εφόσον υπάρχει Αρμοδιότητα ελληνικού δικαστηρίου.</p> <p>2. Εξαιρούνται από τη δικαιοδοσία των ελληνικών δικαστηρίων οι αλλοδαποί που έχουν ετεροδικία, εκτός αν πρόκειται για τις διαφορές που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 29.</p>	<p>1. Στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων υπάγονται Έλληνες και αλλοδαποί, εφόσον υπάρχει Αρμοδιότητα ελληνικού δικαστηρίου.</p> <p>2. Εξαιρούνται από τη δικαιοδοσία των ελληνικών δικαστηρίων οι αλλοδαποί που έχουν ετεροδικία, εκτός αν πρόκειται για τις διαφορές που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 29.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 4</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 4</p>
<p>Τα δικαστήρια ερευνούν την έλλειψη δικαιοδοσίας και αυτεπαγγέλτως στις περιπτώσεις των άρθρων 1 και 2. Στις περιπτώσεις του άρθρου 3 την ερευνούν αυτεπαγγέλτως, αν ο εναγόμενος δεν</p>	<p>Τα δικαστήρια ερευνούν την έλλειψη δικαιοδοσίας και αυτεπαγγέλτως στις περιπτώσεις των άρθρων 1 και 2. Στις περιπτώσεις του άρθρου 3 την ερευνούν αυτεπαγγέλτως, αν ο εναγόμενος δεν</p>

παρίσταται στην πρώτη Συζήτηση ή αν πρόκειται για διαφορές που αφορούν ακίνητα που βρίσκονται στο εξωτερικό. Το δικαστήριο απορρίπτει την αγωγή ή την αίτηση, αν δεν έχει δικαιοδοσία.

*** ΠΡΟΣΟΧΗ Με την παρ.1 άρθρ.1 Ν.2915/2001,ορίζεται ότι

" 1. Όπου στις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αναφέρονται οι λέξεις "πρώτη Συζήτηση" αντικαθίστανται με τη λέξη "Συζήτηση".

Άρθρο 5

1. Αν είναι ανάγκη να γίνουν διαδικαστικές πράξεις στο εξωτερικό, τα δικαστήρια έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν να γίνουν είτε από τις ελληνικές προξενικές αρχές του εξωτερικού, είτε από τις αρμόδιες αλλοδαπές αρχές. Στην τελευταία περίπτωση μεσολαβεί για την διαβίβαση της αίτησης το Υπουργείο Δικαιοσύνης, εκτός αν διεθνείς συμβάσεις ορίζουν διαφορετικά.

2. Η πράξη της αλλοδαπής αρχής είναι έγκυρη, αν έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του δικού της δικαίου ή είναι σύμφωνη προς τις διατάξεις του ελληνικού δικαίου.

Άρθρο 6

1. Τα ελληνικά δικαστήρια οφείλουν να ενεργούν ορισμένες διαδικαστικές πράξεις της δικαιοδοσίας τους που τους ζητούν αλλοδαπές αρχές, εκτός αν διεθνείς συμβάσεις ορίζουν διαφορετικά ή η εκτέλεσή τους είναι αντίθετη στη δημόσια τάξη.

2. Τα ελληνικά δικαστήρια, όταν εκτελούν τις αιτήσεις αυτές, ενεργούν και αυτεπαγγέλτως, εφαρμόζοντας τις διατάξεις του ελληνικού δικαίου, εκτός αν διεθνείς συμβάσεις ορίζουν διαφορετικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'
ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΟΥ
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ

παρίσταται στην Συζήτηση ή αν πρόκειται για διαφορές που αφορούν ακίνητα που βρίσκονται στο εξωτερικό. Το δικαστήριο απορρίπτει την αγωγή ή την αίτηση, αν δεν έχει δικαιοδοσία.

Άρθρο 5

1. Αν είναι ανάγκη να γίνουν διαδικαστικές πράξεις στο εξωτερικό, τα δικαστήρια έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν να γίνουν είτε από τις ελληνικές προξενικές αρχές του εξωτερικού, είτε από τις αρμόδιες αλλοδαπές αρχές. Στην τελευταία περίπτωση μεσολαβεί για την διαβίβαση της αίτησης το Υπουργείο Δικαιοσύνης, εκτός αν διεθνείς συμβάσεις ορίζουν διαφορετικά.

2. Η πράξη της αλλοδαπής αρχής είναι έγκυρη, αν έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του δικού της δικαίου ή είναι σύμφωνη προς τις διατάξεις του ελληνικού δικαίου.

Άρθρο 6

1. Τα ελληνικά δικαστήρια οφείλουν να ενεργούν ορισμένες διαδικαστικές πράξεις της δικαιοδοσίας τους που τους ζητούν αλλοδαπές αρχές, εκτός αν διεθνείς συμβάσεις ορίζουν διαφορετικά ή η εκτέλεσή τους είναι αντίθετη στη δημόσια τάξη.

2. Τα ελληνικά δικαστήρια, όταν εκτελούν τις αιτήσεις αυτές, ενεργούν και αυτεπαγγέλτως, εφαρμόζοντας τις διατάξεις του ελληνικού δικαίου, εκτός αν διεθνείς συμβάσεις ορίζουν διαφορετικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'
ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΟΥ
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ

<p style="text-align: center;">Άρθρο 7</p> <p>Όταν η Αρμοδιότητα των δικαστηρίων ή η διαδικασία ή το παραδεκτό ενδίκου μέσου καθορίζεται από την αξία του αντικειμένου της διαφοράς, εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις.</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 7</p> <p>Όταν η αρμοδιότητα των δικαστηρίων ή η διαδικασία ή το παραδεκτό ενδίκου μέσου καθορίζεται από την αξία του αντικειμένου της διαφοράς, εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 8</p> <p>Ο προσδιορισμός της αξίας του αντικειμένου της διαφοράς ανήκει στην ελεύθερη κρίση του δικαστηρίου το οποίο, αν χρειάζεται, μπορεί να διατάξει Απόδειξη.</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 8</p> <p>Ο προσδιορισμός της αξίας του αντικειμένου της διαφοράς ανήκει στην ελεύθερη κρίση του δικαστηρίου το οποίο, αν χρειάζεται, μπορεί να διατάξει απόδειξη.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 9</p> <p>«Για την εκτίμηση του αντικειμένου της διαφοράς λαμβάνεται υπόψη το αίτημα της αγωγής. Δεν συνυπολογίζονται οι παρεπόμενες αιτήσεις για καρπούς, τόκους και έξοδα. Συνυπολογίζονται περισσότερες απαιτήσεις που επιδιώκονται με την ίδια αγωγή. Σε περίπτωση ομοδικίας, αν πρόκειται για διαιρετά δικαιώματα, λαμβάνεται υπόψη το αίτημα κάθε ενάγοντος ή το αιτούμενο από κάθε εναγόμενο, και αν οι απαιτήσεις υπάγονται στην καθ' ύλην Αρμοδιότητα διαφόρων δικαστηρίων, αρμόδιο είναι το ανώτερο από αυτά. Σε περίπτωση επικουρικής σώρευσης αγωγών, η αξία του αντικειμένου της διαφοράς προσδιορίζεται από το ανώτερο ως προς την αξία αίτημα.»</p> <p>*** Το άρθρο 9 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 1 Ν.3994/2011, ΦΕΚ Α 165/25.7.2011.</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 9</p> <p>Για την εκτίμηση του αντικειμένου της διαφοράς λαμβάνεται υπόψη το αίτημα της αγωγής. Δεν συνυπολογίζονται οι παρεπόμενες αιτήσεις για καρπούς, τόκους και έξοδα. Συνυπολογίζονται περισσότερες απαιτήσεις που επιδιώκονται με την ίδια αγωγή. Σε περίπτωση ομοδικίας, αν πρόκειται για διαιρετά δικαιώματα, λαμβάνεται υπόψη το αίτημα κάθε ενάγοντος ή το αιτούμενο από κάθε εναγόμενο, και αν οι απαιτήσεις υπάγονται στην καθ' ύλην Αρμοδιότητα διαφόρων δικαστηρίων, αρμόδιο είναι το ανώτερο από αυτά. Σε περίπτωση επικουρικής σώρευσης αγωγών, η αξία του αντικειμένου της διαφοράς προσδιορίζεται από το ανώτερο ως προς την αξία αίτημα.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 10</p> <p>Για τον υπολογισμό της αξίας λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος που ασκείται η αγωγή.</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 10</p> <p>Για τον υπολογισμό της αξίας λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος που ασκείται η αγωγή.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 11</p> <p>Η αξία του αντικειμένου της διαφοράς προσδιορίζεται 1) για τη νομή και την κυριότητα, από την αξία του πράγματος και για την ψιλή κυριότητα, από το μισό της αξίας του πράγματος, 2) για το ενέχυρο, την υποθήκη, την εγγύηση και κάθε άλλη ασφάλεια, από την αξία που έχει η ασφαλιζόμενη απαίτηση, αν όμως το πράγμα</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 11</p> <p>Η αξία του αντικειμένου της διαφοράς προσδιορίζεται: 1) για τη νομή και την κυριότητα, από την αξία του πράγματος και για την ψιλή κυριότητα, από το μισό της αξίας του πράγματος, 2) για το ενέχυρο, την υποθήκη, την εγγύηση και κάθε άλλη ασφάλεια, από την αξία που έχει η ασφαλιζόμενη απαίτηση, αν όμως το πράγμα</p>

που δόθηκε για ασφάλεια έχει μικρότερη αξία, λαμβάνεται υπόψη αυτή, 3) για την πραγματική δουλειά, από την αξία που έχει η δουλειά για το δεσπόζον κτήμα, εκτός αν το ποσό, κατά το οποίο η δουλειά ελαττώνει την αξία του δουλεύοντος κτήματος, είναι μεγαλύτερο, οπότε λαμβάνεται υπόψη αυτό, 4) για την προσωπική δουλειά, από το μισό της αξίας του κτήματος, 5) για την διανομή, από την αξία του αντικειμένου που πρέπει να διανεμηθεί, 6) για τις διαφορές που αφορούν την ύπαρξη, τη διάρκεια, την εκτέλεση ή την ακυρότητα μισθωτικής σύμβασης, από το μίσθωμα ενός έτους. Αν όμως η διάρκεια της μίσθωσης είναι μικρότερη, λαμβάνεται υπόψη το ποσό του μισθώματος για το χρονικό αυτό διάστημα, 7) για τις έννομες σχέσεις, από τις οποίες πηγάζουν περιοδικές παροχές, από την αξία της ετήσιας παροχής, και ειδικότερα από το δεκαπλάσιο της ετήσιας παροχής, αν η επέλευση του γεγονότος από το οποίο εξαρτάται η παύση της παροχής είναι βέβαιη, αβέβαιος όμως ο χρόνος της, και αν οι παροχές διαρκούν απεριόριστα, από το εικοσαπλάσιο της ετήσιας παροχής. Αν οι παροχές έχουν ορισμένη διάρκεια, λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των μελλοντικών παροχών, αλλά ποτέ πάνω από το δεκαπλάσιο της ετήσιας παροχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
ΚΑΘ' ΥΛΗΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ

Άρθρο 12

1. Δύο μόνο βαθμοί δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων υπάρχουν, των οποίων την τήρηση το δικαστήριο εξετάζει και αυτεπαγγέλτως.

2. Αυτοτελής αίτηση δεν επιτρέπεται να υποβληθεί απευθείας σε δευτεροβάθμιο δικαστήριο, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά.

Άρθρο 13

που δόθηκε για ασφάλεια έχει μικρότερη αξία, λαμβάνεται υπόψη αυτή, 3) για την πραγματική δουλειά, από την αξία που έχει η δουλειά για το δεσπόζον κτήμα, εκτός αν το ποσό, κατά το οποίο η δουλειά ελαττώνει την αξία του δουλεύοντος κτήματος, είναι μεγαλύτερο, οπότε λαμβάνεται υπόψη αυτό, 4) για την προσωπική δουλειά, από το μισό της αξίας του κτήματος, 5) για την διανομή, από την αξία του αντικειμένου που πρέπει να διανεμηθεί, 6) για τις διαφορές που αφορούν την ύπαρξη, τη διάρκεια, την εκτέλεση ή την ακυρότητα μισθωτικής σύμβασης, από το μίσθωμα ενός έτους. Αν όμως η διάρκεια της μίσθωσης είναι μικρότερη, λαμβάνεται υπόψη το ποσό του μισθώματος για το χρονικό αυτό διάστημα, 7) για τις έννομες σχέσεις, από τις οποίες πηγάζουν περιοδικές παροχές, από την αξία της ετήσιας παροχής, και ειδικότερα από το δεκαπλάσιο της ετήσιας παροχής, αν η επέλευση του γεγονότος από το οποίο εξαρτάται η παύση της παροχής είναι βέβαιη, αβέβαιος όμως ο χρόνος της, και αν οι παροχές διαρκούν απεριόριστα, από το εικοσαπλάσιο της ετήσιας παροχής. Αν οι παροχές έχουν ορισμένη διάρκεια, λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των μελλοντικών παροχών, αλλά ποτέ πάνω από το δεκαπλάσιο της ετήσιας παροχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
ΚΑΘ' ΥΛΗΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ

Άρθρο 12

1. Δύο μόνο βαθμοί δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων υπάρχουν, των οποίων την τήρηση το δικαστήριο εξετάζει και αυτεπαγγέλτως.

2. Αυτοτελής αίτηση δεν επιτρέπεται να υποβληθεί απευθείας σε δευτεροβάθμιο δικαστήριο, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά.

Άρθρο 13

Για την εκδίκαση των υποθέσεων που υπάγονται στα πολιτικά δικαστήρια είναι αρμόδια σε πρώτο βαθμό τα ειρηνοδικεία, τα μονομελή πρωτοδικεία και τα πολυμελή πρωτοδικεία.

Άρθρο 14

«Στην Αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων υπάγονται

1. α) όλες οι διαφορές που μπορούν να αποτιμηθούν σε χρήματα και που η αξία του αντικειμένου τους δεν υπερβαίνει το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ,

β) όλες οι διαφορές, κύριες ή παρεπόμενες, από σύμβαση μίσθωσης, καθώς και οι διαφορές του άρθρου 601 του Αστικού Κώδικα, εφόσον σε όλες τις περιπτώσεις αυτές το συμφωνημένο μηνιαίο μίσθωμα δεν υπερβαίνει τα εξακόσια (600) ευρώ.

2. «Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται όλες οι διαφορές που μπορούν να αποτιμηθούν σε χρήματα και που η αξία του αντικειμένου τους είναι πάνω από είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ, δεν υπερβαίνει όμως το ποσό των διακοσίων πενήντα χιλιάδων (250.000) ευρώ.»

***Η παράγραφος 2 του άρθρου 14, όπως αυτό είχε αντικατασταθεί με το άρθρο 2 Ν.3994/2011, ΦΕΚ Α 165/25.7.2011, αντικαταστάθηκε ως άνω με την παράγραφο 1 άρθρου 6 Ν. 4055/2012, ΦΕΚ Α 51. Έναρξη ισχύος από 2 Απριλίου 2012.

Για την εκδίκαση των υποθέσεων που υπάγονται στα πολιτικά δικαστήρια είναι αρμόδια σε πρώτο βαθμό τα ειρηνοδικεία, τα μονομελή πρωτοδικεία και τα πολυμελή πρωτοδικεία.

Άρθρο 14

Στην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων υπάγονται:

1. α) όλες οι διαφορές που μπορούν να αποτιμηθούν σε χρήματα και που η αξία του αντικειμένου τους δεν υπερβαίνει το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ,

β) όλες οι διαφορές, κύριες ή παρεπόμενες, από σύμβαση μίσθωσης, καθώς και οι διαφορές του άρθρου 601 του Αστικού Κώδικα, εφόσον σε όλες τις περιπτώσεις αυτές το συμφωνημένο μηνιαίο μίσθωμα δεν υπερβαίνει τα εξακόσια (600) ευρώ.

γ) οι διαφορές ανάμεσα στους ιδιοκτήτες ορόφων ή διαμερισμάτων από τη σχέση της οροφοκτησίας και οι διαφορές ανάμεσα στους διαχειριστές ιδιοκτησίας κατ' ορόφους και στους ιδιοκτήτες ορόφων και διαμερισμάτων που αφορούν κοινόχρηστες δαπάνες, εφόσον η αξία του αντικειμένου τους δεν υπερβαίνει το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ.

2. Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται όλες οι διαφορές που μπορούν να αποτιμηθούν σε χρήματα και που η αξία του αντικειμένου τους είναι πάνω από είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ, δεν υπερβαίνει όμως το ποσό των διακοσίων πενήντα χιλιάδων (250.000) ευρώ.

Άρθρο 15

Στην Αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων υπάγονται ανεξάρτητα από την αξία του αντικειμένου της διαφοράς 1) οι διαφορές από επίμορτη αγροληψία που αφορούν την παράδοση της χρήσης του μισθίου ή την απόδοσή της για οποιοδήποτε λόγο, 2) οι διαφορές που αφορούν ζημίες σε δέντρα, κλήματα, καρπούς, σπαρτά, ρίζες, και γενικά φυτά, που έγιναν με παράνομη βοσκή ζώων ή με οποιοδήποτε άλλον τρόπο, 3) οι διαφορές που προκύπτουν από τις διατάξεις των άρθρων 1003 έως 1009, 1018 έως 1020 και 1023 έως 1031 του Αστικού Κώδικα, καθώς και εκείνες που αναφέρονται σε ζημίες που προκλήθηκαν από την παράβασή τους, 4) οι διαφορές που αφορούν τον καθορισμό των αποστάσεων που επιβάλλουν οι νόμοι και οι κανονισμοί ή οι επιτόπιες συνήθειες για το φύτεμα δέντρων ή φυτειών ή για την ανέγερση φραχτών ή για τη διάνοιξη τάφρων, 5) οι διαφορές που αφορούν την παρεμπόδιση της ελεύθερης χρήσης δρόμων και μονοπατιών, καθώς και τις ζημίες που προκαλούνται από την παρεμπόδιση αυτής, 6) οι διαφορές που αφορούν τη χρήση του τρεχούμενου νερού ή την παρεμπόδιση της χρήσης του, 7) οι διαφορές που προκύπτουν από τις διατάξεις των άρθρων 834 έως 839 του Αστικού Κώδικα, 8) οι διαφορές που αφορούν απαιτήσεις των προσώπων που αναφέρονται στα άρθρα 834 και 839 του Αστικού Κώδικα ή των καθολικών διαδόχων τους, εναντίον των πελατών τους ή των καθολικών διαδόχων τους, 9) οι διαφορές από σύμβαση μεταφοράς προσώπων με οποιοδήποτε μέσο, για τις απαιτήσεις που έχουν από αυτήν οι μεταφορείς ή οι καθολικοί διάδοχοί τους, 10) οι διαφορές που αφορούν τις απαιτήσεις των σωματείων και των συνεταιρισμών εναντίον των μελών τους ή των καθολικών διαδόχων τους, για την εισφορά που τους οφείλουν, καθώς και οι διαφορές που αφορούν τις απαιτήσεις που έχουν εναντίον των σωματείων και των συνεταιρισμών τα μέλη ή οι καθολικοί διάδοχοί τους για χρηματική ή άλλη παροχή, 11) οι διαφορές που αφορούν τις απαιτήσεις των δικηγόρων ή των καθολικών διαδόχων τους για τις

Άρθρο 15

Στην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων υπάγονται ανεξάρτητα από την αξία του αντικειμένου της διαφοράς: 1) οι διαφορές από επίμορτη αγροληψία που αφορούν την παράδοση της χρήσης του μισθίου ή την απόδοσή της για οποιοδήποτε λόγο, 2) οι διαφορές που αφορούν ζημίες σε δέντρα, κλήματα, καρπούς, σπαρτά, ρίζες, και γενικά φυτά, που έγιναν με παράνομη βοσκή ζώων ή με οποιοδήποτε άλλον τρόπο, 3) οι διαφορές που προκύπτουν από τις διατάξεις των άρθρων 1003 έως 1009, 1018 έως 1020 και 1023 έως 1031 του Αστικού Κώδικα, καθώς και εκείνες που αναφέρονται σε ζημίες που προκλήθηκαν από την παράβασή τους, 4) οι διαφορές που αφορούν τον καθορισμό των αποστάσεων που επιβάλλουν οι νόμοι και οι κανονισμοί ή οι επιτόπιες συνήθειες για το φύτεμα δέντρων ή φυτειών ή για την ανέγερση φραχτών ή για τη διάνοιξη τάφρων, 5) οι διαφορές που αφορούν την παρεμπόδιση της ελεύθερης χρήσης δρόμων και μονοπατιών, καθώς και τις ζημίες που προκαλούνται από την παρεμπόδιση αυτής, 6) οι διαφορές που αφορούν τη χρήση του τρεχούμενου νερού ή την παρεμπόδιση της χρήσης του, 7) οι διαφορές που προκύπτουν από τις διατάξεις των άρθρων 834 έως 839 του Αστικού Κώδικα, 8) οι διαφορές που αφορούν απαιτήσεις των προσώπων που αναφέρονται στα άρθρα 834 και 839 του Αστικού Κώδικα ή των καθολικών διαδόχων τους, εναντίον των πελατών τους ή των καθολικών διαδόχων τους, 9) οι διαφορές από σύμβαση μεταφοράς προσώπων με οποιοδήποτε μέσο, για τις απαιτήσεις που έχουν από αυτήν οι μεταφορείς ή οι καθολικοί διάδοχοί τους, 10) οι διαφορές που αφορούν τις απαιτήσεις των σωματείων και των συνεταιρισμών εναντίον των μελών τους ή των καθολικών διαδόχων τους, για την εισφορά που τους οφείλουν, καθώς και οι διαφορές που αφορούν τις απαιτήσεις που έχουν εναντίον των σωματείων και των συνεταιρισμών τα μέλη ή οι καθολικοί διάδοχοί τους για χρηματική ή άλλη παροχή, 11) οι διαφορές που αφορούν τις απαιτήσεις των δικηγόρων ή των καθολικών διαδόχων τους για τις αμοιβές και τα έξοδά τους, εφόσον πρόκειται για

αμοιβές και τα έξοδά τους, εφόσον πρόκειται για υπηρεσίες τους σε δίκες στο ειρηνοδικείο ή στο πταισματοδικείο, 12) οι διαφορές που αφορούν δικαιώματα ή αποζημιώσεις ή έξοδα των μαρτύρων που εξετάστηκαν σε οποιοδήποτε δικαστήριο ή σε διαιτητές, καθώς και εκείνες που αφορούν τα δικαιώματα ή αποζημιώσεις ή έξοδα των διερμηνέων, των μεσεγγυούχων, και των φυλάκων, με οποιοδήποτε τρόπο και αν διορίστηκαν, και των καθολικών διαδόχων όλων αυτών, 13) οι διαφορές που προκύπτουν από πώληση ζώων, εξαιτίας πραγματικών ελαττωμάτων ή έλλειψης συμφωνημένων ιδιοτήτων.

***Η περ. 14 Καταργήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 8 του Ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88).

Άρθρο 16

«Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται, ακόμη και αν η αξία του αντικειμένου της διαφοράς υπερβαίνει τις διακόσιες πενήντα χιλιάδες (250.000) ευρώ»

*** Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 16, το οποίο είχε αντικατασταθεί με το άρθρο 3 παρ.1 Ν.3994/2011, ΦΕΚ Α 165, αντικαταστάθηκε ως άνω με την παράγραφο 2 άρθρου 6 Ν. 4055/2012, ΦΕΚ Α 51. Έναρξη ισχύος από 2 Απριλίου 2012.

1) οι διαφορές από μίσθωση πράγματος ή άλλου προσοδοφόρου αντικειμένου ή από επίμορτη αγροληψία που δεν υπάγονται στην Αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων, 2) οι διαφορές από παροχή εξαρτημένης εργασίας ή και από οποιαδήποτε άλλη αιτία με αφορμή την εργασία αυτή, ανάμεσα στους εργαζομένους ή τους διαδόχους τους ή εκείνους στους οποίους ο νόμος δίνει δικαιώματα από την παροχή της εργασίας των πρώτων και στους εργοδότες ή τους διαδόχους τους, 3) οι διαφορές από παροχή εξαρτημένης εργασίας ή και από οποιαδήποτε άλλη αιτία, με αφορμή την εργασία αυτή, ανάμεσα σε εκείνους που εργάζονται από κοινού στον ίδιο εργοδότη,

υπηρεσίες τους σε δίκες στο ειρηνοδικείο ή στο πταισματοδικείο, 12) οι διαφορές που αφορούν δικαιώματα ή αποζημιώσεις ή έξοδα των μαρτύρων που εξετάστηκαν σε οποιοδήποτε δικαστήριο ή σε διαιτητές, καθώς και εκείνες που αφορούν τα δικαιώματα ή αποζημιώσεις ή έξοδα των διερμηνέων, των μεσεγγυούχων, και των φυλάκων, με οποιοδήποτε τρόπο και αν διορίστηκαν, και των καθολικών διαδόχων όλων αυτών, 13) οι διαφορές που προκύπτουν από πώληση ζώων, εξαιτίας πραγματικών ελαττωμάτων ή έλλειψης συμφωνημένων ιδιοτήτων.

Άρθρο 16

Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται, ακόμη και αν η αξία του αντικειμένου της διαφοράς υπερβαίνει τις διακόσιες πενήντα χιλιάδες (250.000) ευρώ:

1) οι διαφορές από μίσθωση πράγματος ή άλλου προσοδοφόρου αντικειμένου ή από επίμορτη αγροληψία που δεν υπάγονται στην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων, 2) οι διαφορές από παροχή εξαρτημένης εργασίας ή και από οποιαδήποτε άλλη αιτία με αφορμή την εργασία αυτή, ανάμεσα στους εργαζομένους ή τους διαδόχους τους ή εκείνους στους οποίους ο νόμος δίνει δικαιώματα από την παροχή της εργασίας των πρώτων και στους εργοδότες ή τους διαδόχους τους, 3) οι διαφορές από παροχή εξαρτημένης εργασίας ή και από οποιαδήποτε άλλη αιτία, με αφορμή την εργασία αυτή, ανάμεσα σε εκείνους που εργάζονται από κοινού στον ίδιο εργοδότη, 4) οι διαφορές ανάμεσα στους επαγγελματίες

4) οι διαφορές ανάμεσα στους επαγγελματίες ή τους βιοτέχνες, είτε μεταξύ τους είτε με τους πελάτες τους, από την παροχή εργασίας ή ειδών που κατασκεύασαν αυτοί, 5) οι διαφορές από συλλογική σύμβαση εργασίας ή από διατάξεις που εξομοιώνονται με διατάξεις συλλογικής σύμβασης, είτε ανάμεσα σ' αυτούς, που δεσμεύονται από αυτές, είτε ανάμεσα σ' αυτούς και τρίτους, 6) οι διαφορές ανάμεσα σε οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης και στους ασφαλισμένους σ' αυτούς ή τους διαδόχους τους ή εκείνους που κατά το νόμο έχουν δικαιώματα από τη σχέση ασφάλισης, 7) οι διαφορές που αφορούν τις αμοιβές, τις αποζημιώσεις και τα έξοδα δικηγόρων, εκτός από εκείνες που αναφέρονται στο άρθρ. 15 αρ. 11, συμβολαιογράφων, δικολάβων που έχουν διοριστεί νόμιμα, άμισθων δικαστικών επιμελητών, γιατρών, οδοντογιατρών, διπλωματούχων μαιών, κτηνιάτρων, μηχανικών και χημικών διπλωματούχων ανώτατων και ανώτερων σχολών, μεσιτών που έχουν διοριστεί νόμιμα, ή των καθολικών διαδόχων όλων αυτών, όπως και αν χαρακτηρίζεται η σχέση από την οποία προκύπτουν και ανεξάρτητα από το αν υπάρχει ή όχι συμφωνία για τον καθορισμό της αμοιβής ή για τον τρόπο της πληρωμής της, 8) οι διαφορές που αφορούν απαιτήσεις διαιτητών, εκτελεστών διαθηκών, διαχειριστών σε ιδιοκτησία κατά ορόφους ή διαχειριστών που διορίστηκαν από δικαστική αρχή, εκκαθαριστών εταιριών ή νομικών προσώπων ή κληρονομιών ή των καθολικών διαδόχων όλων αυτών για τις αμοιβές και τα έξοδά τους, ανεξάρτητα από το αν υπάρχει ή όχι συμφωνία για τον καθορισμό της αμοιβής ή για τον τρόπο της πληρωμής της, 9) οι διαφορές που αφορούν το ποσοστό ή την πληρωμή του ασφαλιστρού, (10) οι διαφορές που αφορούν τον καθορισμό, τη μείωση ή την αύξηση της συνεισφοράς του καθενός από τους συζύγους για τις ανάγκες της οικογένειας, της διατροφής που οφείλεται εξαιτίας γάμου, διαζυγίου ή συγγένειας, των δαπανών τοκετού και της διατροφής της άγαμης μητέρας και της διατροφής της μητέρας από την κληρονομική μερίδα που είχε επαχθεί στο τέκνο που αυτή κυοφορεί)

*** Η περίπτωση 10 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με

ή τους βιοτέχνες, είτε μεταξύ τους είτε με τους πελάτες τους, από την παροχή εργασίας ή ειδών που κατασκεύασαν αυτοί, 5) οι διαφορές από συλλογική σύμβαση εργασίας ή από διατάξεις που εξομοιώνονται με διατάξεις συλλογικής σύμβασης, είτε ανάμεσα σ' αυτούς, που δεσμεύονται από αυτές, είτε ανάμεσα σ' αυτούς και τρίτους, 6) οι διαφορές ανάμεσα σε οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης και στους ασφαλισμένους σ' αυτούς ή τους διαδόχους τους ή εκείνους που κατά το νόμο έχουν δικαιώματα από τη σχέση ασφάλισης, 7) οι διαφορές που αφορούν τις αμοιβές, τις αποζημιώσεις και τα έξοδα δικηγόρων, εκτός από εκείνες που αναφέρονται στο άρθρ. 15 αρ. 11, **συμβολαιογράφων, άμισθων δικαστικών επιμελητών, γιατρών, οδοντογιατρών, διπλωματούχων μαιών, κτηνιάτρων, μηχανικών και χημικών διπλωματούχων ανώτατων και ανώτερων σχολών, μεσιτών που έχουν διοριστεί νόμιμα, ή των καθολικών διαδόχων όλων αυτών, όπως και αν χαρακτηρίζεται η σχέση από την οποία προκύπτουν και ανεξάρτητα από το αν υπάρχει ή όχι συμφωνία για τον καθορισμό της αμοιβής ή για τον τρόπο της πληρωμής της, 8) οι διαφορές που αφορούν απαιτήσεις διαιτητών, εκτελεστών διαθηκών, διαχειριστών σε ιδιοκτησία κατά ορόφους ή διαχειριστών που διορίστηκαν από δικαστική αρχή, εκκαθαριστών εταιριών ή νομικών προσώπων ή κληρονομιών ή των καθολικών διαδόχων όλων αυτών για τις αμοιβές και τα έξοδά τους, ανεξάρτητα από το αν υπάρχει ή όχι συμφωνία για τον καθορισμό της αμοιβής ή για τον τρόπο της πληρωμής της, 9) οι διαφορές που αφορούν το ποσοστό ή την πληρωμή του ασφαλιστρού, 10) οι διαφορές που αφορούν τις αμοιβές, τις αποζημιώσεις και τα έξοδα των πραγματογνωμόνων, των διαιτητών πραγματογνωμόνων και των εκτιμητών, με οποιοδήποτε τρόπο και αν διορίστηκαν, ή των καθολικών διαδόχων τους, 11) οι διαφορές που αφορούν απαιτήσεις αποζημίωσης οποιασδήποτε μορφής για ζημιές από αυτοκίνητο, ανάμεσα στους δικαιούχους ή τους διαδόχους τους και εκείνους που έχουν υποχρέωση για αποζημίωση ή τους διαδόχους τους, όπως και οι απαιτήσεις από σύμβαση ασφάλισης αυτοκινήτου, ανάμεσα στις ασφαλιστικές εταιρίες και τους ασφαλισμένους ή τους διαδόχους τους, 12) οι διαφορές από**

το άρθρο 3 παρ.2 Ν.3994/2011, ΦΕΚ Α 165/25.7.2011.

11) οι διαφορές που αφορούν τις αμοιβές, τις αποζημιώσεις και τα έξοδα των πραγματογνωμόνων, των διαιτητών πραγματογνωμόνων και των εκτιμητών, με οποιοδήποτε τρόπο και αν διορίστηκαν, ή των καθολικών διαδόχων τους, 12) οι διαφορές που αφορούν απαιτήσεις Αποζημίωσης οποιασδήποτε μορφής για ζημιές από αυτοκίνητο, ανάμεσα στους δικαιούχους ή τους διαδόχους τους και εκείνους που έχουν υποχρέωση για Αποζημίωση ή τους διαδόχους τους, όπως και οι απαιτήσεις από σύμβαση ασφάλισης αυτοκινήτου, ανάμεσα στις ασφαλιστικές εταιρίες και τους ασφαλισμένους ή τους διαδόχους τους. "13. οι διαφορές από προσβολή της νομής ή κατοχής κινητών ή ακινήτων".

***Το εδάφιο 13 προστέθηκε με την παρ.2 του άρθρου 3 του Ν. 2207/1994 (Α 65).

Άρθρο 17

"Άρθρο 17

Στην Αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται πάντοτε

«1) οι διαφορές που αφορούν το διαζύγιο, την ακύρωση του γάμου, την αναγνώριση της ύπαρξης ή της ανυπαρξίας του γάμου, τις σχέσεις των συζύγων κατά τη διάρκεια του γάμου, οι οποίες πηγάζουν από αυτόν, καθώς και εκείνες της παραγράφου 1 του άρθρου 614».

*** Η πιο πάνω νέα περίπτωση 1 προστέθηκε και οι περιπτώσεις 1, 2 και 3 αναριθμήθηκαν σε 2, 3 και 4 αντίστοιχα με την παράγραφο 5 άρθρου 6 Ν. 4055/2012, ΦΕΚ Α 51. Έναρξη ισχύος από 2 Απριλίου 2012.

"2") οι διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 681 Β, καθώς και εκείνες που αφορούν τη ρύθμιση της οικογενειακής στέγης και την κατανομή των κινητών μεταξύ των συζύγων σε περίπτωση διακοπής της συμβίωσης,

"3") οι διαφορές ανάμεσα στους ιδιοκτήτες

προσβολή της νομής ή κατοχής κινητών ή ακινήτων.

Άρθρο 17

Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται πάντοτε:

1) οι διαφορές που αφορούν το διαζύγιο, την ακύρωση του γάμου, την αναγνώριση της ύπαρξης ή της ανυπαρξίας του γάμου, τις σχέσεις των συζύγων κατά τη διάρκεια του γάμου, οι οποίες πηγάζουν από αυτόν, καθώς και εκείνες του άρθρου 592 αρ. 2.

2) οι διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 592 αρ. 3, καθώς και εκείνες που αφορούν τη ρύθμιση της οικογενειακής στέγης και την κατανομή των κινητών μεταξύ των συζύγων σε περίπτωση διακοπής της συμβίωσης,

3) με την επιφύλαξη του άρθρου 14 παρ. 1 περ. γ', οι διαφορές ανάμεσα στους ιδιοκτήτες ορόφων ή διαμερισμάτων από τη σχέση της οροφοκτησίας, καθώς και οι διαφορές ανάμεσα στους διαχειριστές ιδιοκτησίας κατ' ορόφους και στους ιδιοκτήτες ορόφων και διαμερισμάτων και 4) οι διαφορές που αφορούν την ακύρωση αποφάσεων της γενικής συνέλευσης

ορόφων ή διαμερισμάτων από τη σχέση της οροφοκτησίας, καθώς και οι διαφορές ανάμεσα στους διαχειριστές ιδιοκτησίας, κατ' ορόφους και στους ιδιοκτήτες ορόφων και διαμερισμάτων και

"4") οι διαφορές που αφορούν την ακύρωση αποφάσεων της γενικής συνέλευσης σωματείων ή συνεταιρισμών".

***Το άρθρο 17 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.2 του άρθρου 8 του Ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88).

Άρθρο 17Α

«Άρθρο 17 Α

Στην Αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται και οι εφέσεις κατά των αποφάσεων των ειρηνοδικείων της περιφέρειας τους. Στην περίπτωση αυτή τα μονομελή πρωτοδικεία συγκροτούνται από πρόεδρο πρωτοδικών ή πρωτοδίκη με πενταετή τουλάχιστον υπηρεσία, στην οποία συνυπολογίζεται και η υπηρεσία αυτού ως παρέδρου πρωτοδικείου και, σε περίπτωση που δεν υπηρετούν πρωτοδίκες με την πιο πάνω υπηρεσία ή αυτοί που υπηρετούν δεν επαρκούν, από τον αρχαιότερο κατά διορισμό πρωτοδίκη.»

*** Το 17Α προστέθηκε με το άρθρο 3 παρ.3 Ν.3994/2011, ΦΕΚ Α 165/25.7.2011.

Άρθρο 18

«Στην Αρμοδιότητα των πολυμελών πρωτοδικείων υπάγονται όλες οι διαφορές, για τις οποίες δεν είναι αρμόδια τα ειρηνοδικεία ή τα μονομελή πρωτοδικεία.»

*** Το άρθρο 18 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 4 παρ.1 Ν.3994/2011, ΦΕΚ Α 165/25.7.2011.

Άρθρο 19

«Στην Αρμοδιότητα των μονομελών εφετείων υπάγονται οι εφέσεις κατά των αποφάσεων των μονομελών πρωτοδικείων

σωματείων ή συνεταιρισμών.

Άρθρο 17^Α

Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται και οι εφέσεις κατά των αποφάσεων των ειρηνοδικείων της περιφέρειας τους. Στην περίπτωση αυτή τα μονομελή πρωτοδικεία συγκροτούνται από πρόεδρο πρωτοδικών ή πρωτοδίκη με πενταετή τουλάχιστον υπηρεσία, στην οποία συνυπολογίζεται και η υπηρεσία αυτού ως παρέδρου πρωτοδικείου και, σε περίπτωση που δεν υπηρετούν πρωτοδίκες με την πιο πάνω υπηρεσία ή αυτοί που υπηρετούν δεν επαρκούν, από τον αρχαιότερο κατά διορισμό πρωτοδίκη.

Άρθρο 18

Στην αρμοδιότητα των πολυμελών πρωτοδικείων υπάγονται όλες οι διαφορές, για τις οποίες δεν είναι αρμόδια τα ειρηνοδικεία ή τα μονομελή πρωτοδικεία.

Άρθρο 19

Στην αρμοδιότητα των μονομελών εφετείων υπάγονται οι εφέσεις κατά των αποφάσεων των μονομελών πρωτοδικείων και στην

και στην Αρμοδιότητα των τριμελών εφετείων υπάγονται οι εφέσεις κατά των αποφάσεων των πολυμελών πρωτοδικείων της περιφέρειας τους.»

*** Το άρθρο 19 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 4 παρ.2 Ν.3994/2011, ΦΕΚ Α 165/25.7.2011. Με το άρθρο 72 παρ.13 του αυτού νόμου ορίζεται ότι

"13. Στην Αρμοδιότητα των μονομελών δικαστηρίων του άρθρου 19 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας υπάγονται οι εφέσεις που ασκούνται μετά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου".

Άρθρο 20

1. Στην Αρμοδιότητα του Αρείου Πάγου υπάγονται οι αναιρέσεις κατά αποφάσεων οποιουδήποτε πολιτικού δικαστηρίου.

2. Στην Αρμοδιότητα του Αρείου Πάγου ανήκουν επίσης, εφόσον δεν έχουν οριστεί άλλα δικαστήρια, α) οι αιτήσεις για παραπομπή, σε περίπτωση εξαίρεσης των δικαστών πολυμελούς πολιτικού δικαστηρίου, β) οι αιτήσεις για καθορισμό δικαστηρίου, αν δεν υπάρχει πια το δικαστήριο που είχε εκδώσει την απόφαση που προσβλήθηκε με ένδικο μέσο.

Άρθρο 21

Αρμόδιο να δικάσει την Ανακοπή Ερημοδικίας ή την Αναψηλάφηση είναι το δικαστήριο που είχε εκδώσει την προσβαλλόμενη απόφαση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ

Άρθρο 22

Κατά τόπον αρμόδιο είναι το δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου έχει την κατοικία του ο εναγόμενος, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά.

αρμοδιότητα των τριμελών εφετείων υπάγονται οι εφέσεις κατά των αποφάσεων των πολυμελών πρωτοδικείων της περιφέρειας τους.

Άρθρο 20

1. Στην αρμοδιότητα του Αρείου Πάγου υπάγονται οι αναιρέσεις κατά αποφάσεων οποιουδήποτε πολιτικού δικαστηρίου.

2. Στην αρμοδιότητα του Αρείου Πάγου ανήκουν επίσης, εφόσον δεν έχουν οριστεί άλλα δικαστήρια, α) οι αιτήσεις για παραπομπή, σε περίπτωση εξαίρεσης των δικαστών πολυμελούς πολιτικού δικαστηρίου, β) οι αιτήσεις για καθορισμό δικαστηρίου, αν δεν υπάρχει πια το δικαστήριο που είχε εκδώσει την απόφαση που προσβλήθηκε με ένδικο μέσο.

Άρθρο 21

Αρμόδιο να δικάσει την ανακοπή ερημοδικίας ή την αναψηλάφηση είναι το δικαστήριο που είχε εκδώσει την προσβαλλόμενη απόφαση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ

Άρθρο 22

Κατά τόπον αρμόδιο είναι το δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου έχει την κατοικία του ο εναγόμενος, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά.

Άρθρο 23

1. Αν ο εναγόμενος δεν έχει κατοικία ούτε στην Ελλάδα ούτε στο εξωτερικό, αρμόδιο δικαστήριο είναι εκείνο στην περιφέρεια του οποίου έχει τη διαμονή του. Αν ο τόπος που διαμένει δεν είναι γνωστός, αρμόδιο είναι το δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου είχε την τελευταία κατοικία του στην Ελλάδα και αν δεν είχε κατοικία, την τελευταία διαμονή του.

2. Αν ο εναγόμενος έχει ειδική κατοικία, είναι αρμόδιο και το δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται αυτή.

Άρθρο 24

Έλληνες που έχουν προνόμιο ετεροδικίας, καθώς και οι κρατικοί υπάλληλοι που είναι διορισμένοι στο εξωτερικό, υπάγονται στην Αρμοδιότητα του δικαστηρίου στην περιφέρεια του οποίου κατοικούσαν πριν από την αποστολή τους, και αν πριν από την αποστολή τους δεν είχαν κατοικία, στα δικαστήρια της πρωτεύουσας του κράτους. Το ίδιο ισχύει για τη σύζυγο και τα τέκνα τους.

Άρθρο 25

1. Το δημόσιο υπάγεται στην Αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου είναι η έδρα της αρχής η οποία, σύμφωνα με το νόμο, το εκπροσωπεί στις δίκες που έχει κάθε φορά.

«2. Τα μη φυσικά πρόσωπα που έχουν ικανότητα να είναι διάδικοι, υπάγονται στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η έδρα ή υποκατάστημα τους, εφόσον πρόκειται για διαφορές που αφορούν την εκμετάλλευσή του.» *** Η παράγραφος 2 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παράγραφο 6 άρθρου 6 Ν. 4055/2012, ΦΕΚ Α 51. Έναρξη ισχύος από 2 Απριλίου 2012.

Άρθρο 26

Δικηγόροι και συμβολαιογράφοι υπάγονται

Άρθρο 23

1. Αν ο εναγόμενος δεν έχει κατοικία ούτε στην Ελλάδα ούτε στο εξωτερικό, αρμόδιο δικαστήριο είναι εκείνο στην περιφέρεια του οποίου έχει τη διαμονή του. Αν ο τόπος που διαμένει δεν είναι γνωστός, αρμόδιο είναι το δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου είχε την τελευταία κατοικία του στην Ελλάδα και αν δεν είχε κατοικία, την τελευταία διαμονή του.

2. Αν ο εναγόμενος έχει ειδική κατοικία, είναι αρμόδιο και το δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται αυτή.

Άρθρο 24

Έλληνες που έχουν προνόμιο ετεροδικίας, καθώς και οι κρατικοί υπάλληλοι που είναι διορισμένοι στο εξωτερικό, υπάγονται στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου στην περιφέρεια του οποίου κατοικούσαν πριν από την αποστολή τους, και αν πριν από την αποστολή τους δεν είχαν κατοικία, στα δικαστήρια της πρωτεύουσας του κράτους. Το ίδιο ισχύει για τη σύζυγο και τα τέκνα τους.

Άρθρο 25

1. Το δημόσιο υπάγεται στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου είναι η έδρα της αρχής η οποία, σύμφωνα με το νόμο, το εκπροσωπεί στις δίκες που έχει κάθε φορά.

2. Τα μη φυσικά πρόσωπα που έχουν ικανότητα να είναι διάδικοι, υπάγονται στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η έδρα ή υποκατάστημα τους, εφόσον πρόκειται για διαφορές που αφορούν την εκμετάλλευσή του.

Άρθρο 26

Δικηγόροι και συμβολαιογράφοι υπάγονται

στην Αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου ασκούν τα καθήκοντά τους.

Άρθρο 27

1. Διαφορές από την εταιρική σχέση ανάμεσα σε μια εταιρία και στους εταίρους της ή ανάμεσα στους εταίρους μεταξύ τους υπάγονται στην αποκλειστική Αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου η εταιρία έχει την έδρα της.

2. Στην Αρμοδιότητα του δικαστηρίου που ορίζει η παρ. 1 υπάγονται και οι διαφορές που δημιουργούνται μετά τη διάλυση και την εκκαθάριση της εταιρίας και αφορούν τη διανομή της εταιρικής περιουσίας, εφόσον η αγωγή ασκηθεί μέσα σε δύο χρόνια από την περάτωση της διανομής.

Άρθρο 28

Διαφορές που αφορούν τη διαχείριση, η οποία διεξάγεται ύστερα από εντολή δικαστηρίου, υπάγονται στην αποκλειστική Αρμοδιότητα του δικαστηρίου που έδωσε την εντολή και αν την εντολή την έδωσε άλλη δικαστική αρχή, στην Αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου έχει την έδρα της η αρχή αυτή.

Άρθρο 29

1. Διαφορές που αφορούν εμπράγματα δικαιώματα επάνω σε ακίνητα, τη νομή ή την κατοχή τους, διαίρεση κοινού, κανονισμό ορίων, απαιτήσεις κατά οποιουδήποτε διακατόχου, Αποζημίωση για αναγκαστική απαλλοτρίωση, καθώς και διαφορές από μίσθωση ακινήτου ή δικαιώματος που συνδέεται με την εκμετάλλευσή του ή από επίμορτη αγροληψία, υπάγονται στην αποκλειστική Αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το ακίνητο.

2. Αν το ακίνητο βρίσκεται στις περιφέρειες περισσότερων δικαστηρίων, ο ενάγων έχει το δικαίωμα επιλογής.

Άρθρο 30

1. Διαφορές που αφορούν την αναγνώριση

στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου ασκούν τα καθήκοντά τους.

Άρθρο 27

1. Διαφορές από την εταιρική σχέση ανάμεσα σε μια εταιρία και στους εταίρους της ή ανάμεσα στους εταίρους μεταξύ τους υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου η εταιρία έχει την έδρα της.

2. Στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου που ορίζει η παρ. 1 υπάγονται και οι διαφορές που δημιουργούνται μετά τη διάλυση και την εκκαθάριση της εταιρίας και αφορούν τη διανομή της εταιρικής περιουσίας, εφόσον η αγωγή ασκηθεί μέσα σε δύο χρόνια από την περάτωση της διανομής.

Άρθρο 28

Διαφορές που αφορούν τη διαχείριση, η οποία διεξάγεται ύστερα από εντολή δικαστηρίου, υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου που έδωσε την εντολή και αν την εντολή την έδωσε άλλη δικαστική αρχή, στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου έχει την έδρα της η αρχή αυτή.

Άρθρο 29

1. Διαφορές που αφορούν εμπράγματα δικαιώματα επάνω σε ακίνητα, τη νομή ή την κατοχή τους, διαίρεση κοινού, κανονισμό ορίων, απαιτήσεις κατά οποιουδήποτε διακατόχου, αποζημίωση για αναγκαστική απαλλοτρίωση, καθώς και διαφορές από μίσθωση ακινήτου ή δικαιώματος που συνδέεται με την εκμετάλλευσή του ή από επίμορτη αγροληψία, υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το ακίνητο.

2. Αν το ακίνητο βρίσκεται στις περιφέρειες περισσότερων δικαστηρίων, ο ενάγων έχει το δικαίωμα επιλογής.

Άρθρο 30

1. Διαφορές που αφορούν την αναγνώριση

κληρονομικού δικαιώματος ή διανομή κληρονομίας, απαιτήσεις του κληρονόμου εναντίον του νομέα ή του κατόχου της κληρονομίας, απαιτήσεις από κληροδοτήματα ή απαιτήσεις από άλλες διατάξεις αιτία θανάτου ή απαιτήσεις από νόμιμη μοίρα ή απαιτήσεις εναντίον εκτελεστών διαθήκης για την εκτέλεση των διατάξεών της, υπάγονται στην αποκλειστική Αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου ο κληρονομούμενος, όταν πέθανε, είχε την κατοικία του, και αν δεν είχε κατοικία τη διαμονή του.

2. Απαιτήσεις μεταξύ των κληρονόμων έως τη διανομή της κληρονομίας, απαιτήσεις τρίτων εξαιτίας χρεών του κληρονομούμενου ή της κληρονομίας, καθώς και εμπράγματα απαιτήσεις για κινητά που δεν περιλαμβάνονται στην παρ. 1 υπάγονται, για δύο χρόνια από το θάνατο του κληρονομούμενου, στην αποκλειστική Αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου είχε αυτός την κατοικία του και, αν δεν είχε κατοικία, τη διαμονή του.

Άρθρο 31

1. Δίκες που έχουν μεταξύ τους σχέση κυρίου και παρεπομένου, ιδίως οι παρεμπόπτουσες αγωγές, οι αγωγές για εγγύηση, οι παρεμβάσεις, και άλλες όμοιες υπάγονται στην αποκλειστική Αρμοδιότητα του δικαστηρίου της κύριας δίκης.

2. Στην Αρμοδιότητα του πολυμελούς πρωτοδικείου που δικάζει την κύρια δίκη υπάγονται οι παρεπόμενες υποθέσεις της Αρμοδιότητας του μονομελούς και του ειρηνοδικείου, και στην Αρμοδιότητα του μονομελούς πρωτοδικείου που δικάζει την κύρια δίκη υπάγονται οι παρεπόμενες υποθέσεις της Αρμοδιότητας του ειρηνοδικείου.

3. Αν πρόκειται για κύριες δίκες που είναι συναφείς μεταξύ τους, έχει αποκλειστική Αρμοδιότητα το δικαστήριο που είχε επιληφθεί πρώτο, και εφαρμόζεται ανάλογα η διάταξη της παραγράφου 2.

Άρθρο 32

κληρονομικού δικαιώματος ή διανομή κληρονομίας, απαιτήσεις του κληρονόμου εναντίον του νομέα ή του κατόχου της κληρονομίας, απαιτήσεις από κληροδοτήματα ή απαιτήσεις από άλλες διατάξεις αιτία θανάτου ή απαιτήσεις από νόμιμη μοίρα ή απαιτήσεις εναντίον εκτελεστών διαθήκης για την εκτέλεση των διατάξεών της, υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου ο κληρονομούμενος, όταν πέθανε, είχε την κατοικία του και αν δεν είχε κατοικία τη διαμονή του.

2. Απαιτήσεις μεταξύ των κληρονόμων έως τη διανομή της κληρονομίας, απαιτήσεις τρίτων εξαιτίας χρεών του κληρονομούμενου ή της κληρονομίας, καθώς και εμπράγματα απαιτήσεις για κινητά που δεν περιλαμβάνονται στην παρ. 1 υπάγονται, για δύο χρόνια από το θάνατο του κληρονομούμενου, στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου είχε αυτός την κατοικία του και, αν δεν είχε κατοικία, τη διαμονή του.

Άρθρο 31

1. Δίκες που έχουν μεταξύ τους σχέση κυρίου και παρεπομένου, ιδίως οι παρεμπόπτουσες αγωγές, οι αγωγές για εγγύηση, οι παρεμβάσεις, και άλλες όμοιες υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου της κύριας δίκης.

2. Στην αρμοδιότητα του πολυμελούς πρωτοδικείου που δικάζει την κύρια δίκη υπάγονται οι παρεπόμενες υποθέσεις της αρμοδιότητας του μονομελούς και του ειρηνοδικείου, και στην αρμοδιότητα του μονομελούς πρωτοδικείου που δικάζει την κύρια δίκη υπάγονται οι παρεπόμενες υποθέσεις της αρμοδιότητας του ειρηνοδικείου.

3. Αν πρόκειται για κύριες δίκες που είναι συναφείς μεταξύ τους, έχει αποκλειστική αρμοδιότητα το δικαστήριο που είχε επιληφθεί πρώτο και εφαρμόζεται ανάλογα η διάταξη της παραγράφου 2.

Άρθρο 32

Δημόσιοι υπάλληλοι υπάγονται και στην Αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου ασκούν τα καθήκοντά τους. Οι στρατιωτικοί υπάγονται και στην Αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η μονάδα, το κατάστημα ή η υπηρεσία όπου υπηρετούν.

Άρθρο 33

Διαφορές που αφορούν την ύπαρξη ή το κύρος δικαιοπραξίας εν ζωή, και όλα τα δικαιώματα που πηγάζουν από αυτήν, μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται ο τόπος όπου καταρτίστηκε η δικαιοπραξία ή όπου πρέπει να εκπληρωθεί η παροχή. Στο ίδιο δικαστήριο μπορούν να εισαχθούν και οι διαφορές για αρνητικό διαφέρον, καθώς και για Αποζημίωση εξαιτίας πταίσματος κατά τις διαπραγματεύσεις.

Άρθρο 34

Οι ανταγωγές μπορούν να εισαχθούν στο δικαστήριο όπου εκκρεμεί η αγωγή, εφόσον υπάγονται στην καθ' ύλην Αρμοδιότητα του ίδιου ή κατώτερου δικαστηρίου.

Άρθρο 35

«Διαφορές από αδικοπραξία μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο του τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός ή επίκειται η επέλευση του.»

*** Το άρθρο 35 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 5 παρ.1 Ν.3994/2011, ΦΕΚ Α 165/25.7.2011.

Άρθρο 36

Διαφορές από διαχείριση που έγινε χωρίς δικαστική εντολή μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο στην περιφέρεια του

Δημόσιοι υπάλληλοι υπάγονται και στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου ασκούν τα καθήκοντά τους. Οι στρατιωτικοί υπάγονται και στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η μονάδα, το κατάστημα ή η υπηρεσία όπου υπηρετούν.

Άρθρο 33

Διαφορές που αφορούν την ύπαρξη ή το κύρος δικαιοπραξίας εν ζωή, και όλα τα δικαιώματα που πηγάζουν από αυτήν, μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται ο τόπος όπου καταρτίστηκε η δικαιοπραξία ή όπου πρέπει να εκπληρωθεί η παροχή. Στο ίδιο δικαστήριο μπορούν να εισαχθούν και οι διαφορές για αρνητικό διαφέρον, καθώς και για αποζημίωση εξαιτίας πταίσματος κατά τις διαπραγματεύσεις.

Άρθρο 34

Οι ανταγωγές μπορούν να εισαχθούν στο δικαστήριο όπου εκκρεμεί η αγωγή, εφόσον υπάγονται στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του ίδιου ή κατώτερου δικαστηρίου.

Άρθρο 35

Διαφορές από αδικοπραξία μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο του τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός ή επίκειται η επέλευση του.

Άρθρο 36

Διαφορές από διαχείριση που έγινε χωρίς δικαστική εντολή μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου

<p>οποίου έγινε η διαχείριση.</p> <p style="text-align: center;">Άρθρο 37</p> <p>1. Όταν ενάγονται περισσότερα πρόσωπα που συνδέονται με το δεσμό της ομοδικίας, αρμόδιο είναι το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου έχει την κατοικία του, και αν δεν έχει κατοικία, τη διαμονή του, οποιοσδήποτε από τους ομοδίκους.</p> <p>2. Διαφορές ανάμεσα στα ίδια πρόσωπα, οι οποίες έχουν την ίδια βάση και αφορούν εμπράγματα δικαιώματα επάνω σε ακίνητα που βρίσκονται στις περιφέρειες διαφορετικών δικαστηρίων, μπορούν να εισαχθούν σε ένα από τα δικαστήρια αυτά.</p>	<p>έγινε η διαχείριση.</p> <p style="text-align: center;">Άρθρο 37</p> <p>1. Όταν ενάγονται περισσότερα πρόσωπα που συνδέονται με το δεσμό της ομοδικίας, αρμόδιο είναι το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου έχει την κατοικία του, και αν δεν έχει κατοικία, τη διαμονή του, οποιοσδήποτε από τους ομοδίκους.</p> <p>2. Διαφορές ανάμεσα στα ίδια πρόσωπα, οι οποίες έχουν την ίδια βάση και αφορούν εμπράγματα δικαιώματα επάνω σε ακίνητα που βρίσκονται στις περιφέρειες διαφορετικών δικαστηρίων, μπορούν να εισαχθούν σε ένα από τα δικαστήρια αυτά.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 38</p> <p>Απαιτήσεις εναντίον προσώπων που έχουν ικανότητα δικαστικής παράστασης και, εξαιτίας ειδικών συνθηκών, έχουν σε ορισμένο τόπο διαμονή με μακρότερη διάρκεια, όπως είναι ιδίως οι υπάλληλοι, οι υπηρέτες, οι σπουδαστές, οι μαθητές, εφόσον το αντικείμενό τους είναι περιουσιακό, μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται ο τόπος διαμονής τους.</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 38</p> <p>Απαιτήσεις εναντίον προσώπων που έχουν ικανότητα δικαστικής παράστασης και, εξαιτίας ειδικών συνθηκών, έχουν σε ορισμένο τόπο διαμονή με μακρότερη διάρκεια, όπως είναι ιδίως οι υπάλληλοι, οι υπηρέτες, οι σπουδαστές, οι μαθητές, εφόσον το αντικείμενό τους είναι περιουσιακό, μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται ο τόπος διαμονής τους.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 39</p> <p>Γαμικές διαφορές μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται ο τόπος της τελευταίας κοινής διαμονής των συζύγων.</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 39</p> <p>Γαμικές διαφορές μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται ο τόπος της τελευταίας κοινής διαμονής των συζύγων.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 39 Α</p> <p>«Άρθρο 39 Α</p> <p>Ειδική δωσιδικία διατροφών</p> <p>Διαφορές που αφορούν αξιώσεις διατροφής μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο του τόπου όπου έχει την κατοικία του ή τη</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 39^Α</p> <p>Διαφορές που αφορούν αξιώσεις διατροφής μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο του τόπου όπου έχει την κατοικία του ή τη διαμονή του ο δικαιούχος</p>

διαμονή του ο δικαιούχος της διατροφής.»

*** Το άρθρο 39Α προστέθηκε με το άρθρο 6 Ν.3994/2011, ΦΕΚ Α 165/25.7.2011.

Άρθρο 40

1. Δίκες εναντίον προσώπων που δεν έχουν κατοικία στην Ελλάδα, εφόσον το αντικείμενό τους είναι περιουσιακό, μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου υπάρχει περιουσία του εναγομένου ή βρίσκεται το επίδικο αντικείμενο.

2. Αν η περιουσία συνίσταται σε χρηματικές απαιτήσεις του εναγομένου εναντίον τρίτου, θεωρείται πως η περιουσία βρίσκεται στον τόπο της κατοικίας του τρίτου.

Άρθρο 40^Α

"Άρθρο 40^Α

(Διαφορές που αφορούν απαιτήσεις Αποζημίωσης οποιασδήποτε μορφής για ζημιές που έχουν προκληθεί από αυτοκίνητο, μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου προκλήθηκε η ζημία.")

*** Το άρθρο 40α, το οποίο είχε προστεθεί με το άρθρο 26 Ν.2721/1999, ΦΕΚ Α 112, ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με το άρθρο 5 παρ.2 Ν.3994/2011, ΦΕΚ Α 165/25.7.2011.

Άρθρο 41

Ανάμεσα σε περισσότερα αρμόδια δικαστήρια, ο ενάγων έχει το δικαίωμα επιλογής. Η προτεραιότητα μεταξύ τους κανονίζεται από το χρόνο που ασκήθηκε η αγωγή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄
ΠΑΡΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ

της διατροφής.

Άρθρο 40

1. Δίκες εναντίον προσώπων που δεν έχουν κατοικία στην Ελλάδα, εφόσον το αντικείμενό τους είναι περιουσιακό, μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου υπάρχει περιουσία του εναγομένου ή βρίσκεται το επίδικο αντικείμενο.

2. Αν η περιουσία συνίσταται σε χρηματικές απαιτήσεις του εναγομένου εναντίον τρίτου, θεωρείται πως η περιουσία βρίσκεται στον τόπο της κατοικίας του τρίτου.

Άρθρο 41

Ανάμεσα σε περισσότερα αρμόδια δικαστήρια, ο ενάγων έχει το δικαίωμα επιλογής. Η προτεραιότητα μεταξύ τους κανονίζεται από το χρόνο που ασκήθηκε η αγωγή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄
ΠΑΡΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ

Άρθρο 42

1. Πρωτοβάθμιο τακτικό δικαστήριο που δεν είναι κατά τόπον αρμόδιο μπορεί, με ρητή ή σιωπηρή συμφωνία των διαδίκων, να γίνει αρμόδιο, εκτός αν πρόκειται για διαφορές που δεν έχουν περιουσιακό αντικείμενο. Η συμφωνία πρέπει να είναι ρητή, όταν πρόκειται για διαφορές για τις οποίες ισχύει αποκλειστική Αρμοδιότητα.

2. Θεωρείται πως υπάρχει σιωπηρή συμφωνία, αν ο εναγόμενος παρίσταται στο ακροατήριο στην πρώτη Συζήτηση και δεν προτείνει έγκαιρα την ένσταση ανΑρμοδιότητας.

*** ΠΡΟΣΟΧΗ Με την παρ.1 άρθρ.1 Ν.2915/2001,ορίζεται ότι " 1. Όπου στις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αναφέρονται οι λέξεις "πρώτη Συζήτηση" αντικαθίστανται με τη λέξη "Συζήτηση".

Άρθρο 43

Η συμφωνία των διαδίκων, με την οποία τακτικό δικαστήριο γίνεται αρμόδιο για μελλοντικές διαφορές είναι έγκυρη μόνο αν είναι έγγραφη και αναφέρεται σε ορισμένη έννομη σχέση, από την οποία θα προέλθουν οι διαφορές.

Άρθρο 44

Οι συμφωνίες κατά τα άρθρα 42 και 43 δημιουργούν αποκλειστική Αρμοδιότητα εκτός αν από την ίδια τη συμφωνία προκύπτει το αντίθετο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄
ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ

Άρθρο 45

Το δικαστήριο που ήταν καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδιο όταν ασκήθηκε η αγωγή, είναι αρμόδιο έως την περάτωση της δίκης,

Άρθρο 42

1. Πρωτοβάθμιο τακτικό δικαστήριο που δεν είναι κατά τόπον αρμόδιο μπορεί, με ρητή ή σιωπηρή συμφωνία των διαδίκων, να γίνει αρμόδιο, εκτός αν πρόκειται για διαφορές που δεν έχουν περιουσιακό αντικείμενο. Η συμφωνία πρέπει να είναι ρητή, όταν πρόκειται για διαφορές για τις οποίες ισχύει αποκλειστική αρμοδιότητα.

2. Θεωρείται πως υπάρχει σιωπηρή συμφωνία, αν ο εναγόμενος παρίσταται στο ακροατήριο στην συζήτηση και δεν προτείνει έγκαιρα την ένσταση αναρμοδιότητας.

Άρθρο 43

Η συμφωνία των διαδίκων, με την οποία τακτικό δικαστήριο γίνεται αρμόδιο για μελλοντικές διαφορές είναι έγκυρη μόνο αν είναι έγγραφη και αναφέρεται σε ορισμένη έννομη σχέση, από την οποία θα προέλθουν οι διαφορές.

Άρθρο 44

Οι συμφωνίες κατά τα άρθρα 42 και 43 δημιουργούν αποκλειστική αρμοδιότητα εκτός αν από την ίδια τη συμφωνία προκύπτει το αντίθετο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄
ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ

Άρθρο 45

Το δικαστήριο που ήταν καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδιο όταν ασκήθηκε η αγωγή, είναι αρμόδιο έως την περάτωση της δίκης,

ακόμη και αν, στη διάρκειά της, μεταβληθούν τα πραγματικά περιστατικά που καθορίζουν την Αρμοδιότητα.

Άρθρο 46

Αν το δικαστήριο δεν είναι καθ' ύλην ή κατά τόπον αρμόδιο, αποφαινεται γι' αυτό αυτεπαγγέλτως και προσδιορίζει το αρμόδιο δικαστήριο, στο οποίο παραπέμπει την υπόθεση. Η παραπεμπτική απόφαση, όταν τελεσιδικήσει, είναι υποχρεωτική, τόσο για την αναρμοδιότητα του δικαστηρίου, που παρέπεμψε, όσο και για την Αρμοδιότητα του δικαστηρίου στο οποίο γίνεται η παραπομπή. Οι συνέπειες που έχει η άσκηση της αγωγής διατηρούνται.

Άρθρο 47

Απόφαση πολυμελούς ή μονομελούς πρωτοδικείου δεν προσβάλλεται με ένδικο μέσο για το λόγο ότι η υπόθεση ανήκει στην Αρμοδιότητα του ειρηνοδικείου. Το ίδιο εφαρμόζεται αναλόγως και για τις αποφάσεις του πολυμελούς πρωτοδικείου, σχετικά με τις υποθέσεις που ανήκουν στην Αρμοδιότητα του μονομελούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΑΠΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΣΕ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

Άρθρο 48

Παραπομπή από ένα δικαστήριο σε άλλο, ισόβαθμο και ομοειδές γίνεται με αίτηση

"1. αν από ένα δικαστήριο εξαιρεθούν τόσοι δικαστές, ώστε οι υπόλοιποι να μην αρκούν για τη νόμιμη συγκρότηση του δικαστηρίου."

2. αν, εξαιτίας ασθένειας ή από οποιοδήποτε άλλο λόγο, δεν υπάρχει ο αριθμός των δικαστών που απαιτείται από το νόμο για τη συγκρότηση του

ακόμη και αν, στη διάρκειά της, μεταβληθούν τα πραγματικά περιστατικά που καθορίζουν την αρμοδιότητα.

Άρθρο 46

Αν το δικαστήριο δεν είναι καθ' ύλην ή κατά τόπον αρμόδιο, αποφαινεται γι' αυτό αυτεπαγγέλτως και προσδιορίζει το αρμόδιο δικαστήριο, στο οποίο παραπέμπει την υπόθεση. Η παραπεμπτική απόφαση, όταν τελεσιδικήσει είναι υποχρεωτική, τόσο για την αναρμοδιότητα του δικαστηρίου που παρέπεμψε, όσο και για την αρμοδιότητα του δικαστηρίου στο οποίο γίνεται η παραπομπή. Οι συνέπειες που έχει η άσκηση της αγωγής διατηρούνται.

Άρθρο 47

Απόφαση πολυμελούς ή μονομελούς πρωτοδικείου δεν προσβάλλεται με ένδικο μέσο για το λόγο ότι η υπόθεση ανήκει στην αρμοδιότητα του κατώτερου δικαστηρίου. Το ίδιο εφαρμόζεται αναλόγως και για την απόφαση κατώτερου δικαστηρίου που παραπέμπει την υπόθεση σε ανώτερο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΑΠΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΣΕ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

Άρθρο 48

Παραπομπή από ένα δικαστήριο σε άλλο, ισόβαθμο και ομοειδές γίνεται με αίτηση:

1. αν από ένα δικαστήριο εξαιρεθούν τόσοι δικαστές, ώστε οι υπόλοιποι να μην αρκούν για τη νόμιμη συγκρότηση του δικαστηρίου,
2. αν, εξαιτίας ασθένειας ή από οποιοδήποτε άλλο λόγο, δεν υπάρχει ο αριθμός των δικαστών που απαιτείται από το νόμο για τη συγκρότηση του δικαστηρίου,
3. αν από τη συζήτηση της υπόθεσης σε ορισμένο τόπο προκύπτει κίνδυνος για την κοινή ασφάλεια.

<p>δικαστηρίου,</p> <p>3. αν από τη Συζήτηση της υπόθεσης σε ορισμένο τόπο προκύπτει κίνδυνος για την κοινή ασφάλεια.</p> <p>*** Η περ.1 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο δωδέκατο παρ.3 Ν.3666/2008,ΦΕΚ Α' 105/10.06.2008.</p> <p style="text-align: center;">Άρθρο 49</p> <p>"Άρθρο 49</p> <p>Την παραπομπή έχει δικαίωμα να ζητήσει οποιοσδήποτε διάδικος και αυτεπαγγέλτως ο πρόεδρος του δικαστηρίου ή του συμβουλίου διεύθυνσης του δικαστηρίου εφαρμόζοντας αναλόγως τις διατάξεις του άρθρου 307, στις περιπτώσεις 1 και 2 του άρθρου 48 και μόνον ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου στην περίπτωση 3 του ίδιου άρθρου."</p> <p>*** Το άρθρο 49 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο δωδέκατο παρ.2 Ν.3666/2008,ΦΕΚ Α' 105/10.06.2008.</p> <p style="text-align: center;">Άρθρο 50</p> <p>Για την παραπομπή, στις περιπτώσεις 1 και 2 του άρθρου 48, έχει Αρμοδιότητα 1) το πολυμελές πρωτοδικείο, αν πρόκειται για παραπομπή από ειρηνοδικείο σε ειρηνοδικείο, 2) το εφετείο, αν πρόκειται για παραπομπή από μονομελές ή πολυμελές πρωτοδικείο σε μονομελές ή πολυμελές πρωτοδικείο, 3) ο Άρειος Πάγος, σε κάθε άλλη περίπτωση. Για την παραπομπή στην περίπτωση 3 του άρθρου 48, έχει Αρμοδιότητα πάντοτε ο Άρειος Πάγος.</p> <p style="text-align: center;">Άρθρο 51</p> <p>Η αίτηση για παραπομπή γίνεται με έγγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του αρμοδίου δικαστηρίου και δικάζεται κατά τη διαδικασία που τηρείται στο δικαστήριο αυτό, χωρίς να χρειάζεται παραπομπή της υπόθεσης σε εισηγητή. Για την παραδοχή της αίτησης αρκεί Πιθανολόγηση των λόγων για</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 49</p> <p>Την παραπομπή έχει δικαίωμα να ζητήσει οποιοσδήποτε διάδικος και αυτεπαγγέλτως ο πρόεδρος του δικαστηρίου ή του συμβουλίου διεύθυνσης του δικαστηρίου εφαρμόζοντας αναλόγως τις διατάξεις του άρθρου 307, στις περιπτώσεις 1 και 2 του άρθρου 48 και μόνον ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου στην περίπτωση 3 του ίδιου άρθρου.</p> <p style="text-align: center;">Άρθρο 50</p> <p>Για την παραπομπή, στις περιπτώσεις 1 και 2 του άρθρου 48, έχει Αρμοδιότητα: 1) το πολυμελές πρωτοδικείο, αν πρόκειται για παραπομπή από ειρηνοδικείο σε ειρηνοδικείο, 2) το εφετείο, αν πρόκειται για παραπομπή από μονομελές ή πολυμελές πρωτοδικείο σε μονομελές ή πολυμελές πρωτοδικείο, 3) ο Άρειος Πάγος, σε κάθε άλλη περίπτωση. Για την παραπομπή στην περίπτωση 3 του άρθρου 48, έχει Αρμοδιότητα πάντοτε ο Άρειος Πάγος.</p> <p style="text-align: center;">Άρθρο 51</p> <p>Η αίτηση για παραπομπή γίνεται με έγγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του αρμοδίου δικαστηρίου και δικάζεται κατά τη διαδικασία που τηρείται στο δικαστήριο αυτό, χωρίς να χρειάζεται παραπομπή της υπόθεσης σε εισηγητή. Για την παραδοχή της αίτησης αρκεί πιθανολόγηση των λόγων για τους οποίους ζητείται η παραπομπή.</p>
---	---

τους οποίους ζητείται η παραπομπή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'
ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΔΙΚΑΣΤΩΝ ΚΑΙ
ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΗΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

Άρθρο 52

1. Δικαστές, εισαγγελείς και υπάλληλοι της γραμματείας, με οποιαδήποτε ιδιότητα και αν ενεργούν, μπορούν να προτείνουν την εξαίρεσή τους ή να εξαιρεθούν από οποιοδήποτε διάδικο α) αν είναι διάδικοι ή συνδέονται με έναν από τους διαδίκους ως συνδικαιούχοι, συνυπόχρεοι ή είναι υπόχρεοι σε Αποζημίωση ή έχουν άμεσο ή έμμεσο συμφέρον στη δίκη, β) αν συνδέονται με κάποιο διάδικο σε ευθεία γραμμή, με συγγένεια εξ αίματος ή εξ αγχιστείας ή με υιοθεσία, αν είναι συγγενείς σε πλάγια γραμμή με συγγένεια εξ αίματος έως τον τέταρτο βαθμό ή με συγγένεια εξ αγχιστείας έως το δεύτερο βαθμό, αν είναι ή υπήρξαν σύζυγοι ή μνηστήρες ενός από τους διαδίκους, γ) αν είναι συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, σε ευθεία γραμμή ή συνδέονται με υιοθεσία, ή είναι συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας σε πλάγια γραμμή έως το δεύτερο βαθμό προσώπου, το οποίο παίρνει μισθό ή άλλη χορηγία με χρηματική αξία είτε για τις υπηρεσίες που παρέχει, είτε για οποιοδήποτε άλλο λόγο από φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή οποιασδήποτε μορφής εταιρία που έχουν άμεσο ή έμμεσο ιδιωτικό συμφέρον στην έκβαση της δίκης, δ) αν στην ίδια υπόθεση εξετάστηκαν ως μάρτυρες ή παραστάθηκαν ως δικηγόροι ή γενικά ως πληρεξούσιοι ή παραστάθηκαν ή μπορούν να παραστούν ως νόμιμοι αντιπρόσωποι κάποιου από τους διαδίκους, ε) αν διεξήγαγαν την υπόθεση, από την οποία προήλθε η διαφορά ή έχουν ενεργήσει στη δίκη ως πραγματογνώμονες ή σύμβουλοι ή διαιτητές ή έχουν συντάξει το έγγραφο που προσβάλλεται ή είχαν μετάσχει στη σύνθεση του οποίου η απόφαση είχε προσβληθεί με έφεση ή αναίρεση, στ) αν έχουν προκαλέσει ή προκαλούν υπόνοια μεροληψίας, ιδίως αν έχουν με κάποιο διάδικο ιδιαίτερη φιλία, ιδιαίτερες σχέσεις καθηκόντων ή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'
ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΔΙΚΑΣΤΩΝ ΚΑΙ
ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

Άρθρο 52

1. Δικαστές, εισαγγελείς και υπάλληλοι της γραμματείας, με οποιαδήποτε ιδιότητα και αν ενεργούν, μπορούν να προτείνουν την εξαίρεσή τους ή να εξαιρεθούν από οποιοδήποτε διάδικο: α) αν είναι διάδικοι ή συνδέονται με έναν από τους διαδίκους ως συνδικαιούχοι, συνυπόχρεοι ή είναι υπόχρεοι σε Αποζημίωση ή έχουν άμεσο ή έμμεσο συμφέρον στη δίκη, β) αν συνδέονται με κάποιο διάδικο σε ευθεία γραμμή, με συγγένεια εξ αίματος ή εξ αγχιστείας ή με υιοθεσία, αν είναι συγγενείς σε πλάγια γραμμή με συγγένεια εξ αίματος έως τον τέταρτο βαθμό ή με συγγένεια εξ αγχιστείας έως το δεύτερο βαθμό, αν είναι ή υπήρξαν σύζυγοι ή μνηστήρες ενός από τους διαδίκους, γ) αν είναι συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, σε ευθεία γραμμή ή συνδέονται με υιοθεσία, ή είναι συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας σε πλάγια γραμμή έως το δεύτερο βαθμό προσώπου, το οποίο παίρνει μισθό ή άλλη χορηγία με χρηματική αξία είτε για τις υπηρεσίες που παρέχει, είτε για οποιοδήποτε άλλο λόγο από φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή οποιασδήποτε μορφής εταιρία που έχουν άμεσο ή έμμεσο ιδιωτικό συμφέρον στην έκβαση της δίκης, δ) αν στην ίδια υπόθεση εξετάστηκαν ως μάρτυρες ή παραστάθηκαν ως δικηγόροι ή γενικά ως πληρεξούσιοι ή παραστάθηκαν ή μπορούν να παραστούν ως νόμιμοι αντιπρόσωποι κάποιου από τους διαδίκους, ε) αν διεξήγαγαν την υπόθεση, από την οποία προήλθε η διαφορά ή έχουν ενεργήσει στη δίκη ως πραγματογνώμονες ή σύμβουλοι ή διαιτητές ή έχουν συντάξει το έγγραφο που προσβάλλεται ή είχαν μετάσχει στη σύνθεση του δικαστηρίου του οποίου η απόφαση είχε προσβληθεί με έφεση ή αναίρεση, στ) αν έχουν προκαλέσει ή προκαλούν υπόνοια μεροληψίας, ιδίως αν έχουν με κάποιο διάδικο ιδιαίτερη φιλία, ιδιαίτερες σχέσεις καθηκόντων ή εξάρτησης, έριδα ή έχθρα.

εξάρτησης, έριδα ή έχθρα.

2. Οι εισαγγελείς δεν εξαιρούνται, όταν ενεργούν ως διάδικοι.

Άρθρο 53

1. Είναι απαράδεκτη η αίτηση για την εξαίρεση ολόκληρου του δικαστηρίου του Αρείου Πάγου ή όλων των μελών της εισαγγελίας του ή τόσων αρεοπαγιτών, ώστε με τον αριθμό που απομένει να μην είναι δυνατή η νόμιμη συγκρότηση του δικαστηρίου αυτού.

2. Οι διατάξεις της παρ. 1 εφαρμόζονται και όταν η αίτηση για την εξαίρεση αφορά όλα τα εφετεία, τα πρωτοδικεία ή τα ειρηνοδικεία του κράτους.

3.«Η αίτηση εξαίρεσης είναι απαράδεκτη αν δεν συνοδεύεται από παράβολο εκατό (100) ευρώ, το οποίο επιστρέφεται αν γίνει αυτή ολικά ή μερικά δεκτή. Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.»

*** Η παράγραφος 3 προστέθηκε με την παράγραφο 2 άρθρου 6 Ν. 4055/2012, ΦΕΚ Α 51. Έναρξη ισχύος από 2 Απριλίου 2012.

Άρθρο 54

Αρμόδιο να αποφανθεί για την εξαίρεση είναι το δικαστήριο στο οποίο υπηρετεί ο εξαιρούμενος. Σε περίπτωση εξαίρεσης δικαστή μονομελούς πρωτοδικείου ή ειρηνοδίκη, είναι αρμόδιο το πολυμελές πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου υπάγονται τα δικαστήρια αυτά. Σε περίπτωση εξαίρεσης υπαλλήλου γραμματείας, είναι αρμόδιος ο προϊστάμενος του δικαστηρίου στο οποίο υπηρετεί ο εξαιρούμενος.

Άρθρο 55

1. Δικαστές πολυμελών δικαστηρίων και εισαγγελείς, αν υπάρχει λόγος εξαίρεσής τους, οφείλουν να το δηλώσουν στον

2. Οι εισαγγελείς δεν εξαιρούνται, όταν ενεργούν ως διάδικοι.

Άρθρο 53

1. Είναι απαράδεκτη η αίτηση για την εξαίρεση ολόκληρου του δικαστηρίου του Αρείου Πάγου ή όλων των μελών της εισαγγελίας του ή τόσων αρεοπαγιτών, ώστε με τον αριθμό που απομένει να μην είναι δυνατή η νόμιμη συγκρότηση του δικαστηρίου αυτού.

2. Οι διατάξεις της παρ. 1 εφαρμόζονται και όταν η αίτηση για την εξαίρεση αφορά όλα τα εφετεία, τα πρωτοδικεία ή τα ειρηνοδικεία του κράτους.

3. Η αίτηση εξαίρεσης είναι απαράδεκτη αν δεν συνοδεύεται από παράβολο εκατό (100) ευρώ, το οποίο επιστρέφεται αν γίνει αυτή ολικά ή μερικά δεκτή. Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Άρθρο 54

Αρμόδιο να αποφανθεί για την εξαίρεση είναι το δικαστήριο στο οποίο υπηρετεί ο εξαιρούμενος. Σε περίπτωση εξαίρεσης δικαστή μονομελούς πρωτοδικείου ή ειρηνοδίκη, είναι αρμόδιο το πολυμελές πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου υπάγονται τα δικαστήρια αυτά. Σε περίπτωση εξαίρεσης υπαλλήλου γραμματείας, είναι αρμόδιος ο προϊστάμενος του δικαστηρίου στο οποίο υπηρετεί ο εξαιρούμενος.

Άρθρο 55

1. Δικαστές πολυμελών δικαστηρίων και εισαγγελείς, αν υπάρχει λόγος εξαίρεσής τους, οφείλουν να το δηλώσουν στον

πρόεδρο του δικαστηρίου.

2. Υπάλληλοι της γραμματείας των πολυμελών δικαστηρίων, αν υπάρχει λόγος εξαίρεσής τους, οφείλουν να το δηλώσουν στον προϊστάμενο της γραμματείας.

3. Δικαστές μονομελών πρωτοδικείων και ειρηνοδίκες, καθώς και υπάλληλοι της γραμματείας τους, αν υπάρχει λόγος εξαίρεσής τους, οφείλουν να το δηλώσουν στον πρόεδρο του πολυμελούς πρωτοδικείου και να απόσχουν από τα καθήκοντά τους εωσότου αυτό αποφασίσει.

4. Το δικαστήριο αποφασίζει χωρίς τη συμμετοχή εκείνου που υπέβαλε τη δήλωση και χωρίς Συζήτηση στο ακροατήριο.

Άρθρο 56

Το αρμόδιο δικαστήριο έχει εξουσία να αποφασίσει για την εξαίρεση των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 52 και αυτεπαγγέλτως, ύστερα από πρόταση του προέδρου ή του εισαγγελέα, έχοντας τη δυνατότητα να ακούσει και τον εξαιρούμενο.

Άρθρο 57

"Άρθρο 57

1. Η εξαίρεση προτείνεται από τον διάδικο πέντε ημέρες πριν από τη Συζήτηση στο ακροατήριο, ενώ αργότερα έως ότου περατωθεί η Συζήτηση στο ακροατήριο, μόνο αν πιθανολογείται ότι η περίπτωση ή οι λόγοι της εξαίρεσης προέκυψαν ή έγιναν γνωστοί στον διάδικο μετά την πάροδο της πενθήμερης προθεσμίας. Στην τελευταία περίπτωση, αν η εξαίρεση γίνει δεκτή, μπορούν, ύστερα από αίτηση, να κηρυχθούν άκυρες οι πράξεις της διαδικασίας στις οποίες είχε συμπράξει εκείνος του οποίου ζητείται η εξαίρεση.

2. Δεν επιτρέπεται αίτηση εξαίρεσης α) όλων των μελών του δικαστηρίου, στο οποίο υπηρετούν πράγματι περισσότεροι από πέντε δικαστές, β) μελών του δικαστηρίου ή του γραμματέα του δικαστηρίου, το οποίο αποφασίζει για την

πρόεδρο του δικαστηρίου.

2. Υπάλληλοι της γραμματείας των πολυμελών δικαστηρίων, αν υπάρχει λόγος εξαίρεσής τους, οφείλουν να το δηλώσουν στον προϊστάμενο της γραμματείας.

3. Δικαστές μονομελών πρωτοδικείων και ειρηνοδίκες, καθώς και υπάλληλοι της γραμματείας τους, αν υπάρχει λόγος εξαίρεσής τους, οφείλουν να το δηλώσουν στον πρόεδρο του πολυμελούς πρωτοδικείου και να απόσχουν από τα καθήκοντά τους εωσότου αυτό αποφασίσει.

4. Το δικαστήριο αποφασίζει χωρίς τη συμμετοχή εκείνου που υπέβαλε τη δήλωση και χωρίς Συζήτηση στο ακροατήριο.

Άρθρο 56

Το αρμόδιο δικαστήριο έχει εξουσία να αποφασίσει για την εξαίρεση των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 52 και αυτεπαγγέλτως, ύστερα από πρόταση του προέδρου ή του εισαγγελέα, έχοντας τη δυνατότητα να ακούσει και τον εξαιρούμενο.

Άρθρο 57

1. Η εξαίρεση προτείνεται από τον διάδικο πέντε ημέρες πριν από τη συζήτηση στο ακροατήριο, ενώ αργότερα έως ότου περατωθεί η συζήτηση στο ακροατήριο, μόνο αν πιθανολογείται ότι η περίπτωση ή οι λόγοι της εξαίρεσης προέκυψαν ή έγιναν γνωστοί στον διάδικο μετά την πάροδο της πενθήμερης προθεσμίας. Στην τελευταία περίπτωση, αν η εξαίρεση γίνει δεκτή, μπορούν, ύστερα από αίτηση, να κηρυχθούν άκυρες οι πράξεις της διαδικασίας στις οποίες είχε συμπράξει εκείνος του οποίου ζητείται η εξαίρεση.

2. Δεν επιτρέπεται αίτηση εξαίρεσης: α) όλων των μελών του δικαστηρίου, στο οποίο υπηρετούν πράγματι περισσότεροι από πέντε δικαστές, β) μελών του δικαστηρίου ή του γραμματέα του δικαστηρίου, το οποίο

αίτηση εξαίρεσης κατά το άρθρο 54, γ) περισσότερων των οκτώ δικαστών για κάθε δικαστήριο στο οποίο υπηρετούν πράγματι τουλάχιστον δώδεκα δικαστές, δ) περισσότερων των τεσσάρων δικαστών για κάθε δικαστήριο, στο οποίο υπηρετούν πράγματι τουλάχιστον επτά δικαστές και περισσότερων των δύο όταν υπηρετούν πράγματι λιγότεροι από επτά δικαστές, ε) μελών του δικαστηρίου, το οποίο αποφασίζει για την παραπομπή της αίτησης εξαίρεσης από δικαστήριο σε δικαστήριο κατά το άρθρο 50.

3. Αίτηση εξαίρεσης, η οποία υποβάλλεται παρά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, είναι απαράδεκτη και απορρίπτεται από το ίδιο το δικαστήριο, του οποίου ζητείται η εξαίρεση μελών του. Η αίτηση αυτή δεν αποτελεί λόγο αποχής από την άσκηση των καθηκόντων τους για τα πρόσωπα των οποίων ζητείται η εξαίρεση."

*** Το άρθρο 57 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο δωδέκατο παρ.1 Ν.3666/2008, ΦΕΚ Α' 105/10.06.2008.

Άρθρο 58

1. Η αίτηση για την εξαίρεση, που υποβάλλεται έως την έναρξη της Συζήτησης στο ακροατήριο, γίνεται με κατάθεση εγγράφου στη γραμματεία του αρμοδίου δικαστηρίου. Στην αίτηση πρέπει να αναφέρονται οι λόγοι της εξαίρεσης, διαφορετικά είναι απαράδεκτη.

2. Η αίτηση για την εξαίρεση ανακοινώνεται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στον εξαιρούμενο για να λάβει θέση, και συζητείται το αργότερο έως την εκδίκαση της υπόθεσης, κατά τη διαδικασία που εφαρμόζει το δικαστήριο που τη δικάζει, χωρίς συμμετοχή του εξαιρουμένου. Οι διάδικοι καλούνται να παραστούν στη Συζήτηση με την επιμέλεια της γραμματείας του δικαστηρίου. Ο εξαιρούμενος, από τότε που θα του ανακοινωθεί ότι έχει υποβληθεί η αίτηση, οφείλει να απέχει από κάθε ενέργεια, εκτός αν προκύπτει κίνδυνος από την αναβολή.

Άρθρο 59

αποφασίζει για την αίτηση εξαίρεσης κατά το άρθρο 54, γ) περισσότερων των οκτώ δικαστών για κάθε δικαστήριο στο οποίο υπηρετούν πράγματι τουλάχιστον δώδεκα δικαστές, δ) περισσότερων των τεσσάρων δικαστών για κάθε δικαστήριο, στο οποίο υπηρετούν πράγματι τουλάχιστον επτά δικαστές και περισσότερων των δύο όταν υπηρετούν πράγματι λιγότεροι από επτά δικαστές, ε) μελών του δικαστηρίου, το οποίο αποφασίζει για την παραπομπή της αίτησης εξαίρεσης από δικαστήριο σε δικαστήριο κατά το άρθρο 50.

3. Αίτηση εξαίρεσης, η οποία υποβάλλεται παρά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, είναι απαράδεκτη και απορρίπτεται από το ίδιο το δικαστήριο, του οποίου ζητείται η εξαίρεση μελών του. Η αίτηση αυτή δεν αποτελεί λόγο αποχής από την άσκηση των καθηκόντων τους για τα πρόσωπα των οποίων ζητείται η εξαίρεση.

Άρθρο 58

1. Η αίτηση για την εξαίρεση που υποβάλλεται έως την έναρξη της συζήτησης γίνεται με την κατάθεση εγγράφου στη γραμματεία του αρμοδίου δικαστηρίου. Στην αίτηση πρέπει να αναφέρονται οι λόγοι της εξαίρεσης, διαφορετικά είναι απαράδεκτη.

2. Η αίτηση για την εξαίρεση ανακοινώνεται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στον εξαιρούμενο για να λάβει θέση, και συζητείται το αργότερο έως την εκδίκαση της υπόθεσης, κατά τη διαδικασία που εφαρμόζει το δικαστήριο που τη δικάζει, χωρίς συμμετοχή του εξαιρουμένου. Οι διάδικοι καλούνται να παραστούν στη συζήτηση με την επιμέλεια της γραμματείας του δικαστηρίου. Ο εξαιρούμενος, από τότε που θα του ανακοινωθεί ότι έχει υποβληθεί η αίτηση, οφείλει να απέχει από κάθε ενέργεια, εκτός αν προκύπτει κίνδυνος από την αναβολή.

Άρθρο 59

Η αίτηση για την εξαίρεση, όταν υποβάλλεται κατά τη διάρκεια της Συζήτησης στο ακροατήριο, γίνεται με δήλωση που καταχωρίζεται στα Πρακτικά και αναφέρει τους λόγους της εξαίρεσης. Στα πολυμελή δικαστήρια συζητείται αμέσως, χωρίς συμμετοχή του εξαιρουμένου. Ο εξαιρούμενος, από τότε που θα μάθει ότι έχει υποβληθεί αίτηση, οφείλει να απέχει από κάθε ενέργεια, εκτός αν προκύπτει κίνδυνος από την αναβολή.

Άρθρο 60

1. Η απόφαση για την αίτηση της εξαίρεσης εκδίδεται αμέσως, με απλή Πιθανολόγηση των λόγων της εξαίρεσης. Η απόφαση για την εξαίρεση υπαλλήλου της γραμματείας καταχωρίζεται κάτω από την αίτηση.

2. Σε περίπτωση που η αίτηση γίνει δεκτή, δεν επιδικάζονται έξοδα.

3. «Όταν η αίτηση εξαίρεσης κατά ενός, περισσότερων ή όλων των μελών του δικαστηρίου, κρίνεται ότι είναι αόριστη ως προς τα πραγματικά γεγονότα ή προδήλως ανεπίδεκτη εκτίμησης ή ασκείται καταχρηστικά, απορρίπτεται στην ίδια συνεδρίαση από την ίδια σύνθεση του δικαστηρίου στο οποίο υποβάλλεται.»

*** Η παράγραφος 3 προστέθηκε με την παράγραφο 4 άρθρου 6 Ν. 4055/2012, ΦΕΚ Α 51. Έναρξη ισχύος από 2 Απριλίου 2012.

Άρθρο 61

Αν η αίτηση για την εξαίρεση δικαστή μονομελούς πρωτοδικείου ή ειρηνοδίκη γίνει δεκτή και το δικαστήριο δεν μπορεί να συγκροτηθεί, το πολυμελές πρωτοδικείο, με την ίδια απόφαση για την εξαίρεση παραπέμπει την υπόθεση σε άλλο μονομελές πρωτοδικείο ή ειρηνοδικείο της περιφέρειάς του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'

Η αίτηση για την εξαίρεση, όταν υποβάλλεται κατά τη διάρκεια της συζήτησης στο ακροατήριο, γίνεται με δήλωση που καταχωρίζεται στα Πρακτικά και αναφέρει τους λόγους της εξαίρεσης. Στα πολυμελή δικαστήρια συζητείται αμέσως, χωρίς συμμετοχή του εξαιρουμένου. Ο εξαιρούμενος, από τότε που θα μάθει ότι έχει υποβληθεί αίτηση, οφείλει να απέχει από κάθε ενέργεια, εκτός αν προκύπτει κίνδυνος από την αναβολή.

Άρθρο 60

1. Η απόφαση για την αίτηση της εξαίρεσης εκδίδεται αμέσως, με απλή πιθανολόγηση των λόγων της εξαίρεσης. Η απόφαση για την εξαίρεση υπαλλήλου της γραμματείας καταχωρίζεται κάτω από την αίτηση.

2. Σε περίπτωση που η αίτηση γίνει δεκτή, δεν επιδικάζονται έξοδα.

3. Όταν η αίτηση εξαίρεσης κατά ενός, περισσότερων ή όλων των μελών του δικαστηρίου, κρίνεται ότι είναι αόριστη ως προς τα πραγματικά γεγονότα ή προδήλως ανεπίδεκτη εκτίμησης ή ασκείται καταχρηστικά, απορρίπτεται στην ίδια συνεδρίαση από την ίδια σύνθεση του δικαστηρίου στο οποίο υποβάλλεται.

Άρθρο 61

Αν η αίτηση για την εξαίρεση δικαστή μονομελούς πρωτοδικείου ή ειρηνοδίκη γίνει δεκτή και το δικαστήριο δεν μπορεί να συγκροτηθεί, το πολυμελές πρωτοδικείο, με την ίδια απόφαση για την εξαίρεση παραπέμπει την υπόθεση σε άλλο μονομελές πρωτοδικείο ή ειρηνοδικείο της περιφέρειάς του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'

ΔΙΑΔΙΚΟΙ	ΔΙΑΔΙΚΟΙ
<p style="text-align: center;">Άρθρο 62</p> <p>Όποιος έχει την ικανότητα να είναι υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων έχει και την ικανότητα να είναι διάδικος. Ενώσεις προσώπων που επιδιώκουν κάποιο σκοπό, χωρίς να είναι σωματεία, καθώς και εταιρείες που δεν έχουν νομική προσωπικότητα, μπορούν να είναι διάδικοι.</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 62</p> <p>Όποιος έχει την ικανότητα να είναι υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων έχει και την ικανότητα να είναι διάδικος. Ενώσεις προσώπων που επιδιώκουν κάποιο σκοπό, χωρίς να είναι σωματεία, καθώς και εταιρείες που δεν έχουν νομική προσωπικότητα, μπορούν να είναι διάδικοι.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 63</p> <p>"Άρθρο 63. Όποιος είναι ικανός για οποιαδήποτε δικαιοπραξία μπορεί να παρίσταται στο δικαστήριο με δικό του όνομα. Όποιος έχει περιορισμένη ικανότητα για δικαιοπραξία ή βρίσκεται, κατά το χρόνο που επιχειρεί συγκεκριμένη δήλωση της βούλησης του, σε κατάσταση που δεν επιτρέπει να είναι αυτή έγκυρη, μπορεί να παρίσταται στο δικαστήριο με το δικό του όνομα, μόνο όπου κατά το ουσιαστικό δίκαιο έχει ικανότητα για δικαιοπραξία ή όπου ο νόμος επιτρέπει την αυτοπρόσωπη παραστασή του". *** Η πρώτη παράγραφος τροποποιήθηκε ως άνω με το άρθρο 32 Ν.2447/1996 (Α 278). 2. Στα Ασφαλιστικά μέτρα για να αποτραπεί επικείμενος κίνδυνος από την αναβολή μπορεί να παρίσταται και όποιος δεν είναι ικανός για δικαιοπραξία.</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 63</p> <p>1. Όποιος είναι ικανός για οποιαδήποτε δικαιοπραξία μπορεί να παρίσταται στο δικαστήριο με δικό του όνομα. Όποιος έχει περιορισμένη ικανότητα για δικαιοπραξία ή βρίσκεται, κατά το χρόνο που επιχειρεί συγκεκριμένη δήλωση της βούλησης του, σε κατάσταση που δεν επιτρέπει να είναι αυτή έγκυρη, μπορεί να παρίσταται στο δικαστήριο με το δικό του όνομα, μόνο όπου κατά το ουσιαστικό δίκαιο έχει ικανότητα για δικαιοπραξία ή όπου ο νόμος επιτρέπει την αυτοπρόσωπη παράσταση του. 2. Στα ασφαλιστικά μέτρα για να αποτραπεί επικείμενος κίνδυνος από την αναβολή μπορεί να παρίσταται και όποιος δεν είναι ικανός για δικαιοπραξία.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 64</p> <p>1. Όσοι είναι ανίκανοι να παρίστανται στο δικαστήριο με το δικό τους όνομα εκπροσωπούνται από τους νόμιμους αντιπροσώπους τους. 2. Τα νομικά πρόσωπα παρίστανται στο δικαστήριο με όποιον τα εκπροσωπεί. Στις περιπτώσεις που χρειάζεται προηγούμενη άδεια για τη διεξαγωγή της δίκης, η απεριόριστη χορήγησή της περιλαμβάνει και τη δίκη κατ' έφεση, Αναψηλάφηση και αναίρεση. 3. Οι ενώσεις προσώπων που επιδιώκουν</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 64</p> <p>1. Όσοι είναι ανίκανοι να παρίστανται στο δικαστήριο με το δικό τους όνομα εκπροσωπούνται, από τους νόμιμους αντιπροσώπους τους. 2. Τα νομικά πρόσωπα παρίστανται στο δικαστήριο με όποιον τα εκπροσωπεί. Στις περιπτώσεις που χρειάζεται προηγούμενη άδεια για τη διεξαγωγή της δίκης, η απεριόριστη χορήγησή της περιλαμβάνει και τη δίκη κατ' έφεση, Αναψηλάφηση και αναίρεση. 3. Οι ενώσεις προσώπων που επιδιώκουν</p>

κάποιο σκοπό, χωρίς να αποτελούν σωματείο, καθώς και οι εταιρίες που δεν έχουν νομική προσωπικότητα, παρίστανται στο δικαστήριο με τα πρόσωπα, στα οποία έχει ανατεθεί η διαχείριση των υποθέσεών τους.

4. Αν δεν υπάρχει διάταξη που ρυθμίζει τη δικαστική παράσταση των προσώπων που αναφέρονται στις παραγράφους 1 έως 3, τα πρόσωπα αυτά εκπροσωπούνται από όποιους τα αντιπροσωπεύουν στις συναλλακτικές τους σχέσεις.

Άρθρο 65

1. Πράξεις για την εξώδικη ενέργεια των οποίων από το νόμιμο αντιπρόσωπο του διαδίκου απαιτείται, κατά τους ορισμούς του ουσιαστικού δικαίου, ειδική εξουσιοδότηση είναι ισχυρές και χωρίς αυτήν, ως διαδικαστικές πράξεις, αν έχει δοθεί γενική εξουσιοδότηση για τη διεξαγωγή της δίκης.

2. Ο συμβιβασμός, η αναγνώριση ή η παραίτηση από το δικαίωμα της αγωγής και η συμφωνία για διαιτησία είναι ανίσχυρες, χωρίς εξουσιοδότηση για την ενέργεια των πράξεων αυτών.

Άρθρο 66

Αλλοδαπό πρόσωπο που δεν έχει σύμφωνα με το δίκαιο της ιθαγένειάς του ικανότητα για δικαστική παράσταση με το δικό του όνομα, θεωρείται πως έχει ικανότητα να παρίσταται στα ελληνικά δικαστήρια αν έχει αυτή την ικανότητα σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο.

Άρθρο 67

1. Αν υπάρχουν ελλείψεις σχετικά με την ικανότητα των διαδίκων για δικαστική παράσταση με το δικό τους όνομα ή σχετικά με τη νόμιμη εκπροσώπησή τους και την άδεια ή εξουσιοδότηση που απαιτείται για

κάποιο σκοπό, χωρίς να αποτελούν σωματείο, καθώς και οι εταιρίες που δεν έχουν νομική προσωπικότητα, παρίστανται στο δικαστήριο με τα πρόσωπα, στα οποία έχει ανατεθεί η διαχείριση των υποθέσεών τους.

4. Αν δεν υπάρχει διάταξη που ρυθμίζει τη δικαστική παράσταση των προσώπων που αναφέρονται στις παραγράφους 1 έως 3, τα πρόσωπα αυτά εκπροσωπούνται από όποιους τα αντιπροσωπεύουν στις συναλλακτικές τους σχέσεις.

Άρθρο 65

1. Πράξεις για την εξώδικη ενέργεια των οποίων από το νόμιμο αντιπρόσωπο του διαδίκου απαιτείται, κατά τους ορισμούς του ουσιαστικού δικαίου, ειδική εξουσιοδότηση είναι ισχυρές και χωρίς αυτήν, ως διαδικαστικές πράξεις, αν έχει δοθεί γενική εξουσιοδότηση για τη διεξαγωγή της δίκης.

2. Ο συμβιβασμός, η αναγνώριση ή η παραίτηση από το δικαίωμα της αγωγής και η συμφωνία για διαιτησία είναι ανίσχυρες, χωρίς εξουσιοδότηση για την ενέργεια των πράξεων αυτών.

Άρθρο 66

Αλλοδαπό πρόσωπο που δεν έχει σύμφωνα με το δίκαιο της ιθαγένειάς του ικανότητα για δικαστική παράσταση με το δικό του όνομα, θεωρείται πως έχει ικανότητα να παρίσταται στα ελληνικά δικαστήρια αν έχει αυτή την ικανότητα σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο.

Άρθρο 67

1. Αν υπάρχουν ελλείψεις σχετικά με την ικανότητα των διαδίκων για δικαστική παράσταση με το δικό τους όνομα ή σχετικά με τη νόμιμη εκπροσώπησή τους και την άδεια ή εξουσιοδότηση που απαιτείται για

την διεξαγωγή της δίκης, εφόσον μπορούν να συμπληρωθούν, το δικαστήριο αναβάλλει την πρόοδο της δίκης και ορίζει προθεσμία για τη συμπλήρωση των ελλείψεων. Αν από την αναβολή απειλείται κίνδυνος για τα συμφέροντα του διαδίκου, μπορεί να επιτρέψει σ' αυτόν ή στον αντιπρόσωπό του να συνεχίσει τη δίκη ή να ενεργήσει τις διαδικαστικές πράξεις που χρειάζονται για να αποφευχθεί ο κίνδυνος, δεν έχει όμως την εξουσία να εκδώσει οριστική απόφαση προτού συμπληρωθούν οι ελλείψεις ή προτού περάσει η προθεσμία που έταξε για το σκοπό αυτόν. Το κύρος των πράξεων που επιτράπηκαν, εξαρτάται από την εμπρόθεσμη συμπλήρωση των ελλείψεων.

2. Αν η συμπλήρωση των ελλείψεων είναι αδύνατη ή πέρασε άπρακτη η προθεσμία που ορίστηκε για το σκοπό αυτόν, το δικαστήριο προχωρεί στην εκδίκαση της υπόθεσης.

Άρθρο 68

Δικαστική προστασία έχει δικαίωμα να ζητήσει όποιος έχει άμεσο έννομο συμφέρον.

Άρθρο 69

1. Επιτρέπεται να ζητηθεί δικαστική προστασία και α) αν η παροχή που δεν εξαρτάται από αντιπαροχή συνδέεται με την επέλευση χρονικού σημείου, προτού επέλθει το χρονικό σημείο, β) στην περίπτωση του άρθρου 378 του Αστικού κώδικα, γ) αν ο ενάγων ζητεί να του παραδοθεί ένα πράγμα και, για την περίπτωση που δεν του παραδοθεί το ίδιο το πράγμα, ζητεί το διαφέρον, δ) αν η γένεση ή η άσκηση του δικαιώματος εξαρτάται από την έκδοση της απόφασης, ε) αν το δικαίωμα εξαρτάται από την πλήρωση αίρεσης ή την επέλευση γεγονότος, στ) σε κάθε άλλη περίπτωση, αν υπάρχει βάσιμος φόβος ότι ο οφειλέτης θα αποφύγει την έγκαιρη εκπλήρωση της παροχής.

2. Στην περίπτωση του εδαφ. α' της προηγούμενης παραγράφου, ο εναγόμενος

την διεξαγωγή της δίκης, εφόσον μπορούν να συμπληρωθούν, το δικαστήριο αναβάλλει την πρόοδο της δίκης και ορίζει προθεσμία για τη συμπλήρωση των ελλείψεων. Αν από την αναβολή απειλείται κίνδυνος για τα συμφέροντα του διαδίκου, μπορεί να επιτρέψει σ' αυτόν ή στον αντιπρόσωπό του να συνεχίσει τη δίκη ή να ενεργήσει τις διαδικαστικές πράξεις που χρειάζονται για να αποφευχθεί ο κίνδυνος, δεν έχει όμως την εξουσία να εκδώσει οριστική απόφαση προτού συμπληρωθούν οι ελλείψεις ή προτού περάσει η προθεσμία που έταξε για το σκοπό αυτόν. Το κύρος των πράξεων που επιτράπηκαν, εξαρτάται από την εμπρόθεσμη συμπλήρωση των ελλείψεων.

2. Αν η συμπλήρωση των ελλείψεων είναι αδύνατη ή πέρασε άπρακτη η προθεσμία που ορίστηκε για το σκοπό αυτόν, το δικαστήριο προχωρεί στην εκδίκαση της υπόθεσης.

Άρθρο 68

Δικαστική προστασία έχει δικαίωμα να ζητήσει όποιος έχει άμεσο έννομο συμφέρον.

Άρθρο 69

1. Επιτρέπεται να ζητηθεί δικαστική προστασία και α) αν η παροχή που δεν εξαρτάται από αντιπαροχή συνδέεται με την επέλευση χρονικού σημείου, προτού επέλθει το χρονικό σημείο, β) στην περίπτωση του άρθρου 378 του αστικού κώδικα, γ) αν ο ενάγων ζητεί να του παραδοθεί ένα πράγμα και, για την περίπτωση που δεν του παραδοθεί το ίδιο το πράγμα, ζητεί το διαφέρον, δ) αν η γένεση ή η άσκηση του δικαιώματος εξαρτάται από την έκδοση της απόφασης, ε) αν το δικαίωμα εξαρτάται από την πλήρωση αίρεσης ή την επέλευση γεγονότος, στ) σε κάθε άλλη περίπτωση, αν υπάρχει βάσιμος φόβος ότι ο οφειλέτης θα αποφύγει την έγκαιρη εκπλήρωση της παροχής.

2. Στην περίπτωση του εδαφ. α' της προηγούμενης παραγράφου, ο εναγόμενος

<p>καταδικάζεται να καταβάλλει τα χρήματα ή να παραδώσει το πράγμα μόλις επέλθει το χρονικό σημείο. Στην περίπτωση του εδαφ. 1 καταδικάζεται να πληρώσει Αποζημίωση αν δεν βρεθεί το πράγμα στο στάδιο της εκτέλεσης. Στην περίπτωση του εδαφ. ε' καταδικάζεται στην παροχή, μόλις πληρωθεί η αίτηση ή επέλθει το γεγονός και αυτό διαπιστωθεί με τον τρόπο που ορίζει η απόφαση.</p>	<p>καταδικάζεται να καταβάλλει τα χρήματα ή να παραδώσει το πράγμα μόλις επέλθει το χρονικό σημείο. Στην περίπτωση του εδαφ. 1 καταδικάζεται να πληρώσει αποζημίωση αν δεν βρεθεί το πράγμα στο στάδιο της εκτέλεσης. Στην περίπτωση του εδαφ. ε' καταδικάζεται στην παροχή, μόλις πληρωθεί η αίτηση ή επέλθει το γεγονός και αυτό διαπιστωθεί με τον τρόπο που ορίζει η απόφαση.</p>
---	---

Άρθρο 70

Όποιος έχει έννομο συμφέρον να αναγνωριστεί η ύπαρξη ή μη ύπαρξη κάποιας έννομης σχέσης, μπορεί να εγείρει σχετική αγωγή.

Άρθρο 71

Δικαστική προστασία μπορεί να ζητήσει όποιος επιδιώκει τη σύσταση, τη μεταβολή ή την κατάργηση έννομης σχέσης στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.

Άρθρο 72

Οι δανειστές έχουν δικαίωμα να ζητήσουν δικαστική προστασία ασκώντας τα δικαιώματα του οφειλέτη τους εφόσον εκείνος δεν τα ασκεί, εκτός αν συνδέονται στενά με το πρόσωπό του.

Άρθρο 73

Το δικαστήριο εξετάζει και αυτεπαγγέλτως, σε κάθε στάση της δίκης, αν υπάρχουν οι προϋποθέσεις των άρθρων 62 έως 72.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

Άρθρο 70

Όποιος έχει έννομο συμφέρον να αναγνωριστεί η ύπαρξη ή μη ύπαρξη κάποιας έννομης σχέσης, μπορεί να εγείρει σχετική αγωγή.

Άρθρο 71

Δικαστική προστασία μπορεί να ζητήσει όποιος επιδιώκει τη σύσταση, τη μεταβολή ή την κατάργηση έννομης σχέσης στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.

Άρθρο 72

Οι δανειστές έχουν δικαίωμα να ζητήσουν δικαστική προστασία ασκώντας τα δικαιώματα του οφειλέτη τους εφόσον εκείνος δεν τα ασκεί, εκτός αν συνδέονται στενά με το πρόσωπό του.

Άρθρο 73

Το δικαστήριο εξετάζει και αυτεπαγγέλτως, σε κάθε στάση της δίκης, αν υπάρχουν οι προϋποθέσεις των άρθρων 62 έως 72.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΟΜΟΔΙΚΙΑ

Άρθρο 74

Περισσότερα πρόσωπα μπορούν να ασκήσουν αγωγή ή να εναχθούν απο κοινού , ως ομόδικοι, εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζουν άλλες διατάξεις, 1) αν, σχετικά με το αντικείμενο της διαφοράς, έχουν κοινό δικαίωμα ή κοινή υποχρέωση ή αν τα δικαιώματα ή οι υποχρεώσεις τους στηρίζονται στην ίδια πραγματική και νομική αιτία, ή 2) αν αντικείμενο της διαφοράς είναι ομοειδείς απαιτήσεις ή υποχρεώσεις που στηρίζονται σε όμοια, κατά τα ουσιώδη στοιχεία της, ιστορική και νομική βάση και συγχρόνως το δικαστήριο έχει Αρμοδιότητα για τον καθέναν από τους εναγόμενους.

Άρθρο 75

1. Κάθε ομόδικος, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, ενεργεί στη δίκη ανεξάρτητα από τους άλλους. Οι πράξεις και οι παραλείψεις κάθε ομοδίκου δεν βλάπτουν, ούτε ωφελούν τους άλλους.

2. Κάθε ομόδικος έχει δικαίωμα να επισπεύσει τη δίκη. Το δικαστήριο αν κρίνει αναγκαία την ενιαία διεξαγωγή της δίκης, έχει το δικαίωμα να διατάξει το διάδικο που επισπεύδει τη διαδικασία να καλέσει και τους ομοδίκους που δεν κάλεσε.

Άρθρο 76

1. Όταν η διαφορά επιδέχεται ενιαία μόνον ρύθμιση ή η ισχύς της απόφασης που θα εκδοθεί εκτείνεται σε όλους τους ομοδίκους ή όταν οι ομόδικοι μόνο από κοινού μπορούν να ασκήσουν αγωγή ή να εναχθούν ή, εξαιτίας των περιστάσεων που συνοδεύουν την υπόθεση, δεν μπορούν να υπάρχουν αντίθετες αποφάσεις απέναντι στους ομοδίκους, οι πράξεις του καθενός ωφελούν και βλάπτουν τους άλλους. Οι ομόδικοι που μετέχουν νόμιμα στη δίκη ή έχουν προσεπικληθεί, αν δεν παραστούν,

ΟΜΟΔΙΚΙΑ

Άρθρο 74

Περισσότερα πρόσωπα μπορούν να ασκήσουν αγωγή ή να εναχθούν από κοινού , ως ομόδικοι, εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζουν άλλες διατάξεις, 1) αν, σχετικά με το αντικείμενο της διαφοράς, έχουν κοινό δικαίωμα ή κοινή υποχρέωση ή αν τα δικαιώματα ή οι υποχρεώσεις τους στηρίζονται στην ίδια πραγματική και νομική αιτία, ή 2) αν αντικείμενο της διαφοράς είναι ομοειδείς απαιτήσεις ή υποχρεώσεις που στηρίζονται σε όμοια, κατά τα ουσιώδη στοιχεία της, ιστορική και νομική βάση και συγχρόνως το δικαστήριο έχει Αρμοδιότητα για τον καθέναν από τους εναγόμενους.

Άρθρο 75

1. Κάθε ομόδικος, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, ενεργεί στη δίκη ανεξάρτητα από τους άλλους. Οι πράξεις και οι παραλείψεις κάθε ομοδίκου δεν βλάπτουν, ούτε ωφελούν τους άλλους.

2. Κάθε ομόδικος έχει δικαίωμα να επισπεύσει τη δίκη. Το δικαστήριο αν κρίνει αναγκαία την ενιαία διεξαγωγή της δίκης, έχει το δικαίωμα να διατάξει το διάδικο που επισπεύδει τη διαδικασία να καλέσει και τους ομοδίκους που δεν κάλεσε.

Άρθρο 76

1. Όταν η διαφορά επιδέχεται ενιαία μόνον ρύθμιση ή η ισχύς της απόφασης που θα εκδοθεί εκτείνεται σε όλους τους ομοδίκους ή όταν οι ομόδικοι μόνο από κοινού μπορούν να ασκήσουν αγωγή ή να εναχθούν ή, εξαιτίας των περιστάσεων που συνοδεύουν την υπόθεση, δεν μπορούν να υπάρχουν αντίθετες αποφάσεις απέναντι στους ομοδίκους, οι πράξεις του καθενός ωφελούν και βλάπτουν τους άλλους. Οι ομόδικοι που μετέχουν νόμιμα στη δίκη ή έχουν προσεπικληθεί, αν δεν παραστούν,

θεωρούνται ότι αντιπροσωπεύονται από εκείνους που παρίστανται.

2. Η διάταξη της παρ. 1 δεν εφαρμόζεται στο συμβιβασμό, στην αναγνώριση, στην παραίτηση από τη δίκη και στη συμφωνία για διαιτησία.

3. Οι απόντες ομόδικοι καλούνται σε κάθε μεταγενέστερη διαδικαστική πράξη.

4. Η άσκηση των ένδικων μέσων από κάποιον από τους ομοδίκους της παρ. 1 έχει αποτέλεσμα και για τους άλλους.

Άρθρο 77

Στις περιπτώσεις του άρθρου 76, αν οι ομόδικοι προτείνουν αντιφατικούς ισχυρισμούς, το δικαστήριο εκτιμά ελεύθερα την επιρροή τους στη διαδικασία και στην απόφαση, και μπορεί να καθορίσει τα αποτελέσματά τους, χωριστά για κάθε ομόδικο.

Άρθρο 78

Αν λείπουν οι προϋποθέσεις της ομοδικίας, το δικαστήριο διατάζει το χωρισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΡΙΤΩΝ ΣΤΗ ΔΙΚΗ

Άρθρο 79

1. Αν τρίτος αντιποιείται ολόκληρο ή ένα μέρος από το αντικείμενο της δίκης που εκκρεμεί ανάμεσα σε άλλους, έχει δικαίωμα να παρέμβει κυρίως σε κάθε στάση της πρωτοβάθμιας ή της δευτεροβάθμιας διαδικασίας.

2. Όποιος παρεμβαίνει κατά την παράγραφο 1, δεν έχει δικαίωμα να ζητήσει να τεθεί εκτός δίκης οποιοσδήποτε από τους αρχικούς διαδίκους, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά ή αν συμφωνούν σ' αυτό όλοι οι διάδικοι.

θεωρούνται ότι αντιπροσωπεύονται από εκείνους που παρίστανται.

2. Η διάταξη της παρ. 1 δεν εφαρμόζεται στο συμβιβασμό, στην αναγνώριση, στην παραίτηση από τη δίκη και στη συμφωνία για διαιτησία.

3. Οι απόντες ομόδικοι καλούνται σε κάθε μεταγενέστερη διαδικαστική πράξη.

4. Η άσκηση των ένδικων μέσων από κάποιον από τους ομοδίκους της παρ.1 έχει αποτέλεσμα και για τους άλλους.

Άρθρο 77

Στις περιπτώσεις του άρθρου 76, αν οι ομόδικοι προτείνουν αντιφατικούς ισχυρισμούς, το δικαστήριο εκτιμά ελεύθερα την επιρροή τους στη διαδικασία και στην απόφαση, και μπορεί να καθορίσει τα αποτελέσματά τους, χωριστά για κάθε ομόδικο.

Άρθρο 78

Αν λείπουν οι προϋποθέσεις της ομοδικίας, το δικαστήριο διατάζει το χωρισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΡΙΤΩΝ ΣΤΗ ΔΙΚΗ

Άρθρο 79

1. Αν τρίτος αντιποιείται ολόκληρο ή ένα μέρος από το αντικείμενο της δίκης που εκκρεμεί ανάμεσα σε άλλους, έχει δικαίωμα να παρέμβει κυρίως στον πρώτο βαθμό.

2. Όποιος παρεμβαίνει κατά την παράγραφο 1, δεν έχει δικαίωμα να ζητήσει να τεθεί εκτός δίκης οποιοσδήποτε από τους αρχικούς διαδίκους, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά ή αν συμφωνούν σ' αυτό όλοι οι διάδικοι.

<p style="text-align: center;">Άρθρο 80</p> <p>Αν σε δίκη που εκκρεμεί μεταξύ άλλων, τρίτος έχει έννομο συμφέρον να νικήσει κάποιος διάδικος, έχει δικαίωμα έως την έκδοση αμετάκλητης απόφασης, να ασκήσει Πρόσθετη παρέμβαση για να υποστηρίξει το διάδικο αυτόν.</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 80</p> <p>Αν σε δίκη που εκκρεμεί μεταξύ άλλων, τρίτος έχει έννομο συμφέρον να νικήσει κάποιος διάδικος, έχει δικαίωμα έως την έκδοση αμετάκλητης απόφασης, να ασκήσει πρόσθετη παρέμβαση για να υποστηρίξει το διάδικο αυτόν.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 81</p> <p>1. Η κύρια και η Πρόσθετη παρέμβαση, ανεξάρτητα από το αν γίνεται εκούσια ή ύστερα από προσεπίκληση ή ανακοίνωση, ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την αγωγή και κοινοποιείται σε όλους τους διαδίκους. Το δικόγραφο της παρέμβασης πρέπει να περιέχει, εκτός από τα στοιχεία που απαιτούνται για κάθε δικόγραφο α) αναγραφή των διαδίκων και της διαφοράς που εκκρεμεί, β) προσδιορισμό του έννομου συμφέροντος που έχει ο παρεμβαίνων στην εκκρεμή δίκη, καθώς και του δικαιώματος με βάση το οποίο αντιποιείται το επίδικο, γ) σε περίπτωση πρόσθετης παρέμβασης, καθορισμό του διαδίκου για την υποστήριξη του οποίου γίνεται η παρέμβαση.</p> <p>2. Η άσκηση της κύριας παρέμβασης έχει τα αποτελέσματα που έχει και η άσκηση της αγωγής.</p> <p>3. Ο παρεμβαίνων καλείται στις επόμενες διαδικαστικές πράξεις από το διάδικο που επισπεύδει τη δίκη. Σε περίπτωση πρόσθετης παρέμβασης έχει δικαίωμα να προτείνει την έλλειψη κλήτευσης και ο διάδικος για την υποστήριξη του οποίου ασκήθηκε η παρέμβαση.</p> <p>*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Με την παρ. 1γ άρθρ.1 Ν.2479/1997 (ΦΕΚ Α 67/6-5-97) ορίζεται ότι "Η κατά το εδάφιο α' παρέμβαση ενώπιον του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου και της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ασκείται σύμφωνα με τα άρθρα 13 του Κώδικα "περί του κατά το άρθρο 100 του</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 81</p> <p>1. Η κύρια και η πρόσθετη παρέμβαση, ανεξάρτητα από το αν γίνεται εκούσια ή ύστερα από προσεπίκληση ή ανακοίνωση, ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την αγωγή και κοινοποιείται σε όλους τους διαδίκους. Το δικόγραφο της παρέμβασης πρέπει να περιέχει, εκτός από τα στοιχεία που απαιτούνται για κάθε δικόγραφο α) αναγραφή των διαδίκων και της διαφοράς που εκκρεμεί, β) προσδιορισμό του έννομου συμφέροντος που έχει ο παρεμβαίνων στην εκκρεμή δίκη, καθώς και του δικαιώματος με βάση το οποίο αντιποιείται το επίδικο, γ) σε περίπτωση πρόσθετης παρέμβασης, καθορισμό του διαδίκου για την υποστήριξη του οποίου γίνεται η παρέμβαση.</p> <p>2. Η άσκηση της κύριας παρέμβασης έχει τα αποτελέσματα που έχει και η άσκηση της αγωγής.</p> <p>3. Ο παρεμβαίνων καλείται στις επόμενες διαδικαστικές πράξεις από το διάδικο που επισπεύδει τη δίκη. Σε περίπτωση πρόσθετης παρέμβασης έχει δικαίωμα να προτείνει την έλλειψη κλήτευσης και ο διάδικος για την υποστήριξη του οποίου ασκήθηκε η παρέμβαση.</p>

Συντάγματος Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου" (ν.345/1976, ΦΕΚ 141 Α'), 49 του π. δ/τος 18/1989 (ΦΕΚ 8Α'), 81 παρ.1 του Κ.Πολ.Δ. και 14 του π. δ/τος 1225/1981 (ΦΕΚ 304 Α'), αντιστοίχως".

Άρθρο 82

Όποιος προσθέτως παρεμβαίνει έχει δικαίωμα να ενεργήσει όλες τις διαδικαστικές πράξεις που επιτρέπονται στη δίκη προς το συμφέρον εκείνου για την υποστήριξη του οποίου ασκήθηκε η παρέμβαση και έχει την υποχρέωση να δεχτεί τη δίκη στη θέση που βρίσκεται κατά το χρόνο της παρέμβασής του. Οι πράξεις που ενεργεί είναι ισχυρές, εφόσον δεν είναι αντίθετες προς τις πράξεις του διαδίκου, για την υποστήριξη του οποίου άσκησε την παρέμβαση. Αποφάσεις και δικόγραφα που επιδίδονται στους κύριους διαδίκους πρέπει να επιδίδονται και σε εκείνον που άσκησε Πρόσθετη παρέμβαση.

Άρθρο 83

Αν η ισχύς της απόφασης στην κύρια δίκη εκτείνεται και στις έννομες σχέσεις εκείνου που άσκησε Πρόσθετη παρέμβαση προς τον αντίδικό του, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 76 έως 78.

Άρθρο 84

Όποιος άσκησε Πρόσθετη παρέμβαση, στις σχέσεις του με το διάδικο για την υποστήριξη του οποίου άσκησε την παρέμβαση, δεν έχει δικαίωμα να ισχυριστεί ότι το δικαστήριο έκρινε εσφαλμένα τη διαφορά έτσι όπως του υποβλήθηκε. Έχει δικαίωμα να προτείνει ότι ο διάδικος, για την υποστήριξη του οποίου άσκησε την παρέμβαση, διεξήγαγε τη δίκη κατά τρόπο πλημμελή, αλλά μόνον όταν είτε εξαιτίας της στάσης, στην οποία βρισκόταν η δίκη όταν άσκησε την παρέμβασή του, είτε από τις

Άρθρο 82

Όποιος προσθέτως παρεμβαίνει έχει δικαίωμα να ενεργήσει όλες τις διαδικαστικές πράξεις που επιτρέπονται στη δίκη προς το συμφέρον εκείνου για την υποστήριξη του οποίου ασκήθηκε η παρέμβαση και έχει την υποχρέωση να δεχτεί τη δίκη στη θέση που βρίσκεται κατά το χρόνο της παρέμβασής του. Οι πράξεις που ενεργεί είναι ισχυρές, εφόσον δεν είναι αντίθετες προς τις πράξεις του διαδίκου, για την υποστήριξη του οποίου άσκησε την παρέμβαση. Αποφάσεις και δικόγραφα που επιδίδονται στους κύριους διαδίκους πρέπει να επιδίδονται και σε εκείνον που άσκησε πρόσθετη παρέμβαση.

Άρθρο 83

Αν η ισχύς της απόφασης στην κύρια δίκη εκτείνεται και στις έννομες σχέσεις εκείνου που άσκησε πρόσθετη παρέμβαση προς τον αντίδικό του, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 76 έως 78.

Άρθρο 84

Όποιος άσκησε πρόσθετη παρέμβαση, στις σχέσεις του με το διάδικο για την υποστήριξη του οποίου άσκησε την παρέμβαση, δεν έχει δικαίωμα να ισχυριστεί ότι το δικαστήριο έκρινε εσφαλμένα τη διαφορά έτσι όπως του υποβλήθηκε. Έχει δικαίωμα να προτείνει ότι ο διάδικος, για την υποστήριξη του οποίου άσκησε την παρέμβαση, διεξήγαγε τη δίκη κατά τρόπο πλημμελή, αλλά μόνον όταν είτε εξαιτίας της στάσης, στην οποία βρισκόταν η δίκη όταν άσκησε την παρέμβασή του, είτε από τις

πράξεις του διαδίκου, για την υποστήριξη του οποίου άσκησε την παρέμβαση, εμποδίστηκε να προτείνει ισχυρισμούς ή όταν ο διάδικος για την υποστήριξη του οποίου άσκησε την παρέμβαση, παράλειψε από δόλο ή από βαριά αμέλεια να προτείνει ισχυρισμούς που ήταν άγνωστοι σε εκείνον που άσκησε την παρέμβαση.

Άρθρο 85

Όποιος άσκησε Πρόσθετη παρέμβαση έχει δικαίωμα, αν συμφωνούν και οι δύο διάδικοι, να συμμετάσχει στη δίκη ως κύριος διάδικος, οπότε παίρνει τη θέση του διαδίκου για την υποστήριξη του οποίου άσκησε την παρέμβαση και εκείνος τίθεται εκτός δίκης. Η απόφαση που θα εκδοθεί δεν ισχύει εναντίον του αρχικού διαδίκου, που με τη συναίνεση όλων των διαδίκων τέθηκε εκτός δίκης.

Άρθρο 86

Στις περιπτώσεις του άρθρου 76, αν μόνο ένας ή μερικοί από τους ομοδίκους ασκούν την αγωγή, ενώ οι άλλοι δεν θέλουν να συμπράξουν μαζί τους, οι πρώτοι έχουν δικαίωμα να προσεπικαλέσουν τους τελευταίους για τη συζήτηση της υπόθεσης. Το ίδιο δικαίωμα έχει και ο εναγόμενος, αν μόνον ένας ή κάποιος από τους ομοδίκους άσκησαν εναντίον του την αγωγή ή αν ο ενάγων άσκησε την αγωγή μόνον εναντίον ενός ή μερικών από τους ομοδίκους.

Άρθρο 87

Όποιος ενάγεται με εμπράγματη αγωγή, αν κατέχει το επίδικο πράγμα ή αν ασκεί εμπράγματο δικαίωμα στο όνομα άλλου, έχει δικαίωμα να τον προσεπικαλέσει στη δίκη.

Άρθρο 88

πράξεις του διαδίκου, για την υποστήριξη του οποίου άσκησε την παρέμβαση, εμποδίστηκε να προτείνει ισχυρισμούς ή όταν ο διάδικος για την υποστήριξη του οποίου άσκησε την παρέμβαση, παράλειψε από δόλο ή από βαριά αμέλεια να προτείνει ισχυρισμούς που ήταν άγνωστοι σε εκείνον που άσκησε την παρέμβαση.

Άρθρο 85

Όποιος άσκησε πρόσθετη παρέμβαση έχει δικαίωμα, αν συμφωνούν και οι δύο διάδικοι, να συμμετάσχει στη δίκη ως κύριος διάδικος, οπότε παίρνει τη θέση του διαδίκου για την υποστήριξη του οποίου άσκησε την παρέμβαση και εκείνος τίθεται εκτός δίκης. Η απόφαση που θα εκδοθεί δεν ισχύει εναντίον του αρχικού διαδίκου, που με τη συναίνεση όλων των διαδίκων τέθηκε εκτός δίκης.

Άρθρο 86

Στις περιπτώσεις του άρθρου 76, αν μόνο ένας ή μερικοί από τους ομοδίκους ασκούν την αγωγή, ενώ οι άλλοι δεν θέλουν να συμπράξουν μαζί τους, οι πρώτοι έχουν δικαίωμα να προσεπικαλέσουν τους τελευταίους για τη συζήτηση της υπόθεσης. Το ίδιο δικαίωμα έχει και ο εναγόμενος, αν μόνον ένας ή κάποιος από τους ομοδίκους άσκησαν εναντίον του την αγωγή ή αν ο ενάγων άσκησε την αγωγή μόνον εναντίον ενός ή μερικών από τους ομοδίκους.

Άρθρο 87

Όποιος ενάγεται με εμπράγματη αγωγή, αν κατέχει το επίδικο πράγμα ή αν ασκεί εμπράγματο δικαίωμα στο όνομα άλλου, έχει δικαίωμα να τον προσεπικαλέσει στη δίκη.

Άρθρο 88

Ο ενάγων, ο εναγόμενος και όποιος άσκησε Κύρια παρέμβαση έχουν δικαίωμα να προσεπικαλέσουν στη δίκη εκείνους από τους οποίους έχουν δικαίωμα να απαιτήσουν Αποζημίωση σε περίπτωση ήττας.

Άρθρο 89

Η προσεπίκληση ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την αγωγή, το αργότερο έως την πρώτη Συζήτηση στο ακροατήριο, και κοινοποιείται στον προσεπικαλούμενο. Η άσκηση της προσεπίκλησης έχει τα αποτελέσματα που έχει και η άσκηση της αγωγής.

*** ΠΡΟΣΟΧΗ Με την παρ.1 άρθρ.1 Ν.2915/2001,ορίζεται ότι " 1. Όπου στις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αναφέρονται οι λέξεις "πρώτη Συζήτηση" αντικαθίστανται με τη λέξη "Συζήτηση".

Άρθρο 90

Αν υπάρχει περίπτωση να προσεπικαλέσει ένας διάδικος κάποιον τρίτο και το δικαστήριο κρίνει αναγκαία την παρέμβασή του στη δίκη, έχει εξουσία να διατάξει και αυτεπαγγέλτως την προσεπίκλησή του, με απόφαση που ορίζει με την επιμέλεια ποιού διαδίκου θα γίνει η προσεπίκληση καθώς και το χρόνο κατά τον οποίο πρέπει να γίνει. Η προσεπίκληση που διατάχθηκε επιτρέπεται να γίνει και με την επιμέλεια οποιουδήποτε άλλου διαδίκου.

Άρθρο 91

1. Όποιος έχει έννομο συμφέρον δικαιούται να ανακοινώσει τη δίκη σε τρίτους, ώσπου να εκδοθεί από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο οριστική απόφαση για την ουσία της υπόθεσης.

2. Η ανακοίνωση γίνεται με δικόγραφο, που πρέπει να αναφέρει και την αιτία, για την οποία γίνεται η ανακοίνωση, καθώς και τη

Ο ενάγων, ο εναγόμενος και όποιος άσκησε κύρια παρέμβαση έχουν δικαίωμα να προσεπικαλέσουν στη δίκη εκείνους από τους οποίους έχουν δικαίωμα να απαιτήσουν αποζημίωση σε περίπτωση ήττας.

Άρθρο 89

Η προσεπίκληση ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την αγωγή και κοινοποιείται στον προσεπικαλούμενο. Η άσκηση της προσεπίκλησης έχει τα αποτελέσματα που έχει και η άσκηση της αγωγής.

Άρθρο 90

Αν υπάρχει περίπτωση να προσεπικαλέσει ένας διάδικος κάποιον τρίτο και το δικαστήριο κρίνει αναγκαία την παρέμβασή του στη δίκη, έχει εξουσία να διατάξει και αυτεπαγγέλτως την προσεπίκλησή του, με απόφαση που ορίζει με την επιμέλεια ποιού διαδίκου θα γίνει η προσεπίκληση καθώς και το χρόνο κατά τον οποίο πρέπει να γίνει. Η προσεπίκληση που διατάχθηκε επιτρέπεται να γίνει και με την επιμέλεια οποιουδήποτε άλλου διαδίκου.

Άρθρο 91

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 238, όποιος έχει έννομο συμφέρον δικαιούται να ανακοινώσει τη δίκη σε τρίτους, ώσπου να εκδοθεί από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο οριστική απόφαση για την ουσία της υπόθεσης.

2. Η ανακοίνωση γίνεται με δικόγραφο, που πρέπει να αναφέρει και την αιτία, για την

στάση στην οποία βρίσκεται η δίκη. Η ανακοίνωση ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την αγωγή και κοινοποιείται στον τρίτον.

3. Η ανακοίνωση δεν δίνει σε εκείνον που ανακοινώνει τη δίκη το δικαίωμα να ζητήσει αναβολή της δίκης ή παράταση των προθεσμιών της.

Άρθρο 92

Ο τρίτος, στον οποίο έγινε η ανακοίνωση, έχει δικαίωμα να συμμετάσχει στη δίκη, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την παρέμβαση. Αν εκείνος προς τον οποίο έγινε η ανακοίνωση δεν συμμετάσχει στη δίκη, και η ανακοίνωση έγινε πριν από την πρώτη Συζήτηση στο ακροατήριο, δεν έχει δικαίωμα να ασκήσει τριτανακοπή εναντίον της απόφασης που θα εκδοθεί.

*** ΠΡΟΣΟΧΗ Με την παρ.1 άρθρ.1 Ν.2915/2001, ορίζεται ότι " 1. Όπου στις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αναφέρονται οι λέξεις "πρώτη Συζήτηση" αντικαθίστανται με τη λέξη "Συζήτηση".

Άρθρο 93

Αν παρέμβει στη δίκη τρίτος, αντιποιούμενος επίδικη απαίτηση, με αντικείμενο που μπορεί να κατατεθεί, εφόσον ο εναγόμενος το καταθέσει δημόσια και παραιτηθεί από το δικαίωμα να το αναλάβει, το δικαστήριο ύστερα από αίτηση του εναγομένου τον θέτει εκτός δίκης.

Άρθρο 93Α

"Άρθρο 93 Α

***Το άρθρο 93Α, το οποίο είχε προστεθεί με την παρ. 3 του άρθρου 8 του Ν.2145/1993 (ΦΕΚ Α 88), Καταργήθηκε από την παρ.3 του άρθρου 3 του Ν. 2207/1994 (Α 65).

οποία γίνεται η ανακοίνωση, καθώς και τη στάση στην οποία βρίσκεται η δίκη. Η ανακοίνωση ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την αγωγή και κοινοποιείται στον τρίτον.

3. Η ανακοίνωση δεν δίνει σε εκείνον που ανακοινώνει τη δίκη το δικαίωμα να ζητήσει αναβολή της δίκης ή παράταση των προθεσμιών της.

Άρθρο 92

Ο τρίτος, στον οποίο έγινε η ανακοίνωση, έχει δικαίωμα να συμμετάσχει στη δίκη, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την παρέμβαση. Αν εκείνος προς τον οποίο έγινε η ανακοίνωση δεν συμμετάσχει στη δίκη, και η ανακοίνωση έγινε πριν από την συζήτηση στο ακροατήριο, δεν έχει δικαίωμα να ασκήσει τριτανακοπή εναντίον της απόφασης που θα εκδοθεί.

Άρθρο 93

Αν παρέμβει στη δίκη τρίτος, αντιποιούμενος επίδικη απαίτηση, με αντικείμενο που μπορεί να κατατεθεί, εφόσον ο εναγόμενος το καταθέσει δημόσια και παραιτηθεί από το δικαίωμα να το αναλάβει, το δικαστήριο ύστερα από αίτηση του εναγομένου τον θέτει εκτός δίκης.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ΄
ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ**

Άρθρο 94

«1. Στα πολιτικά δικαστήρια και για την κατάρτιση της έγγραφης συμφωνίας του συναινετικού διαζυγίου οι διάδικοι έχουν υποχρέωση να παρίστανται με πληρεξούσιο δικηγόρο.»

*** Η παράγραφος 1 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παράγραφο 7 άρθρου 6 Ν. 4055/2012, ΦΕΚ Α 51. Έναρξη ισχύος από 2 Απριλίου 2012.

«2. Επιτρέπεται η δικαστική παράσταση διαδίκου χωρίς πληρεξούσιο δικηγόρο α) στο Ειρηνοδικείο, εφόσον το αντικείμενο της διαφοράς δεν υπερβαίνει το ποσό των δώδεκα χιλιάδων (12.000) ευρώ, β) στα Ασφαλιστικά μέτρα, γ) για να αποτραπεί επικείμενος κίνδυνος.»

*** Η παράγραφος 2 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 7 παρ.1 Ν.3994/2011, ΦΕΚ Α 165/25.7.2011.

3. Στις περιπτώσεις της παρ.2 ο δικαστής έχει δικαίωμα, εκτιμώντας τις ιδιαίτερες περιπτώσεις, να υποχρεώσει το διάδικο να προσλάβει δικηγόρο.

Άρθρο 95

Αν στην ίδια δίκη εκπροσωπούν το διάδικο περισσότεροι πληρεξούσιοι δικηγόροι, έχουν δικαίωμα να ενεργούν είτε από κοινού είτε ο καθένας χωριστά. Αντίθετος όρος του πληρεξούσιου εγγράφου δεν ισχύει απέναντι στον αντίδικο, εκτός αν το πληροφορήθηκε με κοινοποίηση.

Άρθρο 96

«1. Η πληρεξουσιότητα δίνεται είτε με συμβολαιογραφική πράξη είτε με προφορική δήλωση που καταχωρίζεται στα Πρακτικά ή στην έκθεση είτε με ιδιωτικό έγγραφο, εφόσον η υπογραφή εκείνου που παρέχει την

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ΄
ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ**

Άρθρο 94

1. Στα πολιτικά δικαστήρια οι διάδικοι έχουν υποχρέωση να παρίστανται με πληρεξούσιο δικηγόρο.

2. Επιτρέπεται η δικαστική παράσταση διαδίκου χωρίς πληρεξούσιο δικηγόρο: α) στο ειρηνοδικείο, εφόσον πρόκειται για μικροδιαφορές β) για να αποτραπεί επικείμενος κίνδυνος.

3. Στις περιπτώσεις της παρ. 2 ο δικαστής έχει δικαίωμα, εκτιμώντας τις ιδιαίτερες περιστάσεις, να υποχρεώσει το διάδικο να προσλάβει δικηγόρο.

Άρθρο 95

Αν στην ίδια δίκη εκπροσωπούν το διάδικο περισσότεροι πληρεξούσιοι δικηγόροι, έχουν δικαίωμα να ενεργούν είτε από κοινού είτε ο καθένας χωριστά. Αντίθετος όρος του πληρεξούσιου εγγράφου δεν ισχύει απέναντι στον αντίδικο, εκτός αν το πληροφορήθηκε με κοινοποίηση.

Άρθρο 96

1. Η πληρεξουσιότητα δίνεται είτε με συμβολαιογραφική πράξη είτε με προφορική δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά ή στην έκθεση είτε με ιδιωτικό έγγραφο, εφόσον η υπογραφή εκείνου που παρέχει την

πληρεξουσιότητα βεβαιώνεται από δημόσια, δημοτική ή άλλη αρμόδια αρχή ή από δικηγόρο. Η πληρεξουσιότητα μπορεί να αφορά ορισμένες ή όλες τις δίκες εκείνου που την παρέχει και πρέπει να αναγράφει τα ονόματα των πληρεξουσίων.

2. Η πληρεξουσιότητα μιας αρχής μπορεί να δοθεί σε δικηγόρο και με έγγραφο της που περιέχει τα στοιχεία που αναγράφονται στην παράγραφο 1.

3. Κατά τη διαδικασία ενώπιον του Αρείου Πάγου και στις περιπτώσεις του άρθρου 98 η πληρεξουσιότητα δίνεται μόνο με συμβολαιογραφική πράξη ή με προφορική δήλωση που καταχωρίζεται στα Πρακτικά ή στην έκθεση.»

*** Το άρθρο 96 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 7 παρ.2 Ν.3994/2011, ΦΕΚ Α 165/25.7.2011.

Άρθρο 97

1. Η πληρεξουσιότητα παρέχει στον πληρεξούσιο το δικαίωμα να παριστά στο δικαστήριο εκείνον που έδωσε την πληρεξουσιότητα, να ενεργεί όλες τις κύριες ή παρεπόμενες πράξεις που αφορούν τη διεξαγωγή της δίκης, στις οποίες περιλαμβάνεται η άσκηση αγωγών, παρεμβάσεων, προσεπικλήσεων και ένδικων μέσων, να λαμβάνει Ασφαλιστικά μέτρα και να επιδιώκει την εκτέλεση, καθώς και να παρίσταται στις αντίστοιχες δίκες που δημιουργούνται από τις πράξεις αυτές.

2. Περιορισμός της πληρεξουσιότητας ισχύει μόνον αν δηλωθεί ρητά, όταν χορηγήθηκε.

3. Η πληρεξουσιότητα για όλες τις δίκες παύει να ισχύει μετά πέντε χρόνια από τη χορήγησή της.

Άρθρο 98

Η πληρεξουσιότητα που δίνεται κατά το άρθρο 96 δεν περιλαμβάνει, εκτός αν το αναφέρει ειδικά, α) το δικαίωμα να ασκηθεί αγωγή κακοδικίας, καθώς και να διεξαχθεί δίκη που αφορά γαμικές διαφορές ή σχέσεις των τέκνων με τους γονείς τους, β) το δικαίωμα να συμφωνηθεί συμβιβασμός και

πληρεξουσιότητα βεβαιώνεται από δημόσια, δημοτική ή άλλη αρμόδια αρχή ή από δικηγόρο. Η πληρεξουσιότητα μπορεί να αφορά ορισμένες ή όλες τις δίκες εκείνου που την παρέχει και πρέπει να αναγράφει τα ονόματα των πληρεξουσίων.

2. Η πληρεξουσιότητα μιας αρχής μπορεί να δοθεί σε δικηγόρο και με έγγραφο της που περιέχει τα στοιχεία που αναγράφονται στην παράγραφο 1.

3. Κατά τη διαδικασία ενώπιον του Αρείου Πάγου και στις περιπτώσεις του άρθρου 98 η πληρεξουσιότητα δίνεται μόνο με συμβολαιογραφική πράξη ή με προφορική δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά ή στην έκθεση.

Άρθρο 97

1. Η πληρεξουσιότητα παρέχει στον πληρεξούσιο το δικαίωμα να παριστά στο δικαστήριο εκείνον που έδωσε την πληρεξουσιότητα, να ενεργεί όλες τις κύριες ή παρεπόμενες πράξεις που αφορούν τη διεξαγωγή της δίκης, στις οποίες περιλαμβάνεται η άσκηση αγωγών, παρεμβάσεων, προσεπικλήσεων και ένδικων μέσων, να λαμβάνει ασφαλιστικά μέτρα και να επιδιώκει την εκτέλεση, καθώς και να παρίσταται στις αντίστοιχες δίκες που δημιουργούνται από τις πράξεις αυτές.

2. Περιορισμός της πληρεξουσιότητας ισχύει μόνον αν δηλωθεί ρητά, όταν χορηγήθηκε.

3. Η πληρεξουσιότητα για όλες τις δίκες παύει να ισχύει μετά πέντε χρόνια από τη χορήγησή της.

Άρθρο 98

Η πληρεξουσιότητα που δίνεται κατά το άρθρο 96 δεν περιλαμβάνει, εκτός αν το αναφέρει ειδικά, α) το δικαίωμα να ασκηθεί αγωγή κακοδικίας, καθώς και να διεξαχθεί δίκη που αφορά γαμικές διαφορές ή σχέσεις των τέκνων με τους γονείς τους, β) το δικαίωμα να συμφωνηθεί συμβιβασμός και

<p>διαίτησία, να γίνει αναγνώριση, παραίτηση από το δικαίωμα της αγωγής ή των ενδίκων μέσων, καθώς και την προσβολή εγγράφου ως πλαστού.</p>	<p>διαίτησία, να γίνει αναγνώριση, παραίτηση από το δικαίωμα της αγωγής ή των ενδίκων μέσων, καθώς και την προσβολή εγγράφου ως πλαστού.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 99</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 99</p>
<p>Ο διάδικος, όταν εμφανίζεται μαζί με πληρεξούσιο, έχει δικαίωμα να ανακαλεί αμέσως τις ομολογίες εκείνου.</p>	<p>Ο διάδικος, όταν εμφανίζεται μαζί με πληρεξούσιο, έχει δικαίωμα να ανακαλεί αμέσως τις ομολογίες εκείνου.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 100</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 100</p>
<p>Η πληρεξουσιότητα παύει</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) όταν πεθάνει ο πληρεξούσιος ή μεταβληθεί η ικανότητά του για δικαστική παράσταση, 2) όταν περατωθεί η δίκη ή η πράξη για την οποία είχε δοθεί η πληρεξουσιότητα, 3) όταν ο πληρεξούσιος δικηγόρος παραιτηθεί ή παυθεί περισσότερο από τρεις μήνες ή εκπέσει από το λειτούργημά του, 4) όταν ανακληθεί η πληρεξουσιότητα, 5) όταν ο πληρεξούσιος παραιτηθεί από την πληρεξουσιότητα. 	<p>Η πληρεξουσιότητα παύει :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) όταν πεθάνει ο πληρεξούσιος ή μεταβληθεί η ικανότητά του για δικαστική παράσταση, 2) όταν περατωθεί η δίκη ή η πράξη για την οποία είχε δοθεί η πληρεξουσιότητα, 3) όταν ο πληρεξούσιος δικηγόρος παραιτηθεί ή παυθεί περισσότερο από τρεις μήνες ή εκπέσει από το λειτούργημά του, 4) όταν ανακληθεί η πληρεξουσιότητα, 5) όταν ο πληρεξούσιος παραιτηθεί από την πληρεξουσιότητα.
<p style="text-align: center;">Άρθρο 101</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 101</p>
<p>Σε περίπτωση θανάτου εκείνου που έδωσε την πληρεξουσιότητα ή μεταβολής της ικανότητας για δικαστική παράσταση του ίδιου ή του νόμιμου αντιπροσώπου του, η πληρεξουσιότητα εξακολουθεί και παύει μόνο όταν διακοπεί η δίκη για έναν από τους λόγους αυτούς.</p>	<p>Σε περίπτωση θανάτου εκείνου που έδωσε την πληρεξουσιότητα ή μεταβολής της ικανότητας για δικαστική παράσταση του ίδιου ή του νόμιμου αντιπροσώπου του, η πληρεξουσιότητα εξακολουθεί και παύει μόνο όταν διακοπεί η δίκη για έναν από τους λόγους αυτούς.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 102</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 102</p>
<p>1. Η παύση της πληρεξουσιότητας για την διεξαγωγή δίκης ή την ενέργεια ορισμένων διαδικαστικών πράξεων, που προκλήθηκε με</p>	<p>1. Η παύση της πληρεξουσιότητας για την διεξαγωγή δίκης ή την ενέργεια ορισμένων διαδικαστικών πράξεων, που προκλήθηκε με την ανάκλησή της ή με την παραίτηση του</p>

την ανάκλησή της ή με την παραίτηση του πληρεξουσίου, ισχύει απέναντι στον αντίδικο μόνο από τότε που του κοινοποιείται η ανάκληση ή η παραίτηση ή από τη δήλωση που καταχωρίζεται στα Πρακτικά. Όπου ο νόμος απαιτεί να διοριστεί άλλος πληρεξούσιος δικηγόρος, η παύση ισχύει από τότε που θα γνωστοποιηθεί στον αντίδικο και ο διορισμός του νέου πληρεξουσίου.

2. Η παύση που επέρχεται με ανάκληση της πληρεξουσιότητας πρέπει να κοινοποιηθεί και στον ανακαλούμενο πληρεξούσιο, καθώς και στο συμβολαιογράφο που έχει συντάξει το πληρεξούσιο έγγραφο ο οποίος είναι υποχρεωμένος να σημειώσει την ανάκληση στο πρωτότυπο του πληρεξουσίου εγγράφου.

Άρθρο 103

Επί ένα μήνα μετά την παύση της πληρεξουσιότητας που προκλήθηκε με παραίτηση του πληρεξουσίου, αν δεν ανέλαβε τη διεξαγωγή της δίκης αντικαταστάτης, ο πληρεξούσιος που παραιτήθηκε έχει δικαίωμα και υποχρέωση να ενεργεί στη δίκη μόνο τις πράξεις που είναι αναγκαίες για να προστατευθούν τα συμφέροντα εκείνου που έδωσε την πληρεξουσιότητα και να αποτραπούν επιβλαβείς συνέπειες εξαιτίας της παραίτησης.

Άρθρο 104

Για τις προπαρασκευαστικές πράξεις και τις κλήσεις έως την πρώτη συζήτηση στο ακροατήριο θεωρείται ότι υπάρχει πληρεξουσιότητα ενώ για τη συζήτηση στο ακροατήριο απαιτείται ρητή πληρεξουσιότητα και αν δεν υπάρχει κηρύσσονται άκυρες όλες οι πράξεις, ακόμη και εκείνες που είχαν γίνει προηγουμένως. Το δικαστήριο εξετάζει αυτεπαγγέλτως, σε κάθε στάση της δίκης, την έλλειψη πληρεξουσιότητας, καθώς και την υπέρβασή της.

*** ΠΡΟΣΟΧΗ Με την παρ.1 άρθρ.1 Ν.2915/2001, ορίζεται ότι " 1. Όπου στις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας

πληρεξουσίου, ισχύει απέναντι στον αντίδικο μόνο από τότε που του κοινοποιείται η ανάκληση ή η παραίτηση ή από τη δήλωση που καταχωρίζεται στα Πρακτικά. Όπου ο νόμος απαιτεί να διοριστεί άλλος πληρεξούσιος δικηγόρος, η παύση ισχύει από τότε που θα γνωστοποιηθεί στον αντίδικο και ο διορισμός του νέου πληρεξουσίου.

2. Η παύση που επέρχεται με ανάκληση της πληρεξουσιότητας πρέπει να κοινοποιηθεί και στον ανακαλούμενο πληρεξούσιο, καθώς και στο συμβολαιογράφο που έχει συντάξει το πληρεξούσιο έγγραφο ο οποίος είναι υποχρεωμένος να σημειώσει την ανάκληση στο πρωτότυπο του πληρεξουσίου εγγράφου.

Άρθρο 103

Επί ένα μήνα μετά την παύση της πληρεξουσιότητας που προκλήθηκε με παραίτηση του πληρεξουσίου, αν δεν ανέλαβε τη διεξαγωγή της δίκης αντικαταστάτης, ο πληρεξούσιος που παραιτήθηκε έχει δικαίωμα και υποχρέωση να ενεργεί στη δίκη μόνο τις πράξεις που είναι αναγκαίες για να προστατευθούν τα συμφέροντα εκείνου που έδωσε την πληρεξουσιότητα και να αποτραπούν επιβλαβείς συνέπειες εξαιτίας της παραίτησης.

Άρθρο 104

Για τις προπαρασκευαστικές πράξεις και τις κλήσεις έως την συζήτηση στο ακροατήριο θεωρείται ότι υπάρχει πληρεξουσιότητα ενώ για τη συζήτηση στο ακροατήριο απαιτείται ρητή πληρεξουσιότητα και αν δεν υπάρχει κηρύσσονται άκυρες όλες οι πράξεις, ακόμη και εκείνες που είχαν γίνει προηγουμένως. Το δικαστήριο εξετάζει αυτεπαγγέλτως, σε κάθε στάση της δίκης, την έλλειψη πληρεξουσιότητας, καθώς και την υπέρβαση της.

αναφέρονται οι λέξεις "πρώτη Συζήτηση" αντικαθίστανται με τη λέξη "Συζήτηση".

Άρθρο 105

1. Αν αυτός που παρίσταται ως πληρεξούσιος δεν αποδεικνύει την ύπαρξη πληρεξουσιότητας, το δικαστήριο μπορεί να ορίσει σύντομη προθεσμία για τη συμπλήρωση της έλλειψης και να επιτρέψει σε εκείνον που δεν αποδεικνύει την πληρεξουσιότητά του να συμμετάσχει στη δίκη προσωρινά. Το κύρος των πράξεων που επιτράπηκαν εξαρτάται από την εμπρόθεσμη συμπλήρωση της έλλειψης.
2. Η οριστική απόφαση δεν επιτρέπεται να εκδοθεί προτού συμπληρωθεί η έλλειψη ή πριν παρέλθει η προθεσμία που ορίστηκε.
3. Αν δεν συμπληρώθηκε η έλλειψη μέσα στην προθεσμία που ορίστηκε, το δικαστήριο προχωρεί στην εκδίκαση της υπόθεσης και καταδικάζει εκείνον που παραστάθηκε χωρίς πληρεξουσιότητα, να πληρώσει τα έξοδα που προκλήθηκαν από την παράστασή του αυτή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΓ΄ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Άρθρο 106

Το δικαστήριο ενεργεί μόνο ύστερα από αίτηση διαδίκου και αποφασίζει με βάση τους πραγματικούς ισχυρισμούς που προτείνουν και αποδεικνύουν οι διάδικοι και τις αιτήσεις που υποβάλλουν, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά.

Άρθρο 107

Το δικαστήριο διατάζει και αυτεπαγγέλτως τη διεξαγωγή Απόδειξης με οποιαδήποτε κατάλληλα Αποδεικτικά μέσα που επιτρέπει ο νόμος, και αν δεν τα επικαλέστηκαν οι διάδικοι.

Άρθρο 105

1. Αν αυτός που παρίσταται ως πληρεξούσιος δεν αποδεικνύει την ύπαρξη πληρεξουσιότητας, το δικαστήριο μπορεί να ορίσει σύντομη προθεσμία για τη συμπλήρωση της έλλειψης και να επιτρέψει σε εκείνον που δεν αποδεικνύει την πληρεξουσιότητά του να συμμετάσχει στη δίκη προσωρινά. Το κύρος των πράξεων που επιτράπηκαν εξαρτάται από την εμπρόθεσμη συμπλήρωση της έλλειψης.
2. Η οριστική απόφαση δεν επιτρέπεται να εκδοθεί προτού συμπληρωθεί η έλλειψη ή πριν παρέλθει η προθεσμία που ορίστηκε.
3. Αν δεν συμπληρώθηκε η έλλειψη μέσα στην προθεσμία που ορίστηκε, το δικαστήριο προχωρεί στην εκδίκαση της υπόθεσης και καταδικάζει εκείνον που παραστάθηκε χωρίς πληρεξουσιότητα, να πληρώσει τα έξοδα που προκλήθηκαν από την παράστασή του αυτή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΓ΄ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Άρθρο 106

Το δικαστήριο ενεργεί μόνο ύστερα από αίτηση διαδίκου και αποφασίζει με βάση τους πραγματικούς ισχυρισμούς που προτείνουν και αποδεικνύουν οι διάδικοι και τις αιτήσεις που υποβάλλουν, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά.

Άρθρο 107

Το δικαστήριο διατάζει και αυτεπαγγέλτως τη διεξαγωγή απόδειξης με οποιαδήποτε κατάλληλα αποδεικτικά μέσα που επιτρέπει ο νόμος, και αν δεν τα επικαλέστηκαν οι διάδικοι.

<p style="text-align: center;">Άρθρο 108</p> <p>Οι διαδικαστικές πράξεις ενεργούνται με πρωτοβουλία και επιμέλεια των διαδίκων, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά.</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 108</p> <p>Οι διαδικαστικές πράξεις ενεργούνται με πρωτοβουλία και επιμέλεια των διαδίκων, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 109</p> <p>1. Δεν επιτρέπεται να αφαιρεθεί από κανέναν χωρίς τη θέλησή του, ο δικαστής που ορίζει ο νόμος γι' αυτόν.</p> <p>2. Το αρμόδιο δικαστήριο δεν μπορεί να μεταβιβάσει τη δικαιοδοσία του, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Μόνο ειδικές διαδικαστικές πράξεις μπορούν να ανατεθούν και σε άλλα δικαστήρια ή δικαστές, στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 109</p> <p>1. Δεν επιτρέπεται να αφαιρεθεί από κανέναν χωρίς τη θέλησή του, ο δικαστής που ορίζει ο νόμος γι' αυτόν.</p> <p>2. Το αρμόδιο δικαστήριο δεν μπορεί να μεταβιβάσει τη δικαιοδοσία του, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Μόνο ειδικές διαδικαστικές πράξεις μπορούν να ανατεθούν και σε άλλα δικαστήρια ή δικαστές, στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 110</p> <p>1. Οι διάδικοι έχουν τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις και είναι ίσοι ενώπιον του δικαστηρίου.</p> <p>2. Οι διάδικοι έχουν δικαίωμα να παρίστανται σε όλες τις συζητήσεις της υπόθεσης, ακόμη και όταν γίνονται κλεισμένων των θυρών και πρέπει για το σκοπό αυτό να καλούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου.</p> <p>3. Οι διάδικοι έχουν υποχρέωση να εμφανίζονται αυτοπροσώπως στο δικαστήριο, όταν τους καλεί για το σκοπό αυτό.</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 110</p> <p>1. Οι διάδικοι έχουν τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις και είναι ίσοι ενώπιον του δικαστηρίου.</p> <p>2. Οι διάδικοι έχουν δικαίωμα να παρίστανται σε όλες τις συζητήσεις της υπόθεσης, ακόμη και όταν γίνονται κλεισμένων των θυρών και πρέπει για το σκοπό αυτό να καλούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου.</p> <p>3. Οι διάδικοι έχουν υποχρέωση να εμφανίζονται αυτοπροσώπως στο δικαστήριο, όταν τους καλεί για το σκοπό αυτό.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 111</p> <p>1. Η διαδικασία στο ακροατήριο στηρίζεται στην έγγραφη Προδικασία.</p> <p>2. Καμία κύρια ή παρεμπόδιση αίτηση για δικαστική προστασία δεν μπορεί να εισαχθεί στο δικαστήριο χωρίς να τηρηθεί Προδικασία, εκτός αν ο νόμος ορίζει</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 111</p> <p>1. Η διαδικασία στο ακροατήριο στηρίζεται στην έγγραφη προδικασία.</p> <p>2. Καμία κύρια ή παρεμπόδιση αίτηση για δικαστική προστασία δεν μπορεί να εισαχθεί στο δικαστήριο χωρίς να τηρηθεί</p>

διαφορετικά. Η αίτηση που έχει εισαχθεί χωρίς Προδικασία απορρίπτεται ως απαράδεκτη και αυτεπαγγέλτως.

Άρθρο 112

Η Προδικασία και η διαδικασία έξω από το ακροατήριο δεν είναι δημόσιες επιτρέπεται όμως να προσέρχονται σε αυτές οι διάδικοι, οι νόμιμοι αντιπρόσωποι και οι πληρεξούσιοί τους.

Άρθρο 113

1. Οι συνεδριάσεις όλων των πολιτικών δικαστηρίων γίνονται δημόσια. Η διάσκεψη για την έκδοση της απόφασης γίνεται μυστικά.

2. Όποιος διευθύνει τη διαδικασία ορίζει κατά την κρίση του τον αριθμό των προσώπων που μπορούν να μείνουν στην αίθουσα των συνεδριάσεων και έχει την εξουσία να διατάξει τον αποκλεισμό των ανηλίκων, εκείνων που οπλοφορούν, καθώς και εκείνων που εμφανίζονται με τρόπο ανάρμοστο και αντίθετο προς την τάξη και την ευπρέπεια της συνεδρίασης.

Άρθρο 114

1. Αν η διεξαγωγή της Συζήτησης θα μπορούσε να είναι επιβλαβής για τα χρηστά ήθη ή τη δημόσια τάξη, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει και αυτεπαγγέλτως τη διεξαγωγή ολόκληρης της Συζήτησης ή ενός μέρους της κεκλεισμένων των θυρών. Οι διάδικοι, οι νόμιμοι αντιπρόσωποι, οι πληρεξούσιοι και οι τεχνικοί σύμβουλοί τους έχουν δικαίωμα να παρίστανται. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει να παραμείνουν στο ακροατήριο τα πρόσωπα που έχουν εντολή να τηρούν την τάξη, οι μάρτυρες και οι πραγματογνώμονες καθώς και να επιτρέψει, ύστερα από αίτηση διαδίκου να παραμείνουν στο ακροατήριο έως τρία πρόσωπα της εκλογής του.

προδικασία, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Η αίτηση που έχει εισαχθεί χωρίς προδικασία απορρίπτεται ως απαράδεκτη και αυτεπαγγέλτως.

Άρθρο 112

Η προδικασία και η διαδικασία έξω από το ακροατήριο δεν είναι δημόσιες επιτρέπεται όμως να προσέρχονται σε αυτές οι διάδικοι, οι νόμιμοι αντιπρόσωποι και οι πληρεξούσιοί τους.

Άρθρο 113

1. Οι συνεδριάσεις όλων των πολιτικών δικαστηρίων γίνονται δημόσια. Η διάσκεψη για την έκδοση της απόφασης γίνεται μυστικά.

2. Όποιος διευθύνει τη διαδικασία ορίζει κατά την κρίση του τον αριθμό των προσώπων που μπορούν να μείνουν στην αίθουσα των συνεδριάσεων και έχει την εξουσία να διατάξει τον αποκλεισμό των ανηλίκων, εκείνων που οπλοφορούν, καθώς και εκείνων που εμφανίζονται με τρόπο ανάρμοστο και αντίθετο προς την τάξη και την ευπρέπεια της συνεδρίασης.

Άρθρο 114

1. Αν η διεξαγωγή της συζήτησης θα μπορούσε να είναι επιβλαβής για τα χρηστά ήθη ή τη δημόσια τάξη, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει και αυτεπαγγέλτως τη διεξαγωγή ολόκληρης της συζήτησης ή ενός μέρους της κεκλεισμένων των θυρών. Οι διάδικοι, οι νόμιμοι αντιπρόσωποι, οι πληρεξούσιοι και οι τεχνικοί σύμβουλοί τους έχουν δικαίωμα να παρίστανται. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει να παραμείνουν στο ακροατήριο τα πρόσωπα που έχουν εντολή να τηρούν την τάξη, οι μάρτυρες και οι πραγματογνώμονες καθώς και να επιτρέψει, ύστερα από αίτηση διαδίκου να παραμείνουν στο ακροατήριο έως τρία πρόσωπα της εκλογής του.

2. Η απόφαση της παραγράφου 1 δεν επιτρέπεται να εκδοθεί χωρίς προηγουμένη ακρόαση των διαδίκων ή των πληρεξουσίων τους και του εισαγγελέα, αν αυτός παρίσταται. Η Συζήτηση γίνεται δημόσια, εκτός αν το δικαστήριο κρίνει σκόπιμο να γίνει και αυτή κεκλεισμένων των θυρών.

3. Η απόφαση που διατάζει να γίνει η Συζήτηση κεκλεισμένων των θυρών, καθώς και η απόφαση για την υπόθεση δημοσιεύονται σε δημόσια συνεδρίαση.

4. Ο εισαγγελέας που ήταν παρών καθώς και οι διάδικοι έχουν δικαίωμα να ασκήσουν αμέσως και αυτοτελώς τα ένδικα μέσα της έφεσης και της αναίρεσης εναντίον της απόφασης που διέταξε να γίνει η Συζήτηση κεκλεισμένων των θυρών. Τα ένδικα αυτά μέσα δεν αναστέλλουν τη Συζήτηση της υπόθεσης.

Άρθρο 115

1. Η διαδικασία πριν από τη δημόσια συνεδρίαση και έξω από το ακροατήριο είναι πάντοτε έγγραφη.

"2. Στον πρώτο βαθμό, καθώς και στις υποθέσεις της εκούσιας δικαιοδοσίας, η προφορική Συζήτηση είναι υποχρεωτική, (εκτός από την περίπτωση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 226").

*** Η παρ.2 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ.4 του άρθρου 3 του Ν. 2207/1994 (Α 65).

*** ΠΡΟΣΟΧΗ Στην παρ.2 οι λέξεις και οι αριθμοί "εκτός από την περίπτωση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 226" διαγράφηκαν με την παρ. 2 άρθρ.1 Ν.2915/2001, ΦΕΚ Α 109/29.5.2001. Εναρξη ισχύος από 1.1.2002 (άρθρ.15 Ν.2943/2001)

3. Οι διάδικοι ενώπιον του ειρηνοδικείου έχουν δικαίωμα, ενώ ενώπιον των άλλων δικαστηρίων έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν προτάσεις.

4. Σε δύσκολες υποθέσεις ο ειρηνοδίκης μπορεί να υποχρεώσει τους διαδίκους να καταθέσουν προτάσεις. Στην περίπτωση του άρθρου 242 παράγραφος 2 η υποβολή προτάσεων είναι υποχρεωτική.

2. Η απόφαση της παραγράφου 1 δεν επιτρέπεται να εκδοθεί χωρίς προηγουμένη ακρόαση των διαδίκων ή των πληρεξουσίων τους και του εισαγγελέα, αν αυτός παρίσταται. Η συζήτηση γίνεται δημόσια, εκτός αν το δικαστήριο κρίνει σκόπιμο να γίνει και αυτή κεκλεισμένων των θυρών.

3. Η απόφαση που διατάζει να γίνει η συζήτηση κεκλεισμένων των θυρών, καθώς και η απόφαση για την υπόθεση δημοσιεύονται σε δημόσια συνεδρίαση.

4. Ο εισαγγελέας που ήταν παρών καθώς και οι διάδικοι έχουν δικαίωμα να ασκήσουν αμέσως και αυτοτελώς τα ένδικα μέσα της έφεσης και της αναίρεσης εναντίον της απόφασης που διέταξε να γίνει η συζήτηση κεκλεισμένων των θυρών. Τα ένδικα αυτά μέσα δεν αναστέλλουν τη συζήτηση της υπόθεσης.

Άρθρο 115

1. Η διαδικασία πριν από τη δημόσια συνεδρίαση και έξω από το ακροατήριο είναι πάντοτε έγγραφη.

2. Με την επιφύλαξη των άρθρων 237 και 238 στον πρώτο βαθμό καθώς και στις υποθέσεις της εκούσιας δικαιοδοσίας η προφορική συζήτηση είναι υποχρεωτική.

3. Με την επιφύλαξη των υποθέσεων των μικροδιαφορών, η κατάθεση προτάσεων είναι υποχρεωτική.

4. (Η παρ. 4 καταργείται)

Άρθρο 116

Οι διάδικοι, οι νόμιμοι αντιπρόσωποι και οι πληρεξούσιοι τους οφείλουν να τηρούν τους κανόνες των χρηστών ηθών και της καλής πίστης, να αποφεύγουν ενέργειες που φανερά οδηγούν στην παρέλκυση της δίκης, να εκθέτουν τα πραγματικά γεγονότα που αναφέρονται στην υπόθεση, έτσι ακριβώς όπως τα γνωρίζουν, με πληρότητα και σύμφωνα με την αλήθεια, αποφεύγοντας διφορούμενες και ασαφείς εκφράσεις.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄
ΕΚΘΕΣΕΙΣ**

Άρθρο 117

«1. Ουσιώδη προαπαιτούμενα για κάθε έκθεση είναι
α) να συντάσσεται όταν γίνεται η πράξη με την παρουσία όσων συμπράττουν,

Άρθρο 116

1. Οι διάδικοι, οι νόμιμοι αντιπρόσωποι και οι πληρεξούσιοι τους οφείλουν να τηρούν τους κανόνες των χρηστών ηθών και της καλής πίστης, να αποφεύγουν ενέργειες που φανερά οδηγούν στην παρέλκυση της δίκης, να εκθέτουν τα πραγματικά γεγονότα που αναφέρονται στην υπόθεση, έτσι ακριβώς όπως τα γνωρίζουν, με πληρότητα και σύμφωνα με την αλήθεια, αποφεύγοντας διφορούμενες και ασαφείς εκφράσεις.

2. Το δικαστήριο, οι διάδικοι, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι και οι νόμιμοι εκπρόσωποι των διαδίκων οφείλουν να συμβάλλουν με την εν γένει δικονομική τους συμπεριφορά και ιδίως με την επιμελή διεξαγωγή της δίκης, την εμπρόθεσμη επιχείρηση διαδικαστικών πράξεων, την έγκαιρη προβολή ισχυρισμών και προσαγωγή αποδεικτικών μέσων στην επίλυση της δίκης και στην ταχεία επίλυση της διαφοράς.

Άρθρο 116^Α

Το δικαστήριο ενθαρρύνει σε κάθε στάση της δίκης και σε κάθε διαδικασία τη συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς, την επιλογή της διαμεσολάβησης ως μέτρο εξώδικης επίλυσης της διαφοράς, υποστηρίζει σχετικές πρωτοβουλίες των διαδίκων και μπορεί να διατυπώνει προτάσεις συμβιβασμού με συνεκτίμηση της πραγματικής και νομικής κατάστασης.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄
ΕΚΘΕΣΕΙΣ**

Άρθρο 117

1. Ουσιώδη προαπαιτούμενα για κάθε έκθεση είναι:

α) να συντάσσεται όταν γίνεται η πράξη με

β) να αναφέρει τον τόπο και το χρόνο που γίνεται η πράξη, το όνομα, το επώνυμο, το πατρώνυμο και την κατοικία κάθε προσώπου που είναι παρόν,

γ) να διαβάζεται στους παρόντες διαδίκους και στα άλλα πρόσωπα που συμπράττουν και να επιβεβαιώνεται από αυτούς,

δ) να υπογράφεται από το δικαστή ή δικαστικό υπάλληλο που τη συνέταξε, από το γραμματέα που συνέπραξε, από τους παρόντες διαδίκους και τα άλλα πρόσωπα που συνέπραξαν ή να αναφέρεται η άρνηση ή η αδυναμία τους να υπογράψουν.

2. Η σύνταξη της έκθεσης μπορεί να γίνεται και με ηλεκτρονικά μέσα.»

*** Το άρθρο 117 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 8 Ν.3994/2011, ΦΕΚ Α 165/25.7.2011.

*** Βλ. σχετ. και ΠΔ 150/2013, ΦΕΚ Α 234/1.11.2013 "Ηλεκτρονική κατάθεση προτάσεων και σχετικών εγγράφων (αποδεικτικών μέσων και διαδικαστικών εγγράφων) ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων".

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΕ' ΔΙΚΟΓΡΑΦΑ

Άρθρο 118

Τα δικόγραφα που επιδίδονται από ένα διάδικο σε άλλον ή υποβάλλονται στο δικαστήριο πρέπει να αναφέρουν

1) το δικαστήριο ή το δικαστή, ενώπιον του οποίου διεξάγεται η δίκη ή η διαδικαστική πράξη,

2) το είδος του δικογράφου,

3) το όνομα, το επώνυμο, το πατρώνυμο και την κατοικία όλων των διαδίκων και των νόμιμων αντιπροσώπων τους και αν πρόκειται για νομικά πρόσωπα, την επωνυμία και την έδρα τους,

4) το αντικείμενο του δικογράφου, κατά τρόπο σαφή, ορισμένο και ευσύνοπτο και

5) τη χρονολογία και την υπογραφή του διαδίκου ή του νομίμου αντιπροσώπου ή του δικαστικού πληρεξουσίου του και, όταν είναι υποχρεωτική η παράσταση με δικηγόρο, την υπογραφή του δικηγόρου.

την παρουσία όσων συμπράττουν,

β) να αναφέρει τον τόπο και το χρόνο που γίνεται η πράξη, το όνομα, το επώνυμο, το πατρώνυμο, την κατοικία, τη διεύθυνση, καθώς και τον αριθμό φορολογικού μητρώου κάθε προσώπου που είναι παρόν,

γ) να διαβάζεται στους παρόντες διαδίκους και στα άλλα πρόσωπα που συμπράττουν και να επιβεβαιώνεται από αυτούς,

δ) να υπογράφεται από το δικαστή ή δικαστικό υπάλληλο που τη συνέταξε, από το γραμματέα που συνέπραξε, από τους παρόντες διαδίκους και τα άλλα πρόσωπα που συνέπραξαν ή να αναφέρεται η άρνηση ή η αδυναμία τους να υπογράψουν.

2. Η σύνταξη της έκθεσης μπορεί να γίνεται και με ηλεκτρονικά μέσα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΕ' ΔΙΚΟΓΡΑΦΑ

Άρθρο 118

Τα δικόγραφα που επιδίδονται από ένα διάδικο σε άλλον ή υποβάλλονται στο δικαστήριο πρέπει να αναφέρουν:

1) το δικαστήριο ή το δικαστή, ενώπιον του οποίου διεξάγεται η δίκη ή η διαδικαστική πράξη,

2) το είδος του δικογράφου,

3) το όνομα, το επώνυμο, το πατρώνυμο, την κατοικία και τη διεύθυνση όλων των διαδίκων και των νόμιμων αντιπροσώπων τους, καθώς και τον αριθμό φορολογικού μητρώου του διαδίκου που επιδίδει ή υποβάλλει το δικόγραφο και αν πρόκειται για νομικά πρόσωπα, την επωνυμία, τη διεύθυνση της έδρας τους, καθώς και τον αριθμό του φορολογικού μητρώου τους.

4) το αντικείμενο του δικογράφου, κατά τρόπο σαφή, ορισμένο και ευσύνοπτο και

5) τη χρονολογία και την υπογραφή του διαδίκου ή του νομίμου αντιπροσώπου ή του

Άρθρο 119

1. Τα δικόγραφα της αγωγής, της ανακοπής ερημοδικίας, της έφεσης, της αναίρεσης, της Αναψηλάφησης, της τριτανακοπής, της ανακοπής εναντίον εξώδικων και δικαστικών πράξεων, της κύριας και πρόσθετης παρέμβασης, της ανακοίνωσης και της προσεπίκλησης πρέπει να περιέχουν, εκτός από τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρον 118, και ακριβή καθορισμό της διεύθυνσης, και ιδίως οδό και αριθμό της κατοικίας ή του γραφείου ή του καταστήματος του διαδίκου που ενεργεί τη διαδικαστική πράξη, του νόμιμου αντιπροσώπου του και του δικαστικού πληρεξουσίου του.

2. Η διάταξη της παραγράφου 1 εφαρμόζεται και στο δικόγραφο της δήλωσης για την εκούσια επανάληψη της δίκης, καθώς και στις προτάσεις που υποβάλλονται για πρώτη φορά σε κάθε δικαστήριο, εφόσον ο διάδικος δεν είχε κοινοποιήσει δικόγραφο από εκείνα που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

3. Κάθε μεταβολή της διεύθυνσης πρέπει να γνωστοποιείται με τα δικόγραφα που κοινοποιεί ο ένας διάδικος στον άλλο ή με τις προτάσεις ή με χωριστό δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου, στο οποίο εκκρεμεί η υπόθεση, επισυνάπτεται στη δικογραφία και κοινοποιείται στον αντίδικο.

«4. Τα δικόγραφα είναι δυνατόν να υποβάλλονται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του προεδρικού διατάγματος 150/2001 (Α' 125). Το δικόγραφο που έχει υποβληθεί με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι κατατέθηκε, εφόσον επιστραφεί στον αποστολέα του εγγράφου από το δικαστήριο ηλεκτρονική Απόδειξη, που θα φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την άνω έννοια και θα περιέχει και την έκθεση

δικαστικού πληρεξουσίου του και, όταν είναι υποχρεωτική η παράσταση με δικηγόρο, την υπογραφή του δικηγόρου.

Άρθρο 119

1. Τα δικόγραφα της αγωγής, της ανακοπής ερημοδικίας, της έφεσης, της αναίρεσης, της αναψηλάφησης, της τριτανακοπής, της ανακοπής εναντίον εξώδικων και δικαστικών πράξεων, της κύριας και πρόσθετης παρέμβασης, της ανακοίνωσης και της προσεπίκλησης πρέπει να περιέχουν, εκτός από τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρον 118, και ακριβή καθορισμό της διεύθυνσης, και ιδίως οδό και αριθμό της κατοικίας ή του γραφείου ή του καταστήματος του διαδίκου που ενεργεί τη διαδικαστική πράξη, του νόμιμου αντιπροσώπου του και του δικαστικού πληρεξουσίου του. Τα δικόγραφα περιέχουν επίσης τις διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου των πληρεξουσίων δικηγόρων.

2. Η διάταξη της παραγράφου 1 εφαρμόζεται και στο δικόγραφο της δήλωσης για την εκούσια επανάληψη της δίκης, καθώς και στις προτάσεις που υποβάλλονται για πρώτη φορά σε κάθε δικαστήριο, εφόσον ο διάδικος δεν είχε κοινοποιήσει δικόγραφο από εκείνα που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

3. Κάθε μεταβολή της διεύθυνσης πρέπει να γνωστοποιείται με τα δικόγραφα που κοινοποιεί ο ένας διάδικος στον άλλο ή με τις προτάσεις ή με χωριστό δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου, στο οποίο εκκρεμεί η υπόθεση, επισυνάπτεται στη δικογραφία και κοινοποιείται στον αντίδικο.

4. Τα δικόγραφα κάθε φύσεως, είναι δυνατό να υποβάλλονται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του προεδρικού διατάγματος 150/2001 (Α' 125). Κατά τον ίδιο τρόπο είναι δυνατό να υποβάλλονται και τα επικαλούμενα με τις προτάσεις αποδεικτικά μέσα. Το δικόγραφο που έχει υποβληθεί με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι κατατέθηκε, εφόσον επιστραφεί στον

κατάθεσης.»

*** Η παράγραφος 4 προστέθηκε με το άρθρο 9 Ν.3994/2011,- ΦΕΚ Α 165/25.7.2011.Με το άρθρο 72 παρ.7 του αυτού νόμου ορίζεται ότι "Η διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 119 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας θα τεθεί σε εφαρμογή με προεδρικό διάταγμα που θα εκδοθεί με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στο οποίο θα ορίζονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται".

*** Βλ. ΠΔ 150/2013,ΦΕΚ Α 234/1.11.2013 "Ηλεκτρονική κατάθεση προτάσεων και σχετικών εγγράφων (αποδεικτικών μέσων και διαδικαστικών εγγράφων) ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων".

Άρθρο 120

Η επίδοση εγγράφου που αφορά την εκκρεμή δίκη, καθώς και η επίδοση της οριστικής απόφασης, που γίνεται στη διεύθυνση της κατοικίας ή του γραφείου ή του καταστήματος, η οποία είχε αναφερθεί σύμφωνα με το άρθρον 119, είναι έγκυρη, ακόμη και αν ο παραλήπτης της επίδοσης δεν είχε ή δεν έχει πια εκεί την κατοικία ή το γραφείο ή το κατάστημά του.

Άρθρο 121

Αν δεν τηρηθούν οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 119, επιτρέπεται να γίνουν όλες οι επιδόσεις στον αντίκλητο, ακόμη και εκείνες που πρέπει να γίνουν στον ίδιο το διάδικο. Αν δεν υπάρχει Αντίκλητος ή υπάρχει αλλά είναι άγνωστη η διεύθυνσή του, καθώς και του διαδίκου, οι επιδόσεις αυτές μπορεί να γίνουν στη γραμματεία του δικαστηρίου ενώπιον του οποίου διεξάγεται η δίκη. Για την κρίση αν είναι άγνωστη η διεύθυνση του διαδίκου ή του αντικλήτου, όταν υπάρχει αρκεί και απλή Πιθανολόγηση.

αποστολέα του εγγράφου από το δικαστήριο ηλεκτρονική απόδειξη, που θα φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την άνω έννοια και θα περιέχει και την έκθεση κατάθεσης.

Άρθρο 120

Η επίδοση εγγράφου που αφορά την εκκρεμή δίκη, καθώς και η επίδοση της οριστικής απόφασης, που γίνεται στη διεύθυνση της κατοικίας ή του γραφείου ή του καταστήματος, η οποία είχε αναφερθεί σύμφωνα με το άρθρον 119, είναι έγκυρη, ακόμη και αν ο παραλήπτης της επίδοσης δεν είχε ή δεν έχει πια εκεί την κατοικία ή το γραφείο ή το κατάστημά του.

Άρθρο 121

Αν δεν τηρηθούν οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 119, επιτρέπεται να γίνουν όλες οι επιδόσεις στον αντίκλητο, ακόμη και εκείνες που πρέπει να γίνουν στον ίδιο το διάδικο. Αν δεν υπάρχει αντίκλητος ή υπάρχει αλλά είναι άγνωστη η διεύθυνσή του, καθώς και του διαδίκου, οι επιδόσεις αυτές μπορεί να γίνουν στη γραμματεία του δικαστηρίου ενώπιον του οποίου διεξάγεται η δίκη. Για την κρίση αν είναι άγνωστη η διεύθυνση του διαδίκου ή του αντικλήτου, όταν υπάρχει αρκεί και απλή πιθανολόγηση.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΣΤ΄
ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ**

Άρθρο 122

1. Η επίδοση κάθε εγγράφου γίνεται με δικαστικό επιμελητή διορισμένο στο δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου έχει την κατοικία ή τη διαμονή του, όταν γίνεται η επίδοση, εκείνος προς τον οποίο αυτή απευθύνεται.

«2. Οι επιδόσεις που γίνονται με την επιμέλεια του δικαστηρίου μπορούν να γίνουν και από ποινικό κλητήρα της περιφέρειας ή από όργανο της ελληνικής αστυνομίας ή της δασοφυλακής, ή από το γραμματέα του δήμου.

3. Αν δεν υπάρχει δικαστικός επιμελητής στον τόπο της επίδοσης ή αν κατά την κρίση του εισαγγελέα πρωτοδικών ή του ειρηνοδίκη της περιφέρειας όπου πρόκειται να γίνει η επίδοση είναι δύσκολη η μετάβαση του δικαστικού επιμελητή στον τόπο αυτόν, η επίδοση μπορεί να γίνει και από ποινικό κλητήρα της περιφέρειας ή από όργανο της ελληνικής αστυνομίας ή της δασοφυλακής ή από τον γραμματέα του δήμου που ορίζεται από τον προαναφερόμενο εισαγγελέα η ειρηνοδίκη.»

*** Οι παράγραφοι 2 και 3 αντικαταστάθηκαν ως άνω με το άρθρο 10 παρ.1 Ν.3994/2011, ΦΕΚ Α 165/25.7.2011.

4. Με διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, μπορεί να καθιερωθεί και η επίδοση με το ταχυδρομείο ή με τηλεγράφημα ή τηλέφωνο, όλων ή μερικών από τα προαναφερόμενα έγγραφα και παράλληλα να οριστεί ο τρόπος με τον οποίο θα γίνεται και θα αποδεικνύεται η επίδοση.

«5. Τα δικόγραφα είναι δυνατόν να επιδίδονται, σύμφωνα με την παράγραφο 1, και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του προεδρικού διατάγματος 150/2001. Το δικόγραφο που έχει επιδοθεί με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι επιδόθηκε, εφόσον επιστραφεί στον αποστολέα του εγγράφου από τον παραλήπτη ηλεκτρονική Απόδειξη, που θα φέρει προηγμένη ηλεκτρονική

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΣΤ΄
ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ**

Άρθρο 122

1. Η επίδοση κάθε εγγράφου γίνεται με δικαστικό επιμελητή διορισμένο στο δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου έχει την κατοικία ή τη διαμονή του, όταν γίνεται η επίδοση, εκείνος προς τον οποίο αυτή απευθύνεται.

2. Οι επιδόσεις που γίνονται με την επιμέλεια του δικαστηρίου μπορούν να γίνουν και από ποινικό κλητήρα της περιφέρειας ή από όργανο της ελληνικής αστυνομίας ή της δασοφυλακής, ή από το γραμματέα του δήμου.

3. Αν δεν υπάρχει δικαστικός επιμελητής στον τόπο της επίδοσης ή αν κατά την κρίση του εισαγγελέα πρωτοδικών ή του ειρηνοδίκη της περιφέρειας όπου πρόκειται να γίνει η επίδοση είναι δύσκολη η μετάβαση του δικαστικού επιμελητή στον τόπο αυτόν, η επίδοση μπορεί να γίνει και από ποινικό κλητήρα της περιφέρειας ή από όργανο της ελληνικής αστυνομίας ή της δασοφυλακής ή από τον γραμματέα του δήμου που ορίζεται από τον προαναφερόμενο εισαγγελέα η ειρηνοδίκη.

4. Με διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, μπορεί να καθιερωθεί και η επίδοση με το ταχυδρομείο ή με τηλεγράφημα ή τηλέφωνο, όλων ή μερικών από τα προαναφερόμενα έγγραφα και παράλληλα να οριστεί ο τρόπος με τον οποίο θα γίνεται και θα αποδεικνύεται η επίδοση.

5. Τα δικόγραφα είναι δυνατόν να επιδίδονται, σύμφωνα με την παράγραφο 1, και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του προεδρικού διατάγματος 150/2001. Το δικόγραφο που έχει επιδοθεί με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι επιδόθηκε, εφόσον επιστραφεί στον αποστολέα του εγγράφου από τον παραλήπτη ηλεκτρονική απόδειξη, που θα φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την άνω έννοια και θα ισχύει ως έκθεση επίδοσης.

υπογραφή, κατά την άνω έννοια και θα ισχύει ως έκθεση επίδοσης.»

*** Η παράγραφος 5 προστέθηκε με το άρθρο 10 παρ.2 Ν.3994/2011, ΦΕΚ Α 165/25.7.2011. Με το άρθρο 72 παρ.10-11 του αυτού νόμου ορίζεται ότι "10. Η διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 122 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας θα τεθεί σε εφαρμογή με προεδρικό διάταγμα που θα εκδοθεί με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στο οποίο θα ορίζονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται. 11. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων προσδιορίζεται ειδικότερα ο τρόπος καταβολής και είσπραξης τελών και ενσήμων για τα δικόγραφα που κατατίθενται και επιδίδονται ηλεκτρονικά".

Άρθρο 123

1. Η επίδοση γίνεται με την επιμέλεια του διαδικού ύστερα από παραγγελία που δίνεται είτε από τον ίδιο ή τον πληρεξούσιό του, είτε με αίτησή τους, από τον αρμόδιο δικαστή, και προκειμένου για πολυμελή δικαστήρια από τον πρόεδρό τους.

2. Η Παραγγελία για επίδοση δίνεται εγγράφως κάτω από το έγγραφο που επιδίδεται.

Άρθρο 124

1. Η επίδοση επιτρέπεται οπουδήποτε βρεθεί το πρόσωπο προς το οποίο πρόκειται να γίνει.

2. Αν το πρόσωπο έχει στον τόπο όπου πρόκειται να γίνει η επίδοση κατοικία, κατάσταση, γραφείο ή εργαστήριο, είτε μόνο του είτε με άλλον ή εργάζεται εκεί ως υπάλληλος, εργάτης ή υπηρέτης, η επίδοση σε άλλο μέρος δεν μπορεί να γίνει χωρίς τη συναίνεσή του.

3. Η επίδοση δεν επιτρέπεται να γίνει σε εκκλησία, την ώρα που γίνεται ιεροτελεστία ή άλλη θρησκευτική τελετή ή προσευχή, ούτε σε αίθουσα δικαστηρίου όταν αυτό

Άρθρο 123

1. Η επίδοση γίνεται με την επιμέλεια του διαδικού ύστερα από παραγγελία που δίνεται είτε από τον ίδιο ή τον πληρεξούσιό του, είτε με αίτησή τους, από τον αρμόδιο δικαστή, και προκειμένου για πολυμελή δικαστήρια από τον πρόεδρό τους.

2. Η παραγγελία για επίδοση δίνεται εγγράφως κάτω από το έγγραφο που επιδίδεται.

Άρθρο 124

1. Η επίδοση επιτρέπεται οπουδήποτε βρεθεί το πρόσωπο προς το οποίο πρόκειται να γίνει.

2. Αν το πρόσωπο έχει στον τόπο όπου πρόκειται να γίνει η επίδοση κατοικία, κατάσταση, γραφείο ή εργαστήριο, είτε μόνο του είτε με άλλον ή εργάζεται εκεί ως υπάλληλος, εργάτης ή υπηρέτης, η επίδοση σε άλλο μέρος δεν μπορεί να γίνει χωρίς τη συναίνεσή του.

3. Η επίδοση δεν επιτρέπεται να γίνει σε εκκλησία, την ώρα που γίνεται ιεροτελεστία ή άλλη θρησκευτική τελετή ή προσευχή, ούτε σε αίθουσα δικαστηρίου όταν αυτό

<p>συνεδριάζει.</p> <p style="text-align: center;">Άρθρο 125</p> <p>«1. Η επίδοση δεν επιτρέπεται να γίνει νύχτα, Σάββατο ή Κυριακή ή άλλη εορτή που ορίζεται από το νόμο ως αργία, χωρίς να συναινεί ο παραλήπτης ή χωρίς άδεια του αρμόδιου δικαστή στον οποίο εκκρεμεί η υπόθεση και, αν πρόκειται για πολυμελή δικαστήρια, του προέδρου τους. Αν δεν εκκρεμεί δίκη, η άδεια δίνεται από τον ειρηνοδίκη, στην περιφέρεια του οποίου πρόκειται να γίνει η επίδοση.» *** Η παράγραφος 1 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 11 Ν.3994/2011, ΦΕΚ Α 165/25.7.2011.</p> <p>2. Η νύχτα θεωρείται ότι διαρκεί από τις 7 το βράδυ ως τις 7 το πρωί.</p> <p>3. Η άδεια που δίνεται στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 πρέπει να σημειώνεται στο έγγραφο που επιδίδεται και στην έκθεση της επίδοσης .</p>	<p>συνεδριάζει.</p> <p style="text-align: center;">Άρθρο 125</p> <p>1. Η επίδοση δεν επιτρέπεται να γίνει νύχτα, Σάββατο ή Κυριακή ή άλλη εορτή που ορίζεται από το νόμο ως αργία, χωρίς να συναινεί ο παραλήπτης ή χωρίς άδεια του αρμόδιου δικαστή στον οποίο εκκρεμεί η υπόθεση και, αν πρόκειται για πολυμελή δικαστήρια, του προέδρου τους. Αν δεν εκκρεμεί δίκη, η άδεια δίνεται από τον ειρηνοδίκη, στην περιφέρεια του οποίου πρόκειται να γίνει η επίδοση.</p> <p>2. Η νύχτα θεωρείται ότι διαρκεί από τις 7 το βράδυ ως τις 7 το πρωί.</p> <p>3. Η άδεια που δίνεται στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 πρέπει να σημειώνεται στο έγγραφο που επιδίδεται και στην έκθεση της επίδοσης.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 126</p> <p>1. Η επίδοση γίνεται α) προσωπικά σε εκείνον στον οποίο απευθύνεται το έγγραφο, β) για πρόσωπα που δεν έχουν ικανότητα δικαστικής παράστασης, στο νόμιμο αντιπρόσωπό τους, (γ) για πρόσωπα που πάσχουν από πνευματική ασθένεια, χωρίς να έχουν κηρυχθεί σε απαγόρευση, στον προσωρινό διαχειριστή, εφόσον έχει διοριστεί, δ) για νομικά πρόσωπα ή άλλες ενώσεις προσώπων, στον εκπρόσωπό τους, σύμφωνα με το νόμο ή το καταστατικό, ε) για το δημόσιο, σε εκείνους που το εκπροσωπούν σύμφωνα με το νόμο. *** Η άνω περ.γ` διαγράφηκε με το άρθρο 33 Ν.2447/1996 (Α 278).</p> <p>2. Αν υπάρχουν περισσότεροι νόμιμοι αντιπρόσωποι, αρκεί η επίδοση σε έναν από αυτούς.</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 126</p> <p>1. Η επίδοση γίνεται α) προσωπικά σε εκείνον στον οποίο απευθύνεται το έγγραφο, β) για πρόσωπα που δεν έχουν ικανότητα δικαστικής παράστασης, στο νόμιμο αντιπρόσωπό τους, γ) για νομικά πρόσωπα ή άλλες ενώσεις προσώπων, στον εκπρόσωπό τους, σύμφωνα με το νόμο ή το καταστατικό, δ) για το δημόσιο, σε εκείνους που το εκπροσωπούν σύμφωνα με το νόμο.</p> <p>2. Αν υπάρχουν περισσότεροι νόμιμοι αντιπρόσωποι, αρκεί η επίδοση σε έναν από αυτούς.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 127</p> <p>1. Η επίδοση συνίσταται στην παράδοση</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 127</p> <p>1. Η επίδοση συνίσταται στην παράδοση του</p>

του εγγράφου στα χέρια του προσώπου προς το οποίο γίνεται.

2. Αν η επίδοση γίνεται στο νόμιμο αντιπρόσωπο περισσότερων ανίκανων προσώπων ή στον αντίκλητο περισσοτέρων, αρκεί να του παραδοθεί ένα μόνο αντίγραφο ή πρωτότυπο του εγγράφου που πρέπει να επιδοθεί.

Άρθρο 128

«1. Αν ο παραλήπτης δεν βρίσκεται στην κατοικία του, το έγγραφο παραδίδεται σε έναν από τους ενήλικους συγγενείς ή υπηρέτες που συνοικούν μαζί του. Αν απουσιάζουν ή δεν υπάρχουν και αυτοί, η παράδοση γίνεται σε έναν από τους άλλους ενήλικους συνοίκους που έχουν συνείδηση των πράξεων τους και δεν συμμετέχουν στη δίκη ως αντίδικοι του ενδιαφερομένου.»

*** Η παράγραφος 1 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 12 παρ.1 Ν.3994/2011, ΦΕΚ Α 165/25.7.2011.

2. Κατοικία με την έννοια της παραγράφου 1, είναι το σπίτι ή το διαμέρισμα που είναι προορισμένο για διήμερευση ή διανυκτέρευση του παραλήπτη, ακόμη και αν για πολύ μικρό διάστημα δεν χρησιμοποιείται για το σκοπό αυτό.

3. Σύνοικοι θεωρούνται εκείνοι που διαμένουν στο ίδιο διαμέρισμα, οι θυρωροί πολυκατοικιών και τα μέλη της οικογενείας τους, που συνοικούν μαζί τους, οι διευθυντές ξενοδοχείων και οικοτροφείων, καθώς και το υπηρετικό και υπαλληλικό προσωπικό τους, όχι όμως οι ένοικοι άλλου διαμερίσματος ή δωματίου της ίδιας κατοικίας.

4. Αν κανείς από όσους αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν βρίσκεται στην κατοικία, α) το έγγραφο πρέπει να κολληθεί στην πόρτα της κατοικίας και σε ενσφράγιστο φάκελο, επί του οποίου θα υπάρχουν μόνο τα στοιχεία του δικαστικού επιμελητή και του προς όν η επίδοση, μπροστά σε ένα μάρτυρα. Σε περιπτώσεις πολυκατοικιών, οι οποίες είναι κλειστές και δεν είναι δυνατόν να κολληθεί το έγγραφο στην πόρτα της κατοικίας, η επικόλληση μπορεί να γίνεται κατά τα ανωτέρω και στην κεντρική είσοδο της πολυκατοικίας,

β) το αργότερο την επομένη εργάσιμη ημέρα

εγγράφου στα χέρια του προσώπου προς το οποίο γίνεται.

2. Αν η επίδοση γίνεται στο νόμιμο αντιπρόσωπο περισσότερων ανίκανων προσώπων ή στον αντίκλητο περισσοτέρων, αρκεί να του παραδοθεί ένα μόνο αντίγραφο ή πρωτότυπο του εγγράφου που πρέπει να επιδοθεί.

Άρθρο 128

1. Αν ο παραλήπτης δεν βρίσκεται στην κατοικία του, το έγγραφο παραδίδεται σε έναν από τους ενήλικους συνοίκους του, που έχουν συνείδηση των πράξεών τους και δεν συμμετέχουν στη δίκη ως αντίδικοί του.

2. Κατοικία με την έννοια της παραγράφου 1, είναι το σπίτι ή το διαμέρισμα που είναι προορισμένο για διήμερευση ή διανυκτέρευση του παραλήπτη, ακόμη και αν για πολύ μικρό διάστημα δεν χρησιμοποιείται για το σκοπό αυτό.

3. Σύνοικοι θεωρούνται εκείνοι που διαμένουν στο ίδιο διαμέρισμα, οι θυρωροί πολυκατοικιών και τα μέλη της οικογενείας τους, που συνοικούν μαζί τους, οι διευθυντές ξενοδοχείων και οικοτροφείων, καθώς και το υπηρετικό και υπαλληλικό προσωπικό τους, όχι όμως οι ένοικοι άλλου διαμερίσματος ή δωματίου της ίδιας κατοικίας.

4. Αν κανείς από όσους αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν βρίσκεται στην κατοικία, α) το έγγραφο πρέπει να κολληθεί στην πόρτα της κατοικίας και σε ενσφράγιστο φάκελο, επί του οποίου θα υπάρχουν μόνο τα στοιχεία του δικαστικού επιμελητή και του προς όν η επίδοση, μπροστά σε ένα μάρτυρα. Σε περιπτώσεις πολυκατοικιών, οι οποίες είναι κλειστές και δεν είναι δυνατόν να κολληθεί το έγγραφο στην πόρτα της κατοικίας, η επικόλληση μπορεί να γίνεται κατά τα ανωτέρω και στην κεντρική είσοδο της πολυκατοικίας,

β) το αργότερο την επομένη εργάσιμη ημέρα

μετά τη θυροκόλληση, αντίγραφο του εγγράφου, που συντάσσεται ατελώς, πρέπει να παραδοθεί στα χέρια του προϊσταμένου του αστυνομικού τμήματος ή σταθμού της περιφέρειας της κατοικίας και αν λείπει ο προϊστάμενος, στον αξιωματικό ή υπαξιωματικό υπηρεσίας ή στο σκοπό του αστυνομικού καταστήματος. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις η παράδοση βεβαιώνεται με Απόδειξη που συντάσσεται ατελώς κάτω από την έκθεση της επίδοσης που αναφέρεται στο άρθρο 140 παράγραφος 1. Η Απόδειξη αυτή πρέπει να αναφέρει την ημερομηνία που έγινε η παράδοση, και το ονοματεπώνυμο, καθώς και την ιδιότητα εκείνου που παρέλαβε το αντίγραφο, ο οποίος υπογράφει την Απόδειξη και τη σφραγίζει με την υπηρεσιακή σφραγίδα. Το αντίγραφο που παραδόθηκε φυλάγεται σε ιδιαίτερο φάκελο στο υπηρεσιακό γραφείο, όπου υπηρετεί εκείνος που το παρέλαβε,

γ) το αργότερο την επόμενη εργάσιμη ημέρα από την παράδοση, σύμφωνα με την περίπτωση β', εκείνος που ενήργησε την επίδοση του εγγράφου πρέπει να ταχυδρομήσει σε εκείνον προς τον οποίο απευθύνεται η επίδοση έγγραφη ειδοποίηση στην οποία πρέπει να αναφέρεται το είδος του εγγράφου που επιδόθηκε, η διεύθυνση της κατοικίας, όπου έγινε η θυροκόλληση του, η ημερομηνία της θυροκόλλησης, η αρχή στην οποία παραδόθηκε το αντίγραφο, καθώς και η ημερομηνία της παράδοσης. Η ειδοποίηση ταχυδρομείται με έξοδα εκείνου που ζητεί να γίνει η επίδοση. Το γεγονός ότι ταχυδρομήθηκε η ειδοποίηση βεβαιώνεται με Απόδειξη, την οποία συντάσσει και υπογράφει ατελώς, κάτω από την επιδοτήρια έκθεση της παραγράφου 1 του άρθρου 140, εκείνος που ενεργεί την επίδοση. Η βεβαίωση πρέπει να αναφέρει το ταχυδρομικό γραφείο, με το οποίο έστειλε την ειδοποίηση, και τον υπάλληλο που την παρέλαβε, ο οποίος προσυπογράφει τη βεβαίωση. Ύστερα από προφορική αίτηση του παραλήπτη, η αρχή στην οποία είχε παραδοθεί το αντίγραφο, σύμφωνα με την άνω περίπτωση β' του παρόντος, του το παραδίδει, με έγγραφη Απόδειξη που συντάσσεται ατελώς.»

*** Οι περιπτώσεις α' β' και γ' της παραγράφου 4 αντικαταστάθηκαν ως άνω με το άρθρο 12 παρ.2 Ν.3994/2011,ΦΕΚ Α 165/25.7.2011.

μετά τη θυροκόλληση, αντίγραφο του εγγράφου, που συντάσσεται ατελώς, πρέπει να παραδοθεί στα χέρια του προϊσταμένου του αστυνομικού τμήματος ή σταθμού της περιφέρειας της κατοικίας και αν λείπει ο προϊστάμενος, στον αξιωματικό ή υπαξιωματικό υπηρεσίας ή στο σκοπό του αστυνομικού καταστήματος. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις η παράδοση βεβαιώνεται με απόδειξη που συντάσσεται ατελώς κάτω από την έκθεση της επίδοσης που αναφέρεται στο άρθρο 140 παράγραφος 1. Η απόδειξη αυτή πρέπει να αναφέρει την ημερομηνία που έγινε η παράδοση, και το ονοματεπώνυμο, καθώς και την ιδιότητα εκείνου που παρέλαβε το αντίγραφο, ο οποίος υπογράφει την απόδειξη και τη σφραγίζει με την υπηρεσιακή σφραγίδα. Το αντίγραφο που παραδόθηκε φυλάγεται σε ιδιαίτερο φάκελο στο υπηρεσιακό γραφείο, όπου υπηρετεί εκείνος που το παρέλαβε,

γ) το αργότερο την επόμενη εργάσιμη ημέρα από την παράδοση, σύμφωνα με την περίπτωση β', εκείνος που ενήργησε την επίδοση του εγγράφου πρέπει να ταχυδρομήσει σε εκείνον προς τον οποίο απευθύνεται η επίδοση έγγραφη ειδοποίηση στην οποία πρέπει να αναφέρεται το είδος του εγγράφου που επιδόθηκε, η διεύθυνση της κατοικίας, όπου έγινε η θυροκόλληση του, η ημερομηνία της θυροκόλλησης, η αρχή στην οποία παραδόθηκε το αντίγραφο, καθώς και η ημερομηνία της παράδοσης. Η ειδοποίηση ταχυδρομείται με έξοδα εκείνου που ζητεί να γίνει η επίδοση. Το γεγονός ότι ταχυδρομήθηκε η ειδοποίηση βεβαιώνεται με Απόδειξη, την οποία συντάσσει και υπογράφει ατελώς, κάτω από την επιδοτήρια έκθεση της παραγράφου 1 του άρθρου 140, εκείνος που ενεργεί την επίδοση. Η βεβαίωση πρέπει να αναφέρει το ταχυδρομικό γραφείο, με το οποίο έστειλε την ειδοποίηση, και τον υπάλληλο που την παρέλαβε, ο οποίος προσυπογράφει τη βεβαίωση. Ύστερα από προφορική αίτηση του παραλήπτη, η αρχή στην οποία είχε παραδοθεί το αντίγραφο, σύμφωνα με την άνω περίπτωση β' του παρόντος, του το παραδίδει, με έγγραφη Απόδειξη που συντάσσεται ατελώς. :

Άρθρο 129

1. Αν ο παραλήπτης της επίδοσης δεν βρίσκεται στο κατάστημα, το γραφείο ή το εργαστήριο, που προβλέπει το άρθρο 124 παράγραφος 2, το έγγραφο παραδίδεται στα χέρια του διευθυντή του καταστήματος, του γραφείου, ή του εργαστηρίου ή σε έναν από τους συνεταίρους, συνεργάτες, υπαλλήλους ή υπηρέτες, εφόσον έχουν συνείδηση των πράξεών τους και δεν συμμετέχουν στη δίκη ως αντίδικοι του παραλήπτη της επίδοσης.
2. Αν κανένα από τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν βρίσκεται στο κατάστημα, στο γραφείο ή στο εργαστήριο, εφαρμόζονται όσα ορίζονται στο άρθρο 128 παράγραφος 4.

Άρθρο 130

1. Αν ο παραλήπτης της επίδοσης ή τα πρόσωπα που αναφέρονται στα άρθρα 128 και 129 αρνηθούν να παραλάβουν το έγγραφο ή να υπογράψουν την έκθεση της επίδοσης ή αν δεν μπορούν να την υπογράψουν, το όργανο της επίδοσης επικολλά το έγγραφο στην πόρτα της κατοικίας, του γραφείου, του καταστήματος ή του εργαστηρίου, μπροστά σε έναν μάρτυρα.

«2. Αν ο παραλήπτης της επίδοσης δεν έχει κατοικία, γραφείο, κατάστημα ή εργαστήριο και είτε αρνείται να παραλάβει το έγγραφο είτε δεν μπορεί ή αρνείται να υπογράψει την έκθεση της επίδοσης και η άρνηση του παραλήπτη ή η αδυναμία του βεβαιώνεται και από ένα μάρτυρα που προσλαμβάνεται από το όργανο της επίδοσης για το σκοπό αυτόν, το έγγραφο παραδίδεται στα χέρια των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 128 παράγραφος 4 εδάφιο β'.»

*** Η παράγραφος 2 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 13 Ν.3994/2011,ΦΕΚ Α 165/25.7.2011.

Άρθρο 131**Άρθρο 129**

1. Αν ο παραλήπτης της επίδοσης δεν βρίσκεται στο κατάστημα, το γραφείο ή το εργαστήριο, που προβλέπει το άρθρο 124 παράγραφος 2, το έγγραφο παραδίδεται στα χέρια του διευθυντή του καταστήματος, του γραφείου, ή του εργαστηρίου ή σε έναν από τους συνεταίρους, συνεργάτες, υπαλλήλους ή υπηρέτες, εφόσον έχουν συνείδηση των πράξεών τους και δεν συμμετέχουν στη δίκη ως αντίδικοι του παραλήπτη της επίδοσης.
2. Αν κανένα από τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν βρίσκεται στο κατάστημα, στο γραφείο ή στο εργαστήριο, εφαρμόζονται όσα ορίζονται στο άρθρο 128 παράγραφος 4.

Άρθρο 130

1. Αν ο παραλήπτης της επίδοσης ή τα πρόσωπα που αναφέρονται στα άρθρα 128 και 129 αρνηθούν να παραλάβουν το έγγραφο ή να υπογράψουν την έκθεση της επίδοσης ή αν δεν μπορούν να την υπογράψουν, το όργανο της επίδοσης επικολλά το έγγραφο στην πόρτα της κατοικίας, του γραφείου, του καταστήματος ή του εργαστηρίου, μπροστά σε έναν μάρτυρα.

2. Αν ο παραλήπτης της επίδοσης δεν έχει κατοικία, γραφείο, κατάστημα ή εργαστήριο και είτε αρνείται να παραλάβει το έγγραφο είτε δεν μπορεί ή αρνείται να υπογράψει την έκθεση της επίδοσης και η άρνηση του παραλήπτη ή η αδυναμία του βεβαιώνεται και από ένα μάρτυρα που προσλαμβάνεται από το όργανο της επίδοσης για το σκοπό αυτόν, το έγγραφο παραδίδεται στα χέρια των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 128 παράγραφος 4 εδάφιο β'.

Άρθρο 131

Αν ο παραλήπτης της επίδοσης νοσηλεύεται σε νοσοκομείο ή κρατείται σε φυλακή και δεν είναι δυνατή η επικοινωνία μαζί του, σύμφωνα με βεβαίωση της διεύθυνσης του νοσοκομείου ή της φυλακής, που σημειώνεται στην έκθεση της επίδοσης, η επίδοση μπορεί να γίνει στο διευθυντή του νοσοκομείου ή της φυλακής, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να παραδώσει το έγγραφο στα χέρια εκείνου προς τον οποίο γίνεται η επίδοση.

Άρθρο 132

1. Αν εκείνος προς τον οποίο πρέπει να γίνει η επίδοση υπηρετεί σε εμπορικό πλοίο που βρίσκεται σε ελληνικό λιμάνι, αν απουσιάζει ή αρνείται να παραλάβει το έγγραφο ή αρνείται ή δεν μπορεί να υπογράψει την έκθεση, η επίδοση γίνεται στον πλοίαρχο του πλοίου ή στον αναπληρωτή του και αν απουσιάζουν ή αρνούνται και αυτοί να το παραλάβουν, η επίδοση γίνεται στο λιμενάρχη, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να ειδοποιήσει εκείνον προς τον οποίο γίνεται η επίδοση.
2. Αν εκείνος προς τον οποίο πρέπει να γίνει η επίδοση υπηρετεί σε εμπορικό πλοίο που δεν βρίσκεται σε ελληνικό λιμάνι, η επίδοση γίνεται στην κατοικία του, σύμφωνα με το άρθρο 128 και αν δεν έχει κατοικία, γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις για την επίδοση σε πρόσωπο άγνωστης διαμονής. Σε κάθε περίπτωση η επίδοση γίνεται και στα γραφεία του πλοιοκτήτη στην Ελλάδα, ή, διαφορετικά, στα γραφεία του πράκτορα του πλοίου σε ελληνικό λιμάνι, εφόσον υπάρχουν.

Άρθρο 133

1. Για πρόσωπα που ανήκουν σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες και βρίσκονται σε ενεργή υπηρεσία, αν δεν είναι δυνατή η επίδοση στους ίδιους ή στους συγγενείς ή υπηρέτες, που συνοικούν μαζί τους, γίνεται, σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 128, καθώς και α) για εκείνους που

Αν ο παραλήπτης της επίδοσης νοσηλεύεται σε νοσοκομείο ή κρατείται σε φυλακή και δεν είναι δυνατή η επικοινωνία μαζί του, σύμφωνα με βεβαίωση της διεύθυνσης του νοσοκομείου ή της φυλακής, που σημειώνεται στην έκθεση της επίδοσης, η επίδοση μπορεί να γίνει στο διευθυντή του νοσοκομείου ή της φυλακής, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να παραδώσει το έγγραφο στα χέρια εκείνου προς τον οποίο γίνεται η επίδοση.

Άρθρο 132

1. Αν εκείνος προς τον οποίο πρέπει να γίνει η επίδοση υπηρετεί σε εμπορικό πλοίο που βρίσκεται σε ελληνικό λιμάνι, αν απουσιάζει ή αρνείται να παραλάβει το έγγραφο ή αρνείται ή δεν μπορεί να υπογράψει την έκθεση, η επίδοση γίνεται στον πλοίαρχο του πλοίου ή στον αναπληρωτή του και αν απουσιάζουν ή αρνούνται και αυτοί να το παραλάβουν, η επίδοση γίνεται στο λιμενάρχη, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να ειδοποιήσει εκείνον προς τον οποίο γίνεται η επίδοση.
2. Αν εκείνος προς τον οποίο πρέπει να γίνει η επίδοση υπηρετεί σε εμπορικό πλοίο που δεν βρίσκεται σε ελληνικό λιμάνι, η επίδοση γίνεται στην κατοικία του, σύμφωνα με το άρθρο 128 και αν δεν έχει κατοικία, γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις για την επίδοση σε πρόσωπο άγνωστης διαμονής. Σε κάθε περίπτωση η επίδοση γίνεται και στα γραφεία του πλοιοκτήτη στην Ελλάδα, ή, διαφορετικά, στα γραφεία του πράκτορα του πλοίου σε ελληνικό λιμάνι, εφόσον υπάρχουν.

Άρθρο 133

1. Για πρόσωπα που ανήκουν σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες και βρίσκονται σε ενεργή υπηρεσία, αν δεν είναι δυνατή η επίδοση στους ίδιους ή στους συγγενείς ή υπηρέτες, που συνοικούν μαζί τους, γίνεται, σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 128, καθώς και α) για εκείνους που

υπηρετούν γενικά στις ένοπλες δυνάμεις της ξηράς, στο διοικητή της μονάδας ή του καταστήματος ή της υπηρεσίας, όπου ανήκει ο παραλήπτης της επίδοσης. Αν είναι άγνωστη η μονάδα, το κατάστημα ή η υπηρεσία, η επίδοση γίνεται στον αρχηγό του αντίστοιχου κλάδου, β) για αξιωματικούς, υπαξιωματικούς και ναύτες του πολεμικού ναυτικού, στον αρχηγό του γενικού επιτελείου ναυτικού, γ) για αξιωματικούς, υπαξιωματικούς και σημηνίτες της πολεμικής αεροπορίας, στον αρχηγό του γενικού επιτελείου αεροπορίας, δ) για αξιωματικούς και υπαξιωματικούς της αστυνομίας πόλεων, της χωροφυλακής και του λιμενικού σώματος, καθώς και για αστυφύλακες, χωροφύλακες και λιμενοφύλακες, στον προϊστάμενο της υπηρεσίας τους, ε) για εκείνους που ανήκουν στο προσωπικό των φάρων, των φανών και των σηματοφόρων, στο λιμενάρχη της περιφέρειας, όπου ασκούν τα καθήκοντά τους.

2. Οι αναφερόμενοι στην παράγραφο 1 α' έως ε', όταν λάβουν το έγγραφο, είναι υποχρεωμένοι να το στείλουν χωρίς υπαίτια καθυστέρηση σε εκείνον στον οποίο πρέπει να γίνει η επίδοση με το πιο γρήγορο και πιο ασφαλές μέσο.

Άρθρο 134

1. Αν το πρόσωπο στο οποίο γίνεται η επίδοση διαμένει ή έχει την έδρα του στο εξωτερικό, η επίδοση γίνεται στον εισαγγελέα του δικαστηρίου, στο οποίο εκκρεμεί ή πρόκειται να εισαχθεί η δίκη ή σ' αυτό που εξέδωσε την επιδοδόμενη απόφαση και για δίκες στο ειρηνοδικείο, στον εισαγγελέα του πρωτοδικείου, στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται το ειρηνοδικείο. Για έγγραφα που αφορούν την εκτέλεση, η επίδοση γίνεται στον εισαγγελέα πρωτοδικών, στην περιφέρεια του οποίου γίνεται η εκτέλεση, και για εξώδικες πράξεις, στον εισαγγελέα της τελευταίας στο εσωτερικό κατοικίας ή γνωστής διαμονής του παραλήπτη της επίδοσης και αν δεν υπάρχει κατοικία ή γνωστή διαμονή στο εσωτερικό, η επίδοση γίνεται στον εισαγγελέα πρωτοδικών της πρωτεύουσας.

2. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 η

υπηρετούν γενικά στις ένοπλες δυνάμεις της ξηράς, στο διοικητή της μονάδας ή του καταστήματος ή της υπηρεσίας, όπου ανήκει ο παραλήπτης της επίδοσης. Αν είναι άγνωστη η μονάδα, το κατάστημα ή η υπηρεσία, η επίδοση γίνεται στον αρχηγό του αντίστοιχου κλάδου, β) για αξιωματικούς, υπαξιωματικούς και ναύτες του πολεμικού ναυτικού, στον αρχηγό του γενικού επιτελείου ναυτικού, γ) για αξιωματικούς, υπαξιωματικούς και σημηνίτες της πολεμικής αεροπορίας, στον αρχηγό του γενικού επιτελείου αεροπορίας, δ) για αξιωματικούς και υπαξιωματικούς της αστυνομίας πόλεων, της χωροφυλακής και του λιμενικού σώματος, καθώς και για αστυφύλακες, χωροφύλακες και λιμενοφύλακες, στον προϊστάμενο της υπηρεσίας τους, ε) για εκείνους που ανήκουν στο προσωπικό των φάρων, των φανών και των σηματοφόρων, στο λιμενάρχη της περιφέρειας, όπου ασκούν τα καθήκοντά τους.

2. Οι αναφερόμενοι στην παράγραφο 1 α' έως ε', όταν λάβουν το έγγραφο, είναι υποχρεωμένοι να το στείλουν χωρίς υπαίτια καθυστέρηση σε εκείνον στον οποίο πρέπει να γίνει η επίδοση με το πιο γρήγορο και πιο ασφαλές μέσο.

Άρθρο 134

1. Αν το πρόσωπο στο οποίο γίνεται η επίδοση διαμένει ή έχει την έδρα του στο εξωτερικό, η επίδοση γίνεται στον εισαγγελέα του δικαστηρίου, στο οποίο εκκρεμεί ή πρόκειται να εισαχθεί η δίκη ή σ' αυτό που εξέδωσε την επιδοδόμενη απόφαση και για δίκες στο ειρηνοδικείο, στον εισαγγελέα του πρωτοδικείου, στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται το ειρηνοδικείο. Για έγγραφα που αφορούν την εκτέλεση, η επίδοση γίνεται στον εισαγγελέα πρωτοδικών, στην περιφέρεια του οποίου γίνεται η εκτέλεση, και για εξώδικες πράξεις, στον εισαγγελέα της τελευταίας στο εσωτερικό κατοικίας ή γνωστής διαμονής του παραλήπτη της επίδοσης και αν δεν υπάρχει κατοικία ή γνωστή διαμονή στο εσωτερικό, η επίδοση γίνεται στον εισαγγελέα πρωτοδικών της πρωτεύουσας.

Παραγγελία για επίδοση πρέπει να περιέχει με ακρίβεια τον τόπο και τη διεύθυνση του παραλήπτη της επίδοσης.

3. Ο εισαγγελέας, όταν παραλάβει το έγγραφο, οφείλει να το αποστείλει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στον Υπουργό των Εξωτερικών, ο οποίος έχει την υποχρέωση να το διαβιβάσει σε εκείνον προς τον οποίο γίνεται η επίδοση.

Άρθρο 135

1. Αν είναι άγνωστος ο τόπος ή η ακριβής διεύθυνση διαμονής εκείνου προς τον οποίο πρέπει να γίνει η επίδοση, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 134 και συγχρόνως δημοσιεύεται σε δύο ημερήσιες εφημερίδες, από τις οποίες η μια πρέπει να εκδίδεται στην Αθήνα και η άλλη στην έδρα του δικαστηρίου, διαφορετικά και η άλλη πρέπει να εκδίδεται στην Αθήνα, ύστερα από υπόδειξη του εισαγγελέα στον οποίο γίνεται η επίδοση, περίληψη του δικογράφου που κοινοποιήθηκε. Η περίληψη συντάσσεται και υπογράφεται από εκείνον που ενεργεί την επίδοση και πρέπει να αναφέρει το ονοματεπώνυμο των διαδίκων, το είδος του δικογράφου που επιδόθηκε, το αίτημά του και, προκειμένου για απόφαση, το διατακτικό, το δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί ή πρόκειται να εισαχθεί η δίκη ή τον υπάλληλο που ενεργεί την εκτέλεση και, αν εκείνος προς τον οποίο γίνεται η επίδοση καλείται να εμφανιστεί ή να ενεργήσει ορισμένη πράξη, πρέπει να αναφέρεται ο τόπος και ο χρόνος εμφάνισης, καθώς και το είδος της πράξης.

2. Όποιος επισπεύδει την επίδοση σε πρόσωπο άγνωστης διαμονής, μπορεί να δημοσιεύσει σε εφημερίδες προσκλήσεις προς καθέναν που γνωρίζει τον τόπο και τη συγκεκριμένη διεύθυνση διαμονής εκείνου προς τον οποίο πρέπει να γίνει η επίδοση, να ανακοινώσει ενυπογράφως τα στοιχεία αυτά με αναφορά της συγκεκριμένης διεύθυνσής του, στη γραμματεία του πρωτοδικείου Αθηνών ή του πρωτοδικείου της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του. Ως προς τις εφημερίδες εφαρμόζεται ανάλογα η παράγραφος 1 του άρθρου αυτού. Ο προσδιορισμός τους γίνεται από τον εισαγγελέα, που είναι αρμόδιος σύμφωνα με

2. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 η Παραγγελία για επίδοση πρέπει να περιέχει με ακρίβεια τον τόπο και τη διεύθυνση του παραλήπτη της επίδοσης.

3. Ο εισαγγελέας, όταν παραλάβει το έγγραφο, οφείλει να το αποστείλει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στον Υπουργό των Εξωτερικών, ο οποίος έχει την υποχρέωση να το διαβιβάσει σε εκείνον προς τον οποίο γίνεται η επίδοση.

Άρθρο 135

1. Αν είναι άγνωστος ο τόπος ή η ακριβής διεύθυνση διαμονής εκείνου προς τον οποίο πρέπει να γίνει η επίδοση, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 134 και συγχρόνως δημοσιεύεται σε δύο ημερήσιες εφημερίδες, από τις οποίες η μια πρέπει να εκδίδεται στην Αθήνα και η άλλη στην έδρα του δικαστηρίου, διαφορετικά και η άλλη πρέπει να εκδίδεται στην Αθήνα, ύστερα από υπόδειξη του εισαγγελέα στον οποίο γίνεται η επίδοση, περίληψη του δικογράφου που κοινοποιήθηκε. Η περίληψη συντάσσεται και υπογράφεται από εκείνον που ενεργεί την επίδοση και πρέπει να αναφέρει το ονοματεπώνυμο των διαδίκων, το είδος του δικογράφου που επιδόθηκε, το αίτημά του και, προκειμένου για απόφαση, το διατακτικό, το δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί ή πρόκειται να εισαχθεί η δίκη ή τον υπάλληλο που ενεργεί την εκτέλεση και, αν εκείνος προς τον οποίο γίνεται η επίδοση καλείται να εμφανιστεί ή να ενεργήσει ορισμένη πράξη, πρέπει να αναφέρεται ο τόπος και ο χρόνος εμφάνισης, καθώς και το είδος της πράξης.

2. Όποιος επισπεύδει την επίδοση σε πρόσωπο άγνωστης διαμονής, μπορεί να δημοσιεύσει σε εφημερίδες προσκλήσεις προς καθέναν που γνωρίζει τον τόπο και τη συγκεκριμένη διεύθυνση διαμονής εκείνου προς τον οποίο πρέπει να γίνει η επίδοση, να ανακοινώσει ενυπογράφως τα στοιχεία αυτά με αναφορά της συγκεκριμένης διεύθυνσής του, στη γραμματεία του πρωτοδικείου Αθηνών ή του πρωτοδικείου της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του. Ως προς τις εφημερίδες εφαρμόζεται ανάλογα η παράγραφος 1 του άρθρου αυτού. Ο προσδιορισμός τους γίνεται από τον εισαγγελέα, που είναι αρμόδιος σύμφωνα με

το άρθρ. 134 παράγραφος 1, ύστερα από αίτηση εκείνου που επισπεύδει την επίδοση. Οι δημοσιεύσεις γίνονται σε εμφανές μέρος των εφημερίδων και μάλιστα σε δύο φύλλα που απέχουν μεταξύ τους οκτώ ημέρες. Στις προσκλήσεις που δημοσιεύονται με τον τρόπο αυτόν δεν είναι απαραίτητο να αναφέρεται ο λόγος, για τον οποίο ζητούνται τα στοιχεία. Αν, ύστερα από οκτώ ημέρες μετά την τελευταία δημοσίευση, δεν φτάσει ανακοίνωση σε καμιά από τις γραμματείες αυτές, ισχύει το τεκμήριο ότι ο τόπος ή η συγκεκριμένη διεύθυνση διαμονής του παραλήπτη της επίδοσης είναι άγνωστα και η ανταπόδειξη αποκλείεται.

3. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις που το Υπουργείο Εξωτερικών βεβαιώσει ότι δεν είναι δυνατή η αποστολή του εγγράφου σε πρόσωπο που διαμένει ή εδρεύει στο εξωτερικό.

Άρθρο 136

1. Η επίδοση θεωρείται ότι συντελέστηκε προκειμένου για τα πρόσωπα που αναφέρονται στα άρθρα 131 έως 134, μόλις παραδοθεί το έγγραφο στις αρχές ή τα πρόσωπα που ορίζονται εκεί, ανεξάρτητα από το χρόνο αποστολής και παραλαβής του, και για τα πρόσωπα άγνωστης διαμονής η επίδοση θεωρείται ότι ολοκληρώθηκε από τη δημοσίευση της περίληψης, σύμφωνα με το άρθρο 135 παράγραφος 1.

2. Στις επιδόσεις του άρθρου 128 παράγραφος 4 η επίδοση θεωρείται ότι συντελέστηκε με τη θυροκόλληση του εγγράφου στην πόρτα της κατοικίας εκείνου προς τον οποίο γίνεται η επίδοση, με την προϋπόθεση, ότι έγιναν όσα ορίζονται στην παράγραφο αυτή με τα στοιχεία β' και γ'.

Άρθρο 137

Η επίδοση σε εκείνους που έχουν τη διαμονή ή την έδρα τους στο εξωτερικό μπορεί να γίνει και με τις διατυπώσεις του αλλοδαπού νόμου, από τα όργανα που αυτός ορίζει.

το άρθρ. 134 παράγραφος 1, ύστερα από αίτηση εκείνου που επισπεύδει την επίδοση. Οι δημοσιεύσεις γίνονται σε εμφανές μέρος των εφημερίδων και μάλιστα σε δύο φύλλα που απέχουν μεταξύ τους οκτώ ημέρες. Στις προσκλήσεις που δημοσιεύονται με τον τρόπο αυτόν δεν είναι απαραίτητο να αναφέρεται ο λόγος, για τον οποίο ζητούνται τα στοιχεία. Αν, ύστερα από οκτώ ημέρες μετά την τελευταία δημοσίευση, δεν φτάσει ανακοίνωση σε καμιά από τις γραμματείες αυτές, ισχύει το τεκμήριο ότι ο τόπος ή η συγκεκριμένη διεύθυνση διαμονής του παραλήπτη της επίδοσης είναι άγνωστα και η ανταπόδειξη αποκλείεται.

3. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις που το Υπουργείο Εξωτερικών βεβαιώσει ότι δεν είναι δυνατή η αποστολή του εγγράφου σε πρόσωπο που διαμένει ή εδρεύει στο εξωτερικό.

Άρθρο 136

1. Η επίδοση θεωρείται ότι συντελέστηκε προκειμένου για τα πρόσωπα που αναφέρονται στα άρθρα 131 έως 134, μόλις παραδοθεί το έγγραφο στις αρχές ή τα πρόσωπα που ορίζονται εκεί, ανεξάρτητα από το χρόνο αποστολής και παραλαβής του, και για τα πρόσωπα άγνωστης διαμονής η επίδοση θεωρείται ότι ολοκληρώθηκε από τη δημοσίευση της περίληψης, σύμφωνα με το άρθρο 135 παράγραφος 1.

2. Στις επιδόσεις του άρθρου 128 παράγραφος 4 η επίδοση θεωρείται ότι συντελέστηκε με τη θυροκόλληση του εγγράφου στην πόρτα της κατοικίας εκείνου προς τον οποίο γίνεται η επίδοση, με την προϋπόθεση, ότι έγιναν όσα ορίζονται στην παράγραφο αυτή με τα στοιχεία β' και γ'.

Άρθρο 137

Η επίδοση σε εκείνους που έχουν τη διαμονή ή την έδρα τους στο εξωτερικό μπορεί να γίνει και με τις διατυπώσεις του αλλοδαπού νόμου, από τα όργανα που αυτός ορίζει.

Άρθρο 138

Αν τα γραφεία ή καταστήματα που αναφέρονται στα άρθρα 128 παράγραφος 4, στοιχείο β', 131, 132 και 133, είναι κλειστά ή οι αρχές ή τα πρόσωπα που αναφέρονται σ' αυτά αρνούνται να παραλάβουν το επιδιδόμενο έγγραφο ή να υπογράψουν την έκθεση της επίδοσης, όποιος ενεργεί την επίδοση συντάσσει σχετική έκθεση και παραδίδει το επιδιδόμενο έγγραφο στον εισαγγελέα πρωτοδικών, στην Αρμοδιότητα του οποίου ανήκει ο τόπος της επίδοσης, ο οποίος αποστέλλει το έγγραφο σε εκείνον που είχε αρνηθεί να το παραλάβει ή να υπογράψει την έκθεση. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται το άρθρο 136.

Άρθρο 139

1. Οποιος ενεργεί την επίδοση συντάσσει έκθεση, η οποία εκτός από όσα απαιτεί το άρθρο 117, πρέπει να περιέχει και α) την Παραγγελία για επίδοση, β) σαφή καθορισμό του εγγράφου που επιδόθηκε και των προσώπων που αφορά, γ) μνεία της ημέρας και της ώρας της επίδοσης, δ) μνεία του προσώπου στο οποίο παραδόθηκε το έγγραφο και τον τρόπο που επιδόθηκε σε περίπτωση απουσίας ή άρνησης του παραλήπτη ή των προσώπων που ορίζονται στα άρθρα 128 έως 135 και 138.
2. Η έκθεση υπογράφεται από εκείνον που ενεργεί την επίδοση, καθώς και από εκείνον που παραλαμβάνει το έγγραφο και σε περίπτωση άρνησης ή αδυναμίας του, υπογράφεται και από το μάρτυρα που είχε προσληφθεί για το σκοπό αυτόν.
3. Οποιος ενεργεί την επίδοση σημειώνει επάνω στο επιδιδόμενο έγγραφο την ημέρα και την ώρα της επίδοσης και υπογράφει. Η σημείωση αυτή αποτελεί Απόδειξη υπέρ εκείνου προς τον οποίο έγινε η επίδοση. Αν υπάρχει διαφορά ανάμεσα στην έκθεση της επίδοσης και στη σημείωση, υπερισχύει η έκθεση.

Άρθρο 138

Αν τα γραφεία ή καταστήματα που αναφέρονται στα άρθρα 128 παράγραφος 4, στοιχείο β', 131, 132 και 133, είναι κλειστά ή οι αρχές ή τα πρόσωπα που αναφέρονται σ' αυτά αρνούνται να παραλάβουν το επιδιδόμενο έγγραφο ή να υπογράψουν την έκθεση της επίδοσης, όποιος ενεργεί την επίδοση συντάσσει σχετική έκθεση και παραδίδει το επιδιδόμενο έγγραφο στον εισαγγελέα πρωτοδικών, στην Αρμοδιότητα του οποίου ανήκει ο τόπος της επίδοσης, ο οποίος αποστέλλει το έγγραφο σε εκείνον που είχε αρνηθεί να το παραλάβει ή να υπογράψει την έκθεση. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται το άρθρο 136.

Άρθρο 139

1. Όποιος ενεργεί την επίδοση συντάσσει έκθεση, η οποία εκτός από όσα απαιτεί το άρθρο 117, πρέπει να περιέχει και α) την Παραγγελία για επίδοση, β) σαφή καθορισμό του εγγράφου που επιδόθηκε και των προσώπων που αφορά, γ) μνεία της ημέρας και της ώρας της επίδοσης, δ) μνεία του προσώπου στο οποίο παραδόθηκε το έγγραφο και τον τρόπο που επιδόθηκε σε περίπτωση απουσίας ή άρνησης του παραλήπτη ή των προσώπων που ορίζονται στα άρθρα 128 έως 135 και 138.
2. Η έκθεση υπογράφεται από εκείνον που ενεργεί την επίδοση, καθώς και από εκείνον που παραλαμβάνει το έγγραφο και σε περίπτωση άρνησης ή αδυναμίας του, υπογράφεται και από το μάρτυρα που είχε προσληφθεί για το σκοπό αυτόν.
3. Όποιος ενεργεί την επίδοση σημειώνει επάνω στο επιδιδόμενο έγγραφο την ημέρα και την ώρα της επίδοσης και υπογράφει. Η σημείωση αυτή αποτελεί Απόδειξη υπέρ εκείνου προς τον οποίο έγινε η επίδοση. Αν υπάρχει διαφορά ανάμεσα στην έκθεση της επίδοσης και στη σημείωση, υπερισχύει η έκθεση.